

समाजकार्य व आयुर्वेद महाविद्यालयातून पेन्शन योजना
शिक्षक, त्यांच्या संघटना आणि व्यवस्थापनाने सभागृहात व सभागृहाच्या
बाहेर तसेच न्यायालयात केलेल्या २५-२६ वर्षांच्या
संघर्षाची यशस्वी सांगता

प्रा.बी.टी.देशमुख,

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाचे माजी अध्यक्ष

२. गुरुवार, दिनांक ९ जानेवारी १९८६ रोजी "आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना पेन्शन ग्रॅज्युईटीची व वैद्यकीय खर्च परिपूर्ती व्यवस्था लागू करणे" या विषयावरील आमचा तारांकित प्रश्न क्रमांक २५९२ हा तारांकित प्रश्नोत्तराच्या यादीमध्ये समाविष्ट होता. खरे म्हणजे विधानमंडळातील या प्रश्नावरील चर्चेची ही सुरुवात होती. महाराष्ट्र राज्य आयुर्वेद अध्यापक महासंघाचे सचिव प्रा. श्री. पी.पी.पाळेकर यांनी शासनाला दिलेल्या निवेदनावर तो प्रश्न आधारीत होता. "विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या इतर महाविद्यालयांना लागू करण्यात आलेली पेन्शन ग्रॅज्युईटीची व वैद्यकीय खर्चाच्या परिपूर्तीची व्यवस्था विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या आयुर्वेद महाविद्यालयांना सुध्दा लागू करण्यात यावी अशा प्रकारची मागणी सचिव, आयुर्वेद अध्यापक महासंघ, महाराष्ट्र, गुरुकुंज मोझरी, यांनी ऑक्टोबर-नोव्हेंबर १९८५ च्या सुमारास व त्यापूर्वी मा.वैद्यकीय शिक्षण मंत्री यांचेकडे निवेदन पाठवून केलेली आहे, हे खरे आहे काय;" या आमच्या प्रश्न भाग १ ला शासनातर्फे "होय" असे उत्तर देण्यात आले होते. त्या दिवशी त्या प्रश्नावर तपशीलवार अनुपूरक चर्चा सुद्धा झाली. विद्यापीठाशी संलग्न कला, विज्ञान, वाणिज्य व शिक्षण महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या जवळ जवळ ९२ टक्के शिक्षकांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू करण्यात आली होती. आयुर्वेद महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना त्यापासून वंचित ठेवण्यात आले होते. ही भेदभावपूर्ण वागणूक आहे ही गोष्ट शासनाच्या लक्षात आणून दिली असता मा. वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांनी पुढील प्रमाणे उत्तर दिले. "अनेक दिवसांचे हे राहिलेले काम लवकर पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने विभागाने पावले उचललेली आहेत. त्यानुसार यामध्ये कोणतीही डिस्पॅरिटी राहणार नाही." सोमवार, दिनांक २३ जून १९८६ या दिवशी त्या प्रश्नावर पुन्हा चर्चा झाली त्यावेळी वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांनी स्पष्ट शब्दात पुढील प्रमाणे उत्तर दिले. "यासंबंधीचे क्लेरिफिकेशन शिक्षण खात्याने दिलेले आहे. त्यांनी असे म्हटले आहे की, ही सवलत आयुर्वेद महाविद्यालयात काम करणाऱ्या शिक्षकांनाही देता येईल. त्यामुळे आपण सांगितले त्याप्रमाणे याहीबाबतचा निर्णय या अधिवेशनाच्या काळात घेतला जाईल." आश्वासन दिल्याप्रमाणे त्या अधिवेशनाच्या काळात कोणताही निर्णय घेतल्या गेला नाही.

३. सोमवार, दिनांक ६ एप्रिल १९८७ रोजी हा प्रश्न पुन्हा चर्चेला आला. त्यावेळी मा. मंत्रीमहोदयांनी "कोणतेही फायनान्शिअल प्रपोजल एफ्डी ने मान्य केल्याशिवाय, वैद्यकीय शिक्षण खात्याला त्यांनी प्रस्ताव पाठवला असला तरी, आज मान्य करता येण्यासारखे नाही. त्यासाठी एफ्डीचा क्लिअरन्स पाहिजे." अशी अडचण सांगितली. त्यांनी दिलेली आश्वासने त्यांना लक्षात आणून दिली असता खुद्द मा. सभापतींनी पुढील प्रमाणे उद्गार काढले. "मागच्या वेळेस आपण म्हणता त्याप्रमाणे मा.मंत्र्यांनी उत्तर दिले होते हे त्यांना मान्य आहे. परंतु आता त्यांना असे वाटते की, याच्यामध्ये जरा गडबड झाली आहे." त्यानंतर मा. सभापतींनी "प्रत्येक वेळेला एकेक पाऊल मागे घेत आले असे दिसते." असा शेर मंत्रीमहोदयांना उद्देशून लगावला.

४. सोमवार, दिनांक १८ मार्च १९९१ रोजी याच विषयावरील चर्चेमध्ये "याबाबतीत लवकरात लवकर दोन महिन्यात मंत्रिमंडळासमोर परत प्रस्ताव पाठविण्यात येईल आणि निर्णय घेण्यात येईल." असे आश्वासन सभागृहामध्ये

शासनातर्फे देण्यात आले. त्यानंतर पुन्हा मंगळवार, दिनांक १६ जूलै १९९१ रोजी हा प्रश्न चर्चेला आला. वेळोवेळी दिलेली आश्वासने शासनाच्या लक्षात आणून दिली असता पुन्हा खात्याच्या राज्यमंत्र्यांनी "ही बाब मंत्रिमंडळापुढे ठेवून दोन महिन्यात निर्णय घेतो." असे आश्वासन शासनाच्या वतीने दिले.

५. मंगळवार, दिनांक ३१ मार्च १९९२ रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक १७५८६ ला उत्तर देतांना मा. वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांनी सरळ सरळ नकारार्थी उत्तर दिले, ते पुढील शब्दात "राज्यातील अनुदानप्राप्त आयुर्वेद महाविद्यालयातील अध्यापक व अध्यापकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती योजना लागू न करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे." एकदा शासनाने सभागृहात नकारार्थी उत्तर दिल्यानंतर बाहेर आंदोलन करणे किंवा न्यायालयात दाद मागणे असे दोनच

Nagpur University Teachers' Association

MEETING NOTICE : 1

DATED : 15.02.2014

From :

Dr. A.W.DHAGE

Secretary, NUTA Sankalp Sahaniwas,

Khare Town, Dharampeth,

Nagpur-444 010

To,

All the members of the Nagpur University Teachers' Association

Dear members,

I have the honour to inform you that General Body meeting of the Nagpur University Teachers' Association will be held at 12.00 noon, on the Day and the Date mentioned below.

2. If you propose to move any resolution for the consideration of the General Body, you are requested to send such resolution to me, with a copy to Prof. P.B. Raghuvanshi, President NUTA, Buty Plot, Near Mahajan wadi, Rajapeth, Amravati 444 601 within a period of 10 days from the date of the posting of this Bulletin.

3. It will not be possible to include in the agenda, resolutions received after the due date. So please make it convenient to send such resolutions, if any, within the stipulated time. The place of the meeting will be intimated to you alongwith the agenda.

Thanking you.

Yours faithfully
Sd/- Dr.A.W.DHAGE,
Secretary, NUTA.

Time, Day and Date of the Meeting
12.00 Noon on Sunday, the
25 th May, 2014

स्वतःच सर्वोच्च न्यायालयात वापरलेल्या एका लहानशा वाक्याचा अर्थ समजण्यास शासनाला १६ वर्षे लागली

“अनेक दिवसाचे हे राहिलेले काम लवकर पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने विभागाने पावले उचललेली आहेत. त्यानुसार यामध्ये कोणतीही डिस्पॅरिटी राहणार नाही.” असे दिनांक ९ जानेवारी १९८६ रोजी शासनाने सभागृहात मान्य केले. पण प्रत्यक्षात केले काहीच नाही; त्यानंतर “यासंबंधीचे क्लेरिफिकेशन शिक्षण खात्याने दिलेले आहे. त्यांनी असे म्हटले आहे की, ही सवलत आयुर्वेद महाविद्यालयात काम करणाऱ्या शिक्षकांनाही देता येईल. त्यामुळे आपण सांगितले त्याप्रमाणे याहीबाबतचा निर्णय या अधिवेशनाच्या काळात घेतला जाईल.” २३ जून १९८६ रोजी शासनाने हे सभागृहात मान्य केले. पण प्रत्यक्षात केले काहीच नाही; “Learned Senior Counsel appearing for the State, has contended that in view of the huge financial outlay, the Government has been, in a phased manner, extending the benefits from time to time and, therefore, the direction cannot be given to tie down the hands of the Government to extend all the benefits to all of them at a stretch.” असे ७ एप्रिल १९९७ रोजी मा. सर्वोच्च न्यायालयाला राज्य शासनाच्या वकीलाने सांगितले. पण प्रत्यक्षात तसे केले मात्र काहीच नाही; वापरलेल्या या वाक्याचा अर्थ शासनाला समजण्यास १६ वर्षे लागली व शेवटी तो अर्थ न्यायालयाला सांगावा लागला. “Government is not intending to deny the benefit to the segment of the teachers, we appreciate the stand taken by the Government.” अशी शाबासकी मा. सर्वोच्च न्यायालयाकडून दिनांक ७ एप्रिल १९९७ रोजी शासनाने मिळवून घेतली पण त्याला शोभेसे वर्तन प्रत्यक्षात काहीच केले नाही;

१.२ दिनांक ३ ऑगस्ट २००० रोजी “शतप्रतिशत वेतन अनुदानावर आधारित सॅलरी स्कीम, निवृत्ती वेतन व्यवस्था व पाचव्या वेतन आयोगाची वेतनश्रेणी लागू करणे या तीनही बाबतीत तीन महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित होतील काय?” या प्रश्नाला मा. वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांनी ठामपणे ‘होय.’ असे उत्तर दिले पण या उत्तराला शोभेल अशी कोणतीही कारवाई शासनाने केली नाही; “समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही. हा शासनाचा ८.७.९८ रोजी घेतलेला निर्णय नमूद असलेले संचालक, समाजकल्याण विभाग यांचे ३१.३.९९ चे आदेश रद्दबातल ठरविणारा निर्णय मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने रिट पिटीशन नंबर ५४६७ ऑफ १९९९ या प्रकरणात दिनांक १८ जानेवारी रोजी किंवा त्या दरम्यान दिला, हे खरे आहे काय;” या प्रश्नाला दिनांक २८ नोव्हेंबर २००० रोजी मा. समाजकल्याण मंत्र्यांनी “होय” असे उत्तर दिले होते व पुढे “सदर निवृत्ती वेतन योजना टप्प्याटप्प्याने कशा प्रकारे लागू करता येईल. याबाबत कार्यवाही सुरू आहे.” असेही नमूद केले होते. पण प्रत्यक्षात केले काहीच नाही; मात्र पुढच्या अधिवेशनांत २६ जुलै २००१ रोजी “अनुदानित समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू न करण्याचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने घेतला आहे.” असे कोडगेपणाचे उत्तर दिले होते;

१.३ “और शिक्षा पध्दतियों में हम लोगों ने जिस रीति को स्विकार किया है उसे आयुर्वेद के बारे में लागू करने के लिए मुझे कोई तकलीफ नहीं होगी.” हे राज्याच्या मा. मुख्यमंत्र्यांनी देशाच्या मा.पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत अखिल भारतीय आयुर्वेद महासम्मेलनात दिलेले आश्वासन ध्वनीमुद्रित प्रतिवरून मुद्रित करून व निवेदनासोबत मुद्रित व ध्वनीमुद्रित प्रत जोडून सभागृहात त्यातील ते आश्वासन वाचून दाखविण्यात आल्यानंतर मा. मुख्यमंत्र्यांनी असे जाहिर केले होते हे मंत्र्यांनी सभागृहात मान्य केले पण त्यावर कारवाई मात्र काहीच केली नाही; दिनांक ५ डिसेंबर २००० रोजी माननीय उपसभापतींनी असे निदेश दिले होते की, “मी या सभागृहामध्ये शासनास स्पष्टपणे निदेश देत आहे की, आपण या बाबतीत तीन महिन्याची मुदत मागितली आहे. पण कोणत्याही प्रकारची मुदत न देता या संपूर्ण प्रकरणातील कार्यवाही या आठवड्यामध्ये शासनाने करावी.” पण प्रत्यक्षात शासनाने तसे काहीच केले नाही; दिनांक १५ डिसेंबर २००० रोजी माननीय सभापतींनी असे निदेश दिले होते की, “ताबडतोबीने या बाबतीत निर्णय करा व तो निर्णय एक आठवड्याच्या आत आमच्याकडे पाठवा” पण शासनाने त्यावर काही म्हणून काहीच कारवाई केली नाही; “या शिक्षकांना पेन्शन योजना लागू न करण्याचा निर्णय” मंत्रिमंडळाने ८ जुलै १९९८ च्या बैठकीत घेतला होता. राज्यशासनाचा हा निर्णय घटनेच्या कलम १४ चा भंग करणारा आहे म्हणून मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने १८ जानेवारी २००० रोजी रद्द ठरविला. (SET ASIDE) होता तर राज्य मंत्रिमंडळाने पुन्हा ११ जुलै २००१ रोजीच्या बैठकीत “या शिक्षकांना पेन्शन योजना लागू न करण्याचा निर्णय घेतला” हे एक अत्यंत लांछनास्पद असे घटनाबाह्य वर्तन होते.

१.४ शासनाच्या या कोडगेपणाचा व निगरगट्टपणाचा शेवट काय झाला? तर मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक १० जून २०१३ रोजी दिलेल्या निर्णयात “In democratic set up, no State can refuse to remove such discrimination. Since the injustice of hostile discrimination continues even today and judgments holding the field have not been implemented in letter and spirit” असे निरीक्षण नोंदविले व पुढील प्रमाणे आदेश दिले. :- “The monthly pension due to them from 1.1.2014 shall be released regularly along with others. Any default or delay in payment after stipulated period shall attract interest as per prevailing policy of the State Government.” शासनाच्या यंत्रणेमधील दुष्टबुद्धी इतकी ताजी व टवटवीत होती की शासनाने लगेच सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अपिलाची परवानगी मागण्यासाठी याचिका दाखल केली. मा. सर्वोच्च न्यायालयाने ती याचिका ‘डिसमिस’ केली व २५-२६ वर्षांच्या या प्रदीर्घ संघर्षाची यशस्वी सांगता झाली. त्या संघर्षाचा थोडक्यात “आंखो देखा हाल” या लेखामध्ये नमूद केलेला आहे.

मुख्य मार्ग शिल्लक उरतात. या शिक्षकांची एकूण संख्या लक्षात घेता आंदोलनाचा मार्ग हाताळण्यापेक्षा घटनेच्या कलम १४ च्या भंगाचा प्रश्न त्यात अंतर्भूत असल्यामुळे हा प्रश्न न्यायालयात नेण्याचा निर्णय काही शिक्षकांनी घेतला व १९९७ पर्यंत तो प्रश्न न्यायालयात पडून राहिला असे दिसून येते.

६. खाजगी अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातील एक सेवानिवृत्त प्राध्यापक डॉ. श्रीहरी शंकर वैद्य यांनी मा. मुंबई उच्च न्यायालयापुढे १९९२ मध्ये याचिका क्र. ३५०८ दाखल केली होती. याचिकाकर्त्याचे मुख्य म्हणणे असे होते की, (अ) २६ मे १९८१ च्या महाराष्ट्र शासनाच्या एका शासननिर्णयाप्रमाणे विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वेतनश्रेण्या शासकीय व अशासकीय अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयामध्ये लागू करण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार वेतनश्रेण्या तसेच विद्यावेतने यांची शासकीय व अशासकीय आयुर्वेद महाविद्यालयामध्ये एकसारखी पुनर्रचना झालेली आहे. मात्र असे असले तरी निवृत्तीवेतन व उपदान योजना या सुविधांच्या बाबतीत शासकीय व अशासकीय अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षकांमध्ये भेदभाव करण्यात आलेला आहे. (ब) इकडे दुसऱ्या बाजूला २१ जून १९८३ च्या शासन निर्णयान्वये कला, वाणिज्य, विज्ञान व शिक्षण शाखांतर्गत खाजगी अनुदानित महाविद्यालयातील शिक्षकांना निवृत्ती वेतन योजना लागू झालेली आहे. खाजगी अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांना

मात्र त्यापासून वंचित ठेवण्यात आलेले आहे. उपरोक्त दोन मुद्द्यांवरून केल्या जाणारा भेदभाव हा भारतीय संविधानाच्या खंड १४ नुसार प्रदान केलेल्या समतेच्या हक्काचा भंग करणारा आहे.

७. दिनांक १४ जून १९९६ रोजीचा मा. उच्च न्यायालयाचा निर्णय :- डॉ.श्रीहरी शंकर वैद्य विरुद्ध महाराष्ट्र सरकार या प्रकरणात (सन १९९२ ची याचिका क्रमांक ३५०८) मा. उच्च न्यायालयाच्या मुंबई खंडपीठाने दिनांक १४ जून १९९६ रोजी निर्णय दिला. मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या या निर्णयामध्ये शासनाचा उपरोक्त नकारार्थी निर्णय हा भारतीय संविधानाच्या खंड १४ व १६ यांनी दिलेल्या समानतेच्या अधिकारांचा भंग करणारा आहे. असा सरळ सरळ निष्कर्ष काढण्यात आला होता तो पुढील शब्दात :- “The disparity in the service conditions in not affording the benefit of pension-cum-gratuity scheme to the teaching and non-teaching employees of non-government aided Ayurvedic and unani Colleges affiliated to Universities..... is discriminatory and clearly violate the rules of equality before law and equal protection of law as enshrined under articles 14 & 16 of the constitution of India.” मा. खंडपीठाने याच

निर्णयात पुढील प्रमाणे आदेश दिलेला होता. "The State Government was directed to implement the Pension and Gratuity Scheme for the petitioners in respect of employees in Colleges and Hospitals in any event with effect from 25.05.1981"

८. राज्य शासनाचे सर्वोच्च न्यायालयात अपील :- मा. उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने डॉ.श्रीहरी शंकर वैद्य विरुद्ध महाराष्ट्र शासन या प्रकरणात दिनांक १४ जून १९९६ रोजी जो निर्णय दिला, त्या निर्णयावर महाराष्ट्र शासनाने सर्वोच्च न्यायालयात अपील दाखल केले. या अपिलाची सुनावणी होत असतांना राज्य शासनाच्या वतीने सर्वोच्च न्यायालयात असे सांगण्यात आले की राज्य शासनाची आर्थिक परिस्थिती ठीक नसल्यामुळे आम्ही टप्प्याटप्प्याने ही योजना लागू करित आहोत. सर्वांना एकाचवेळी योजना लागू करण्यामुळे राज्य शासनाचे हात बांधले जातील ही बाब न्यायालयाने लक्षात घ्यावी. महाराष्ट्र शासनाच्या वकीलांनी मांडलेले हे प्रतिपादन सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयात नोंदले गेले आहे. ते पुढील शब्दात "Learned Senior Counsel appearing for the State, has contended that in view of the huge financial outlay, the Government has been, in a phased manner, extending the benefits from time to time and, therefore, the direction cannot be given to tie down the hands of the Government to extend all the benefits to all of them at a stretch." मा. सर्वोच्च न्यायालयाने राज्य शासनाचे उपरोक्त म्हणणे लक्षात घेऊन याबाबतीत पुढील प्रमाणे निर्णय दिला. "Government is not intending to deny the benefit to the segment of the teachers, we appreciate the stand taken by the Government. The Government is, therefore, directed to consider extension of the benefit of pension and gratuity scheme to the teachers working in the Ayurvedic, Unani and Homeopathic aided educational institutions in a phased manner, as was done with respect to the other aided institutions"

९.१ अगदी सुरुवातीच्या काळात या दोनही विद्याशाखातील शिक्षकांनी एकत्र येऊन या संघर्षात वाटचाल केली असे दिसून येत नाही. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयानंतर मा. उच्च न्यायालयाचा डॉ. सुरेश नाईक प्रकरणात पुढे दिनांक १८ जानेवारी २००० रोजी जो निर्णय झाला त्यामुळे अशा एकत्र येण्याला निमित्त मिळाले. सुरुवातीच्या काळात सेवानिवृत्त होत असलेल्या किंवा झालेल्या व्यक्तींनाच हा लढा एकाकीपणे लढावा लागला असे दिसून येते. समाजकार्य विद्याशाखेमध्ये जे जे 'तिकडे' होते ते ते थोड्या उशिराने का होईना पण 'इकडे'ही होतेच, अशी श्रद्धा त्या काळात होती.

९.२ राज्य आयुर्वेद अध्यापक महासंघ, महाराष्ट्र या संघटनेचे अध्यक्ष किंवा सचिव अशा पदावरून प्रा.पी.पी.पाळेकर यांनी अनेक वर्षे काम केले. त्या संघटनेचे राज्याचे मुख्य कार्यालय गुरुकुंज मोझरी येथेच होते. सभागृहात आयुर्वेद विद्याशाखेविषयी वेगवेगळ्या प्रश्नावर जी चर्चा झाली त्या चर्चेची आधारभूत निवेदने व कागदपत्रे यांची संरक्षक भिंत उभी करण्याच्या प्रयोजनार्थ प्रा.पाळेकरांनी अपार श्रम घेतले होते हे येथे नमूद करणे आवश्यक आहे. मला हेही नमूद केले पाहिजे की विधानमंडळाचा एखादा सदस्य प्रश्नाचा सभागृहात चिकाटीने पाठपुरावा करतो हे ठावूक झाल्यावर संघटनेच्या वतीने त्या संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांनी निवेदने, पत्रे, सहपत्रे व अनुषंगिक कागदपत्रे शासनाला पाठवून लगेच त्याची प्रत विधानमंडळ सदस्यांच्या सुपूर्द करून आपल्या अनेक प्रश्नांची तड लावून घेणारी संघटना म्हणून "आयुर्वेद अध्यापक महासंघ, महाराष्ट्र" ही संघटना व पदाधिकारी या नात्याने प्रा.पी.पी.पाळेकर यांनी या मार्गे आयुर्वेद विद्याशाखेचे अनेक प्रश्न सोडवून घेतलेत. या याचिकेमधील प्रा. पाळेकरांच्या संघटनेच्या सहभागामुळे निर्णय होतांना तो याचिकाकर्त्यांप्रताच न होता सर्व शिक्षकांकरीता होण्यास मदत झाली असे दिसून येते. दिनांक १४ जून १९९६ रोजी सेवानिवृत्ती वेतनाच्या याचिकेवर मा. उच्च न्यायालयाचा जो अत्यंत अनुकूल असा निर्णय मिळाला त्या निर्णयाच्या पहिल्या-दुसऱ्या परिच्छेदातच पुढील उल्लेख नमूद आहे. "In Writ Petition No. 3508 of 1992. the 1st Petitioner is a professor in Tilak Ayurvedic Mahavidyalaya, Pune, who is authorized by Ayurved Adhyapak Mahasangh, Maharashtra to represent the said Mahasangh in connection with the question of pension and gratuity involved in the petition." मी सुरुवातीलाच नमूद केल्याप्रमाणे पहिली याचिका (३५०८/१९९२) दाखल करणारे डॉ. श्रीहरी वैद्य यांना न्यायालयातील हा लढा एकाकीच लढावा लागला. प्रा.पी.पी.पाळेकर यांनी व्यक्तिगत पातळीवर धावपळ करून या कामाला काही हातभार लावला

होता, एवढी एक बाब सोडली तर संघटीत असे बळ त्या कामी एकवटल्याचे दिसून येत नाही.

९.३ डॉ. श्रीहरी वैद्य यांच्या वैयक्तिक मित्रमंडळींनी त्यांना या कामी बरीच मदत केली असावी असे म्हणता येते. उच्च न्यायालयात फार मोठे यश मिळाल्यानंतर शासन जेव्हा सर्वोच्च न्यायालयात गेले तेव्हा डॉ. वैद्य व त्यांच्या सहायिकाकर्त्यांसमोर मोठा बाका प्रसंग उभा राहिला होता. त्यांचे मित्र पुण्याचे डॉ. वडाळकर यांनी दिल्लीच्या "कारंजवाला आणि कंपनी" या अडव्होकेटसूच्या कंपनीशी संपर्क साधून विधिज्ञांचे बळ या प्रकरणात उभे करण्यात मदत केली. असे दिसून येते. सर्वोच्च न्यायालयात ज्या दिवशी या प्रकरणाचा निकाल लागला त्याच दिवशी म्हणजे ७ एप्रिल १९९७ रोजी त्या कंपनीने डॉ. वडाळकर यांना पत्र लिहून "तुमच्या सुचनेप्रमाणे सिनिअर अडव्होकेट श्री. दुष्यंत दवे यांनी या प्रकरणात श्री वैद्य यांच्या बाजूने मा. सर्वोच्च न्यायालयात युक्तीवाद केला." असे कळविले व त्याच पत्रात पुढे असेही कळविले की "Mr. Dushyant Dave, Senior Advocate has conveyed to us that he will not be charging any fee for his appearance today in the above matter." या कंपनीने पाठविलेले ते लहानसे पत्र मी याच अंकात (सहपत्र : एक म्हणून) प्रकाशित केले आहे. शेकडो शिक्षकांच्या भवितव्याशी संबंधित असलेल्या प्रश्नाच्या लढाईची यशस्वी सुरुवात किती एकाकीपणे डॉ. वैद्यांना करावी लागली होती, याची यावरून कल्पना येते.

१०. मा. उच्च न्यायालयाच्या १४ जून १९९६ रोजीच्या निर्णयावर मा. सर्वोच्च न्यायालयात ७ एप्रिल १९९७ रोजी जो निर्णय झाला. त्या निर्णयाची ठळक वैशिष्ट्ये पुढील प्रमाणे सांगता येतील. :-

(१) मा. सर्वोच्च न्यायालयाने आपल्या ७ एप्रिल १९९७ च्या निर्णयात मा. उच्च न्यायालयाचा १४ जून १९९६ चा निर्णय रद्द केला नाही.

(२) "सेवा निवृत्ती योजना या शिक्षकांना लागू न करण्याचा राज्यशासनाचा निर्णय घटनेतील समानतेच्या हक्कांचा (कलम १४ चा) भंग करणारा आहे" हा मा. उच्च न्यायालयाचा निष्कर्ष मा. सर्वोच्च न्यायालयाने फेटाळून लावला नाही.

(३) "या शिक्षकांना सेवानिवृत्ती व्यवस्था २६ मे १९८१ पासून लागू करावी" या मा. उच्च न्यायालयाच्या आदेशामध्ये मात्र मा. सर्वोच्च न्यायालयाने फेरफार केले.

(४) हे फेरफार करण्याचे मुख्य कारण म्हणजे सर्वोच्च न्यायालयात

(सहपत्र : एक)

(परिच्छेद ९.३ पहा)

**KARANJAWALA & COMPANY
ADVOCATES**

(BY COURIER)

S-664 / 7-4-97

Dr. M.G. Vadalkar

Plot No. 40, Somwar Peth,

PUNE - 411 011. Maharashtra.

Re : SLP (C) Nos. 178-179 of 1997 state of Maharashtra & Ors. Vs Dr. Shrihari Shankar Vaidya & Ors.

Dear Sir,

This is to record that the captioned matter came up today in Court No. 3 as Item No. 31. **As per your instructions, Mr. Dushyant Dave, Senior Advocate instructed by us appeared on your behalf in the matter.** The matter was argued for a considerable length of time and the Court passed a detailed order.

The Hon ble Judges have given directions to the state of Maharashtra to consider the case of the Respondents and also to consider that the gratuity cum pension benefits be given to the non aided Ayurvedic institution and teachers. We will be sending you a copy of the detailed order as and when it is received by us. **Mr. Dushyant Dave, Senior Advocate has conveyed to us that he will not be charging any fee for his appearance today in the above matter.** Kindly find enclosed herewith our memo of fees for appearance today in the matter.

Thanking you,

Yours faithfully,
fv~

(R.N. KARANJAWALA)

Encl : M

D-10. DEFENCE COLONY, NEW DELHI. 110 024

TEL. 4620071 4644016, 4692537, 4642016. FAX. 4626189 . RES. 8525248

E-MAIL IN INDIA: raian.mkco / INTERNATIONAL

raian.mkco@access.net.in

राज्यशासनाच्या वकीलाने याबाबतीत पुढील शब्दात दिलेली हमी हे होय. :-
“Learned Senior Counsel appearing for the State, has contended that in view of the huge financial outlay, the Government has been, in a phased manner, extending the benefits from time to time and, therefore, the direction cannot be given to tie down the hands of the Government to extend all the benefits to all of them at a stretch.”

(५) उपरोक्त भूमिका मांडून सर्वोच्च न्यायालयाकडून राज्य शासनाने शाबासकी मिळवून घेतली. या भूमिकेचा विचार करून मा. सर्वोच्च न्यायालयाने पुढील प्रमाणे निदेश दिले. “Government is not intending to deny the benefit to the segment of the teachers, we appreciate the stand taken by the Government. The Government is, therefore, directed to consider extension of the benefit of pension and gratuity scheme to the teachers working in the Ayurvedic, Unani and Homeopathic aided educational institutions in a phased manner, as was done with respect to the other aided institutions” व हे प्रकरण निकाली काढले.

(६) पुढे शासनाने सतत नकारार्थी निर्णय घेण्याची कृती करावी यासाठी मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयात “Government is not intending to deny the benefit to the segment of the teachers, we appreciate the stand taken by the Government.” असे वाक्य वापरण्यात आले होते असे शासनाने गृहित धरणे हा निव्वळ पोरकटपणा होय.

११. प्रथम मा. उच्च न्यायालयात व नंतर सर्वोच्च न्यायालयात निर्णय झाल्यामुळे व शासन काहीच कारवाई करीत नसल्यामुळे हा प्रश्न पुन्हा सोमवार, दिनांक १५ डिसेंबर १९९७ रोजी विधानपरिषदेमध्ये चर्चेसाठी आला. “आयुर्वेद महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व उपदान योजना लागू करण्यात यावी अशा प्रकारचा निर्णय मुंबई उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने १४ जून, १९९६ रोजी याचिका क्रमांक ३५०८/९२ व २६४५/९० या प्रकरणात दिला, हे खरे आहे काय;” या प्रश्न भाग एक ला एका शब्दात “होय” असे उत्तर देण्यात आले होते. व “खरे असल्यास, सर्वोच्च न्यायालयामध्ये या प्रकरणात (सिव्हील अपील नंबर २८७८-७९ ऑफ १९९७) शासनाने दाखल केलेल्या अपील याचिकेवर ७ एप्रिल १९९७ रोजी निर्णय देताना मा. सर्वोच्च न्यायालयाने “सेवानिवृत्ती व उपदान योजना अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना लागू करण्याबाबत शासनाने विचार करावा” असे निर्देश दिलेले ही, गोष्ट खरी आहे काय;” या प्रश्न भाग दोनला सुद्धा “होय” असेच उत्तर देण्यात आले होते. अनुपूरक चर्चेमध्ये मा. मंत्रिमहोदयांनी “यासंबंधी शासनाने सहानुभूतीने विचार करावा असा विचार केलेला आहे. आणि सदर प्रकरण वित्त विभाग आणि विधी व न्याय विभागाकडे अभिप्रायासाठी पाठविले आहे.” असे उत्तर दिले व पुढे “विधी व

न्याय विभागाचे मत मागितले आहे, तसेच वित्त विभागाने त्याला मंजुरी घ्यायची आहे. त्यानंतर मंत्रिमंडळापुढे हा विषय येईल आणि सुप्रीम कोर्टानेही आदेश दिलेले आहेत.” असेही सांगितले.

१२. सततच्या पाठपुराव्यामध्ये शुक्रवार, दिनांक २४ एप्रिल १९९८ रोजी विचारलेल्या तारांकित प्रश्न क्रमांक २३०२५ ला “सदर प्रस्ताव अद्याप शासनाच्या विचाराधीन आहे.” असे उत्तर शासनातर्फे देण्यात आले होते. पुढच्या अधिवेशनात मंगळवार, दिनांक २१ जुलै १९९८ रोजी “या संदर्भात शासन लवकरच निर्णय घेत आहे.” असे उत्तर देण्यात आले होते. त्याच अधिवेशनात दिनांक २३ जुलै १९९८ रोजी “समाज कार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना निवृत्तीवेतन उपदान योजना लागू करण्याबाबत” या विषयावरील तारांकित प्रश्नाला उत्तर देताना शासनातर्फे “कोणत्याही संस्थेस निवृत्तीवेतनाची योजना लागू करण्यापूर्वी सखोल अभ्यास करून घेणे आवश्यक आहे. त्यामुळे अद्यापि, विचार पूर्ण झालेला नाही.” असे नमूद करण्यात आले होते.

१३. आकसबुद्धी ठेवून दिनांक ८.७.१९९८ रोजी मंत्रिमंडळाने याबाबतीत अत्यंत विपरीत असा निर्णय घेतला. मंत्रिमंडळाचा हा निर्णय १८ डिसेंबर १९९८ रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक ३१८३७ ला उत्तर देताना पुढील शब्दात शासनातर्फे देण्यात आलेल्या उत्तरामध्ये नमूद करण्यात आला होता. “राज्याची आर्थिक परिस्थिती लक्षात घेता यापुढे राज्य शासनाने निवृत्तीवेतनाची योजना कोणत्याही आस्थापनेवरील तसेच अनुदानित संस्था, मंडळे, महामंडळे इत्यादींमधील कर्मचाऱ्यांना लागू करू नये व राज्य शासनाच्या निवृत्तीवेतनाच्या दायित्वात वाढ करू नये, असा धोरणात्मक निर्णय मंत्रिमंडळाने दिनांक ८-७-१९९८ रोजी झालेल्या बैठकीत घेतला असल्याने राज्यातील समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना निवृत्तीवेतन उपदान योजना लागू करणे शक्य होणार नाही.”

१४. एकदा आता मंत्रिमंडळातच असा विपरीत निर्णय झाल्यामुळे पुढे डिसेंबर १९९९ च्या अधिवेशनात सोमवार, दिनांक १३ डिसेंबर १९९९ रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक ६३ ला शासनातर्फे “अनुदानित आयुर्वेदिक व युनानी महाविद्यालये व संलग्न रुग्णालये यामधील कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व उपदान योजना लागू करण्यात येऊ नये असे याबाबतचे शासनाचे धोरण आहे.” असे उत्तर देण्यात आले होते व मार्च २००० च्या अधिवेशनात मंगळवार, दिनांक १४ मार्च २००० रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक २५५६ ला “अनुदानित आयुर्वेदिक व युनानी महाविद्यालये व संलग्न रुग्णालये यामधील कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्तीवेतन व उपदान योजना लागू करण्यात येऊ नये, असे याबाबतचे शासनाचे धोरण आहे.” असेच नकारार्थी उत्तर देण्यात आले होते.

१५. सर्वोच्च न्यायालयाच्या त्या निर्णयानुसार राज्य शासनाने कोणतीही कारवाई केली नाही. दरम्यानच्या काळात समाजकार्य महाविद्यालयातील डॉ. सुरेश श्रीकृष्ण नाईक विरुद्ध कर्मवीर हिरे ग्रामिण शिक्षण संस्था हे प्रकरण सन १९९९ मध्ये मुंबई खंडपीठापुढे दाखल झाले. डॉ. सुरेश नाईक हे ३० एप्रिल

**IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY NAGPUR BENCH, NAGPUR
WRIT PETITION NO. 5073 OF 2013**

(Ramesh Sheshrao Sontakke VS. State of Maharashtra thr. the Secretary, Department of Higher & Technical Education & Ors.)

**CORAM : B.P. DHARMADHIKARI & Z.A. HAQ, JJ.
JANUARY 23, 2014.**

Heard Shri Sudame, learned counsel for the petitioners, Shri Fulzele, learned AGP for respondents No. 1 to 3 and Shri Deshpande, learned Senior Advocate with Shri Dhande, learned counsel for respondent No. 5. Perused the order dated 18.11.2013 passed by the Hon'ble Apex Court in Special Leave to Appeal (Civil) No. 34118 of 2013.

RULE : The respective counsel waive notice. As the Hon'ble Apex Court has granted interim relief, in same terms we grant the interim relief as under :

“We are of the view that following the UGC Notification/ Letter dated 26.08.2011, those **teachers who have not passed NET/SET examination but who have completed six years of service as on that date should be entitled to the benefits of career advancement scheme** only for the purpose of payscales. According to us such an interim order for that limited purpose will meet ends of justice.”

The State Government shall attempt to disburse the amount due and payable to eligible petitioners within a period of six months from today.

JUDGE

JUDGE

**अमरावती विद्यापीठ क्षेत्रातील नेट-सेट मुक्त शिक्षकांबाबत मा. उच्च न्यायालयाचा निर्णय
सहा महिन्यात थकबाकी अदा करण्याचे आदेश**

१९९१ रोजी गारगोटीच्या कर्मवीर हिरे ग्रामिण शिक्षण संस्थेतून प्राध्यापक म्हणून सेवानिवृत्त झाले होते. आपल्याला सेवा निवृत्ती योजना नाकारून भेदभावपूर्ण वागणूक दिली जात आहे असे त्यांचे म्हणणे होते. मा. मुंबई खंडपीठासमोर डॉ. सुरेश नाईक यांचे प्रकरण सुनावणीला आले तेव्हा मुख्यत्वे डॉ.श्रीहरी शंकर वैद्य प्रकरणांत मा. उच्च व सर्वोच्च न्यायालयात जे निर्णय झाले त्याला धरूनच सर्व चर्चा झाली. त्या सर्व बाबी विचारात घेऊन समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू न करण्याचे राज्य शासनाचे सर्व निर्णय व आदेश मा. उच्च न्यायालयाने रद्दबादल ठरविले व दिनांक १८ जानेवारी २००० रोजी उच्च न्यायालयाच्या मा. मुंबई खंडपीठाने पुढील प्रमाणे निर्णय दिला. :-

“The decision of the State Government to deny benefits of pension-cum-gratuity scheme to teaching and non-teaching staff of the Institutions/Colleges under the Social Welfare Department taken on 8-7-1998 and communicated by the Director, Social Welfare Department, vide letter dated 31-3-1999 is set aside and the State Government is directed to consider extension of such benefits to the teaching and non-teaching staff working in the Institutions/Colleges under the Social Welfare Department in a phased manner. Once this scheme is made applicable, the option as well as adjustment of Contributory Provident Fund paid to them can be worked out and adjusted. The rule is made absolute in the aforesaid terms with no order as to costs. ”

१६. प्रथम मुंबई उच्च न्यायालयाचा १६ जून १९९६ चा निर्णय, त्यानंतर मा. सर्वोच्च न्यायालयाचा ७ एप्रिल १९९७ चा निर्णय व त्या निर्णयानंतर मुंबई उच्च न्यायालयाच्या दिनांक १८ जानेवारी २००० च्या उपरोक्त निर्णयानंतर महाराष्ट्र राज्याच्या विधानपरिषदेमध्ये अनेकदा या विषयावर चर्चा झाली. १९९६ च्या मा. उच्च न्यायालयाच्या निर्णयावरील (आयुर्वेद महाविद्यालयातील प्राध्यापक) अपिलात निर्णय देतांना मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयामध्ये ‘कन्सिडर’ या शब्दाला धरून जी शब्दरचना वापरली गेली ती शब्दरचना जशीच्या तशी मा. उच्च न्यायालयाने १८ जानेवारी २००० च्या निर्णयामध्ये (समाजकार्य महाविद्यालयातील प्राध्यापक) सुद्धा वापरल्यामुळे या दोनही विद्याशाखातील प्राध्यापकांच्या सेवानिवृत्ती वेतन योजनेचे भवितव्य एकमेकाशी बांधल्या गेले व ते शेवटपर्यंत तसेच बांधले राहिले.

१७. लक्षवेधी सूचनेच्या रुपाने बुधवार, दिनांक २ ऑगस्ट २००० रोजी विधानपरिषदेमध्ये हा प्रश्न पुन्हा चर्चेसाठी आला. त्यादिवशी लक्षवेधी सूचना राखून ठेवावी लागली. देशाच्या मा. पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत राज्याच्या मा. मुख्यमंत्र्यांनी काढलेले “मगर यह भी सच है की और शिक्षा पद्धती में हम लोगों ने जिस रीति को स्वीकार किया है उसे आयुर्वेद के बारे में लागू करने के लिए

मुझे कोई तकलीफ नहीं होगी.” हे उद्गार त्या दिवशी सभागृहात शासनाच्या लक्षात आणून देण्यात आले. इतरही सर्व यापूर्वी देण्यात आलेली आश्वासने त्यांना पुन्हा वाचून दाखविण्यात आलीत. तेंव्हा मा. मंत्रिमहोदयांनी “आयुर्वेदिक कर्मचाऱ्यांना न्याय द्यावा अशी शासनाची भूमिका आहे व शासन त्या भूमिकेशी ठाम आहे.” असे उद्गार काढले. पुर्वीची अनेक मुदतबंद आश्वासने लक्षात घेता ही अत्यंत मोघम अशी आश्वासने होती. पीठासीन अधिकारी असलेल्या मा. उपसभापतींनी “मी विनंती अर्ज समितीचा चेअरमन आहे, या विषयाच्या संबंधाने नेमके काय आहे हे मला माहिती आहे, कारण हा विषय समितीसमोर आहे. या समितीमार्फत ज्या काही सूचना करण्यात येणार आहेत त्यामध्ये कोणतीही विसंगती राहू नये, या चांगल्या उद्देशानेच लक्षवेधी सूचना मी राखून ठेवलेली आहे.” असे उद्गार काढले व लक्षवेधी सूचना राखून ठेवली.

१८. गुरुवार, दिनांक ३ ऑगस्ट २००० रोजी हा प्रश्न विधानपरिषदेमध्ये पुन्हा चर्चेसाठी आला. बराच वेळ व खुपच खडाजंगी चर्चा झाली. मात्र या चर्चेच्या शेवटी जे उत्तर आले ते अत्यंत समाधान कारक उत्तर होते ते पुढील प्रमाणे :-

“श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मी ते विचारलेले नाही. शतप्रतिशत वेतन अनुदानावर आधारित सॅलरी स्कीम, निवृत्ती वेतन व्यवस्था व पाचव्या वेतन आयोगाची वेतनश्रेणी लागू करणे या तीनही बाबतीत तीन महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित होतील काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : होय. सभापती महोदय.”

उपरोक्त उत्तर हे निश्चितपणे समाधानकारक असले तरी पुढच्या तीन महिन्यात व त्यानंतर सुद्धा शासनाकडून कोणतीही कारवाई झाली नाही हे येथेच नमूद करणे आवश्यक वाटते.

१९. “समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू करणेबाबत मा. उच्च न्यायालयाचा निर्णय” या विषयावरील आमचा तारांकित प्रश्न क्रमांक ९११८ हा मंगळवार, दिनांक २८ नोव्हेंबर २००० रोजी विधानपरिषदेच्या तारांकित प्रश्नोत्तराच्या यादीमध्ये समाविष्ट होता. “समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही. हा शासनाने ८.७.९८ रोजी घेतलेला निर्णय नमूद असलेले संचालक, समाजकल्याण विभाग यांचे ३१.३.९९ चे आदेश रद्दबातल ठरविणारा निर्णय मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने रिट पिटीशन नंबर ५४६७ ऑफ १९९९ या प्रकरणात दिनांक १८ जानेवारी रोजी किंवा त्या दरम्यान दिला, हे खरे आहे काय;” या प्रश्न भाग १ ला मा. समाजकल्याण मंत्र्यांनी “होय” असे उत्तर दिले होते व प्रश्न भाग ३ च्या उत्तरामध्ये “सदर निवृत्ती वेतन योजना टप्प्याटप्प्याने कशा प्रकारे लागू करता येईल. याबाबत कार्यवाही सुरू आहे.” असे नमूद केले होते.

२०. शुक्रवार, दिनांक १ डिसेंबर २००० रोजी उत्तरीत झालेल्या तारांकित प्रश्न क्रमांक ९११७ च्या उत्तरामध्ये मा. वैद्यकीय शिक्षणमंत्र्यांनी पुढील प्रमाणे नमूद केले होते. “अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयांना

**IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY NAGPUR BENCH AT NAGPUR
WRIT PETITION NO.6473/2013**

Shashank Janardan Aglawe and others VERSUS State of Maharashtra, through Principal Secretary, Higher and Technical Education Department, Mantralaya, Mumbai – 32 and others

Mr. F.T. Mirza, Adv. for petitioners, Mr. T.R. Kankale, AGP for respondents 1 to 3, Mr. J.R. Kidilay, Adv. for respondent no.4, Mr. B.G. Kulkarni, Adv. for respondent no.5.

CORAM : B.P. DHARMADHIKARI AND Z.A. HAQ, JJ.

DATE : 30.1.2014

Heard respective counsel. In view of order dated 18/11/2013 in Special Leave Petition (Civil) No.34118/2013

RULE : Hearing expedited. Shri Kankale, learned AGP, waives notice for respondents 1 to 3. Advocate Shri Kidilay waives notice for respondent no.4. Advocate Shri Kulkarni waives notice for respondent no.5.

In the light of interim orders passed by Hon'ble Apex Court, we also pass similar orders as interim orders. Following the UGC Notification/Letter dated 4.11.2008, those teachers who have not passed NET/SET examination but who have completed six years of service as on that date should be entitled to the benefits of career advancement scheme only for the purpose of payscales. The said exercise be completed within a period of six months. Same shall be subject to further orders in the matter.

JUDGE

JUDGE

**नागपूर विद्यापीठ क्षेत्रातील नेट-सेट मुक्त शिक्षकांबाबत मा. उच्च न्यायालयाचा निर्णय
सहा महिन्यात थकबाकी अदा करण्याचे आदेश**

१०० टक्के वेतनाचे अनुदान देणे, सेवानिवृत्ती वेतन योजना तसेच ५ व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशी लागू करणे या बाबी शासनाच्या विचाराधीन आहेत.”

२१. मंगळवार, दिनांक ५ डिसेंबर २००० रोजी याच विषयावरील लक्षवेधी सूचनेवर निवेदन करताना शासनाने “त्यासंबंधात मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निवाड्यामध्ये या संस्थांच्या कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती व उपदान योजनांपासून वंचित ठेवण्याचा शासनाचा हेतू नाही असे नमूद केले आहे, ही वस्तुस्थिती आहे.” ही गोष्ट मान्य केली होती मात्र आता शासनाने जबरदस्त पळ काढण्याची भूमिका घेतली. असा पळ काढण्यासाठी प्रा. एन.डी.पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती मंत्रिमंडळाने नेमली होती. मा. मंत्रिमहोदयांच्या लेखी निवेदनामध्ये याबाबत पुढील प्रमाणे उल्लेख होता. “त्यानुसार वर नमूद केल्याप्रमाणे या सर्व बाबी सदरहू समितीसमोर तातडीने मांडण्यात येतील आणि समितीच्या शिफारशी लवकरात लवकर प्राप्त करून घेण्याचा प्रयत्न करण्यात येईल व ही योजना राज्याच्या वित्तीय उपलब्धी नुसारच लागू करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यात येईल.” दरम्यानच्या काळामध्ये शेकडो शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांनी केलेल्या आंदोलनाने उग्र रूप धारण केलेले होते. अगोदरच्या दिवशी मा. मंत्रिमहोदय नागपूर येथे निघालेल्या मोर्चाला सामोरे गेले होते. जवळ जवळ २००० शिक्षक व कर्मचारी कुडकुडत्या थंडीमध्ये टी पॉईंटवर आंदोलनाला बसले होते व निर्णय लागल्याशिवाय परत जाणार नाही असा निर्धार ते व्यक्त करीत होते. संध्याकाळी जवळ जवळ ५०० कर्मचाऱ्यांना अटक करण्यात आली होती. शासनाच्या वतीने पुन्हा पुन्हा एन.डी.पाटील समितीचा उल्लेख करण्यात येत होता. त्यावेळेला सभागृहामध्ये मी स्वतः पुढील प्रमाणे प्रतिपादन केले “अनेक आयुर्वेद महाविद्यालयातील प्राचार्य, व्यवस्थापक रात्रभर टी पॉईंटवर थंडित कुडकुडत होते. तुम्हाला असे वाटले असेल की ते निघून जातील. उड्डान पूलावर जाणारा तुमचा मार्ग मोकळा करण्यासाठी तुम्ही त्यांना तुरुंगात टाकले. तुम्ही ही चांगली गोष्ट केलेली नाही. २० हजार लोकांना जी गोष्ट दिली ती १५०० लोकांना देण्याचे कबूल केल्यानंतर सुध्दा दिलेली नाही. मला असे कळले की मा.श्री.एन.डी.पाटील यांच्या समितीकडे हे प्रकरण पाठविले आहे आणि ३ महिन्यात त्याचा निर्णय होईल. या बाबतीत माझे असे म्हणणे आहे की, मा.श्री.एन.डी.पाटील तुम्हाला असे म्हणणार आहेत काय ? की, सुप्रिम कोर्टात जे कबूल केले आहे ते तुम्ही करू नका. मा.श्री.एन.डी.पाटील तुम्हाला असे म्हणणार आहेत काय ? की २० हजार लोकांना तुम्ही जे दिले ते १५०० लोकांना देऊ नका. मा.श्री.एन.डी.पाटील तुम्हाला असे म्हणणार आहेत की, तुमच्या मुख्यमंत्र्यांनी जे जाहीर केलेले आहे ते करू नका म्हणून.”

२२. पिठासीन असलेल्या मा. उपसभापतींनी शासनाला पुढील प्रमाणे खडे बोल सुनावले “ दि.३-८-२००० रोजी राज्य शासनाच्यावतीने याबाबतीत जे आश्वासन दिले होते ते आश्वासन पाळणे ते शासनाचे प्रधान कर्तव्य होते असे मी मानतो. शासनाने एवढ्या गंभीर प्रश्नामध्ये तातडीने लक्ष घालण्याऐवजी एखादी समिती नेमून त्यामध्ये आणखी काही करता येते का? अशा प्रकारचे धोरण स्विकारले हे निश्चितपणे भ्रूणवाह नाही असे माझे स्पष्ट मत आहे.” व त्यानंतर शासनाला पुढील प्रमाणे आदेश दिले. “मी या सभागृहामध्ये शासनास स्पष्टपणे निर्देश देत आहे की, आपण याबाबतीत तीन महिन्यांची मुदत मागितली आहे पण कोणत्याही प्रकारची मुदत न देता या संपूर्ण प्रकरणातील कार्यवाही या आठवड्यामध्ये शासनाने करावी त्याचप्रमाणे यापूर्वी आणि यापुढे या सभागृहामध्ये सभापतींच्या द्वारा जे निर्देश शासनाला दिले जातील त्याची अंमलबजावणी शासनाने विनाविलंब करावी, अन्यथा या सर्व प्रकरणांची गंभीर नोंद या सदनाला घ्यावी लागेल.”

२३. सोमवार, दिनांक ११ डिसेंबर २००० रोजी पुन्हा हा प्रश्न चर्चेसाठी आला त्यावेळी मा. समाजकार्य मंत्र्यांनी स्पष्ट शब्दात “मा.सदस्यांनी विचारलेल्या प्रश्नासंबंधी खूप मोठी, अक्षय्य अशी दिरंगाई झालेली आहे ही वस्तुस्थिती खरी आहे.” अशी कबुली दिली व पुढे “शासनाच्या सर्व निकषाला जे उतरतील त्या महाविद्यालयाच्या शिक्षकांच्या वेतनाबद्दल, पेन्शनबद्दल पुर्णपणे विचार केला जाईल.” असे मोघम उत्तर दिले.

२४. मंगळवार, दिनांक १३ मार्च २००१ रोजी हा प्रश्न पुन्हा सभागृहामध्ये चर्चेसाठी आला असता समाजकल्याण मंत्र्यांनी “या ठिकाणी आश्वासन दिले होते, परंतु हा अर्थ खात्याशी संबंधित विषय होता.” असे शब्द वापरले. त्यानंतर पुन्हा “यामध्ये आर्थिक संबंध असल्यामुळे कॅबिनेटसमोर हा विषय आणून त्याला लवकरात लवकर मंजूरी घेवू.” असेही शब्द वापरले. तशाच शब्दांचा वापर ते पुन्हा पुन्हा करीत होते. शेवटी उपमुख्यमंत्र्यांनी “माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितल्याप्रमाणे हा विषय कॅबिनेटपुढे नेण्यात येईल आणि अधिवेशन संपण्यापूर्वी या बाबतचा निर्णय आपल्याला कळविण्यात येईल.” असे आश्वासन दिले व त्यादिवशीची चर्चा संपली.

२५. मंगळवार, दिनांक १३ मार्च २००१ रोजी नियम ९३ ची सूचना

मान्य करावी अशी विनंती मा. सभापतींना करण्यात आली असता सभापतींनी पुढील प्रमाणे निर्णय दिला. “या विषयाबाबतची लक्षवेधी सूचना आली आहे. म्हणून ही लक्षवेधी सूचना लवकरात लवकर घेऊन या विषयाचा आपण तुकडा पाडू.” सोमवार, दिनांक १९ मार्च २००१ रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक १३९७८ च्या उत्तरामध्ये शासनातर्फे “या मागण्या प्रा.एन.डी.पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या शिक्षण संस्थांच्या शैक्षणिक धोरणाशी संबंधित असलेल्या सर्व प्रश्नावर अभ्यास करून शिफारशी करण्यासाठी समितीकडे सोपविल्या आहेत. त्या समितीकडे त्यासंबंधीचा अहवाल/शिफारशी सत्वर देण्याबाबत पाठपुरावा करण्यात आला आहे. समितीच्या शिफारशी प्राप्त झाल्यावर शासन या मागण्याबाबत पुढील निर्णय विचारपूर्वक घेईल.” असे नमूद करण्यात आले होते. मुख्यमंत्री, कॅबिनेट मंत्री व राज्यमंत्री यांनी दिलेल्या आश्वासनांच्या अंमलबजावणीपासून पळ काढण्यासाठी ही समिती स्थापन करण्यात आली होती हे स्पष्टपणे दिसून येत होते.

२६. बुधवार, दिनांक ११ एप्रिल २००१ रोजी “सोलापूर आयुर्वेद महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना तीन महिन्यांचे वेतन न मिळाल्याने तेथील शिपायाने केलेली आत्महत्या” या विषयावरील नियम ९३ ची सूचना चर्चेसाठी आली असतांना देण्यात आलेली उत्तरे अत्यंत असमाधानकारक होती. हा विषय राखून ठेवावा अशी आम्ही विनंती केली असता शासनातर्फे “मी पहिला प्रश्न राखून ठेवण्याची सुद्धा विनंती केलेली होती म्हणून हा प्रश्न ठेवू या. आपण जे प्रश्न सांगितले ते सगळे त्या टेक्स्टमध्ये येणार आहे आणि मी मंत्रिमंडळापुढे हा प्रश्न घेऊन पुन्हा जातो आहे.” अशी विनंती खुद्द मंत्रिमहोदयांनीच केली त्यामुळे तो प्रश्न राखून ठेवण्यात आला. राखून ठेवलेला हा तारांकित प्रश्न १६ एप्रिल २००१ रोजी पुन्हा सभागृहात चर्चेला आला. राखून ठेवलेला प्रश्न असल्यामुळे सभागृहाच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमामध्ये तो पहिल्याच क्रमांकावर होता. सुरुवातीलाच “मंत्रिमहोदयांनी नंतर उत्तर देवू असे पत्र मला पाठविलेले आहे.” असे मा. सभापतींनी सभागृहाला सांगितले. त्यावर खात्याच्या मंत्रिमहोदयांनी पुढील प्रमाणे उद्गार काढले. “मागच्या आठवड्यामध्ये मी सभागृहामध्ये सांगितले होते की, कॅबिनेटपुढे हा विषय मला आणावयाचा आहे. या बाबतचे पत्र मी मा.सभापतींना दिलेले आहे. मागच्या आठवड्यामध्ये हा प्रश्न या ठिकाणी उपस्थित झाला होता त्या वेळी मी कॅबिनेटपुढे हा प्रस्ताव घेऊन जाण्याचे मान्य केले होते. हा प्रस्ताव मी कॅबिनेटपुढे घेऊन जाईन.” त्यांच्या या उद्गारामुळे मधल्या काळात त्यांनी काहीच केले नाही ही गोष्ट स्पष्ट झाली व त्यामुळे सभागृहात खुपच असंतोष निर्माण झाला. निगरगट्टणाच्या साऱ्या मर्यादा शासनाने ओलांडल्या होत्या. जुनी सर्व आश्वासने त्यांना वाचून दाखविण्यात आलीत. राज्याच्या मा. मुख्यमंत्र्यांनी मा. पंतप्रधानांच्या समोर अखिल भारतीय आयुर्वेद महासम्मेलनात केलेल्या भाषणात दिलेली आश्वासने ध्वनिमुद्रित प्रतिवरून मुद्रित केलेल्या सहपत्रातून सभागृहात पुन्हा वाचून दाखविण्यात आली.

(अ) “मगर यह बात सच है कि और शिक्षा पध्दतियों में हम लोगों ने जिस रीति को स्विकार किया है उसे आयुर्वेद के बारे में लागू करने के लिए मुझे कोई तकलीफ नहीं होगी.” हे मा. मुख्यमंत्र्यांचे वाक्य ऐकून सर्वांनाच आश्चर्य वाटले.

(ब) “५ डिसेंबर २००० रोजी माननीय उपसभापतींनी असे निदेश दिले होते की, “तेव्हा मी या सभागृहामध्ये शासनास स्पष्टपणे निदेश देत आहे की, आपण या बाबतीत तीन महिन्यांची मुदत मागितली आहे. पण कोणत्याही प्रकारची मुदत न देता या संपूर्ण प्रकरणातील कार्यवाही या आठवड्यामध्ये शासनाने करावी.”

(क) “१५ डिसेंबर २००० रोजी माननीय सभापतींनी असे निदेश दिले होते की, “ताबडतोबीने या बाबतीत निर्णय करा व तो निर्णय एक आठवड्याच्या आत आमच्याकडे पाठवा”

२७. वर तीन महत्त्वाची अवतरणे दिलेली आहेत. अशी अनेक आश्वासने आम्ही शासनाला वाचून दाखविली. शासनाच्या निगरगट्टणामुळे सर्व सभागृहामध्ये तिव्र संतापाची भावना होती. आम्हा शिक्षक प्रतिनिधींना तर या प्रकाराने तीव्र चिड आलेली होती. “वेलमध्ये उतरून घोषणा घाव्यात” असा विचार एक दोघांनी मांडला. मी त्या गोष्टीला स्पष्टपणे नाही म्हणून सांगितले. इतर सदस्य बोलत असतांना मी शिक्षक प्रतिनिधी व इतर सहकाऱ्यांशी बोलून सभागृहातच वेगळे आंदोलन करण्याचे ठरविले. सर्वांना कल्पना पसंत पडली. मी ताबडतोबच त्याबाबतचे निवेदन सभागृहात पुढील प्रमाणे केले. :-

“सभापती महोदय, या सभागृहाकडे शासनाने एवढ्या तुच्छतेने पाहणे आम्ही सहन करू शकणार नाही.....या संदर्भात मी माननीय मंत्रिमहोदयांना आता काहीही प्रश्न विचारू इच्छित नाही. शासनाने जे सभागृहात मान्य केलेले आहे ते शासनाने केले पाहिजे. माननीय पंतप्रधानांच्या उपस्थितीमध्ये माननीय मुख्यमंत्र्यांनी जे जाहीर केलेले आहे, ते केले पाहिजे. परंतु त्याप्रमाणे केले जात नाही ही अभिमान

वाटणारी गोष्ट नाही. माननीय सभापतींचे आणि माननीय उपसभापतींचे निदेश पाळले जात नाही. तेव्हा आता आम्ही असा निर्णय घेतला आहे की अशा प्रकारे सभागृहाचे कामकाज चालविणे चूक आहे. सभागृहाकडे पाठ फिरवून शासन म्हणून तुम्ही बसणार असाल तर आम्ही सभागृहामध्ये तुमच्याकडे पाठ फिरवून बसणार आहोत.. त्याकरता जी शिक्षा होईल ती सहन करण्यास आम्ही तयार आहोत. आम्ही येथून उठणार नाही” एवढे निवेदन करून आम्ही काही प्रतिनिधी आमच्या बसण्याच्या जागेसमोर लिहिण्यासाठी असलेल्या मेजावर बसलो. शासनाकडे पाठ फिरवून तसेच मान व ध्यान सभापतीकडे ठेवून काही सदस्य धड उभे नाहीत व धड बसलेले नाहीत अशा स्थितीत समोरच्या लिहिण्याच्या डेस्कवर बसल्यामुळे शासनाची चांगलीच नाचक्की झाली. “सन्माननीय सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख आणि अन्य काही सन्माननीय सदस्य सरकारी पक्षाकडे पाठ फिरवून बसतात” असे या प्रसंगाचे वर्णन अधिकृत प्रतिवेदनांत नोंदले गेले आहे.

२८. त्यानंतर सभागृहामध्ये कडाक्याची चर्चा झाली व पहिल्यांदा सभागृहाची बैठक २.१७ वाजता, १५ मिनिटांसाठी तहकूब झाली. पुन्हा प्रगती काही नसल्यामुळे कडाक्याची चर्चा होऊन दुसऱ्यांदा सभागृहाची बैठक २ वाजून ३८ मिनिटांनी ३.०० वाजेपर्यंत स्थगित झाली. पुन्हा प्रगती काहीच नसल्यामुळे तिसऱ्यांदा सभागृहाची बैठक दुपारी ठीक ३ वाजून २ मिनिटांनी ३.३० वाजेपर्यंत स्थगित झाली. पुन्हा प्रगती काहीच नसल्यामुळे चौथ्यांदा ३ वाजून ५३ मिनिटांपासून ४ वाजून १४ मिनिटांपर्यंत स्थगित झाली. पुन्हा प्रगती काहीच नसल्यामुळे पाचव्यांदा सभागृहाची बैठक ठीक ४ वाजून ३७ मिनिटांनी, ५.०० वाजेपर्यंत स्थगित करण्यात आली व शेवटी सभागृहाची बैठक ५ वाजून ०१ मिनिटांनी, मंगळवार, दिनांक १७-४-२००९ च्या (म्हणजे उद्याच्या) दुपारी १.०० वाजेपर्यंत स्थगित झाली.

२९. महाराष्ट्र विधानपरिषद कार्यवाही अधिकृत प्रतिवेदन (सोमवार, दिनांक १६ एप्रिल २००९) खंड १२४ च्या क्रमांक १९ चे आजही काळजीपूर्वक अवलोकन केले तर असे दिसून येते की :-

(१) त्यादिवशी दुपारी २ वाजता सुरु झालेली सभागृहाची बैठक ५ वाजून १ मिनिटांनी समाप्त झाली. दुसरे कोणतेही कामकाज त्यादिवशी झाले नाही.

(२) जवळ जवळ तीन तास या एकाच प्रश्नावर चर्चा झाली. पाच वेळा सभागृह तहकूब झाले व सहाव्या वेळी दिवसभरासाठी तहकूब झाले.

(३) शासनाच्या नाकर्तेपणामुळे त्यादिवशी दुसरे कोणतेही कामकाज झाले नाही. पहिल्या १५ मिनिटात आम्ही त्यांना यापूर्वी दिलेली आश्वासने, मा. पीठासीन अधिकाऱ्यांनी दिलेले निदेश, मा. उच्च व सर्वोच्च न्यायालयांचे निर्णय वाचून दाखविले व मग आमचे आंदोलन सुरु झाले.

२९.१ एकदा आमचे आंदोलन सुरु झाल्यानंतर आम्ही चर्चेत भाग घेतला नाही. पण इतर सदस्यांनी मात्र शासनाची चांगलीच ‘धुलाई’ केली. त्यातील काही मासलेवाईक नमुने पुढील प्रमाणे :-

(१) “या सभागृहाबद्दल नागरिकांच्या मनात विश्वासार्हतेबद्दलच या मुळे प्रश्नचिन्ह लागले आहे आणि ही गोष्ट महाराष्ट्राच्या दृष्टीने परवडणारी नाही.”

(२) “यापूर्वी मंत्री महोदयांनी जे सांगितले होते त्यापेक्षा एक अवाक्षर देखील त्यांनी आता वेगळे असे काही सांगितलेले नाही...”

(३) “माननीय मंत्री महोदय वारंवार तेच तेच कशासाठी सांगत आहेत...?”

(४) “अध्यक्ष महाराज, हा आपलाही अपमान आहे. आपण तो कसा काय सहन करून घेता आहात...”

(५) “आरोग्यमंत्री आता या ठिकाणी आले नाहीत. हा सभागृहाचा अपमान आहे. याबाबत मा. आरोग्यमंत्र्यांना समज देण्याची आवश्यकता आहे.”

(६) “सभापती महोदय, शासनातर्फे या प्रश्नावर निवेदन करायला कुणीही यायला तयार नाही याचा अर्थ काय?”

(७) “या सभागृहामध्ये दिलेली आश्वासने माननीय मंत्री महोदय पाळणार आहेत की नाहीत ? आपण दिलेले निर्देश, माननीय उप सभापतींनी दिलेले निर्देश हे सरकार पाळणार आहे की नाही? एवढेच त्यांनी आम्हाला एकदा सांगावे. जर याची सॅन्टीटी रहाणार नसेल आणि आपला अपमान होणार असेल, या सभागृहाची प्रतिष्ठा रहाणार नसेल तर हे कामकाज पुढे कशासाठी चालवावयाचे ? हा प्रश्न आहे.”

(८) “सभापती महोदय, ते सभापतींचे निदेश ऐकत नाहीत. उपसभापतींचे निदेश ऐकत नाहीत. असे होत असेल तर आम्हाला आज सभागृहाच्या कामकाजात भाग घ्यावयाचा नाही.”

(९) “सभापती महोदय, त्यांनी जेव्हा आश्वासन दिले तेव्हा त्यांची अक्कल कोठे होती?”

(१०) “माननीय आरोग्य मंत्र्यांची अवस्था केविलवाणी झाली आहे. मला त्यांच्याबद्दल सहानुभूती आहे.”

(११) “याची कोणतीही दखल हे सरकार घेत नाही. हा यातील अत्यंत महत्त्वाचा मुद्दा आहे. सभागृहाची प्रतिष्ठा त्यांनी धूळीला मिळविल्यानंतर आपल्याला सभागृहाचे कामकाज दिवसभरासाठी तहकूब करावे लागणार आहे आणि तसा निपेधही आपण नोंदवावा अशी मी आपल्याला विनंती करतो.”

(१२) “या ठिकाणी आता आश्वासन देतील आणि नंतर सांगतील की, मला पाळता येत नाही. ते पुन्हा पाठीमागे जातील. या संदर्भात सभागृहाचे नेते किंवा माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले तर त्यावर विश्वास ठेवता येईल.”

(१३) “जर हे होत नसेल तर या कामकाजामध्ये आम्हाला स्वारस्य नाही. सन्माननीय सदस्य याठिकाणी अशा प्रकारे येथे बसलेले आहेत, जे आजपर्यंत कधी असे घडलेले नाही ते या सभागृहामध्ये घडलेले आहे. अशा अवस्थेमध्ये आम्हाला सभागृहाच्या कामकाजामध्ये स्वारस्य नाही. आपण सभागृह स्थगित करून टाकावे. याठिकाणी काम करण्यामध्ये आम्हाला विलकूल कोणत्याही प्रकारची रुची नाही.”

२९.२ दिनांक १६ एप्रिल २००९ रोजी ३ तासपर्यंत या एकाच प्रश्नावर चर्चा होत होती. “एक आठवड्यामध्ये निर्णय करा व मला कळवा असे आदेश पीठासीन अधिकाऱ्यांनी दिल्यानंतर शासनाने याबाबत काहीही कळविले नाही.” असे नाराजीचे उद्गार मा. सभापतींना काढावे लागले. या तीन तासामध्ये अनेकवेळा मंत्री महोदयांनी निवेदन करावे असे वारंवार सांगून शासनातर्फे उत्तर देण्यासाठी कोणीच उठत नव्हते. कितीतरी वेळा वेगवेगळ्या शब्दात मा. सभापतींनी सांगून पाहिले ते पुढील प्रमाणे :-

(१) “सभापती : होय. त्यांनी याबाबत निर्णय करावा आणि तो निर्णय एक आठवड्यामध्ये आमच्याकडे पाठवा असे मागील वेळेस त्यांना सांगितले होते, पण प्रत्यक्षात त्याबाबत काहीही घडलेले नाही. त्यांनी निर्णय घेऊन आमचेकडे पाठविलासुद्धा नाही.”

(२) “सभापती :.. “तेव्हा मी आता सभागृहाची बैठक १५ मिनिटांसाठी तहकूब करतो. आणि मंत्री महोदय, आपणही ताबडतोबीने सभागृहाचे नेते किंवा माननीय मुख्यमंत्र्यांना याबाबत भेटून, त्यांना सभागृहातील एकंदर वातावरणाची माहिती घ्यावी तसेच त्या दोघांपैकी कोणीही एकाने येथे येऊन याबाबत शासनाची भूमिका स्पष्ट करण्यास सांगावे.”

(३) “सभापती : माननीय मंत्री महोदय, काही निवेदन करावयाचे आहे काय? ज्या विषयासाठी सभागृह दोन वेळा-तीन वेळा तहकूब झाले, त्यासंबंधी माननीय मंत्री महोदयांना काही निवेदन करावयाचे आहे का? निवेदन करा.”

(४) “सभापती : होय, ते माननीय मुख्यमंत्र्यांशी चर्चा करून आलेले आहेत. त्यामुळे ते काय म्हणतात ते आपण ऐकून तर घेऊ या. आपण सर्वांनी खाली बसावे.”

(५) “सभापती : जोपर्यंत माननीय आरोग्य मंत्री काय म्हणत आहेत हे आपण ऐकत नाही. त्यांना काय म्हणावयाचे आहे ते तरी ऐकून घेऊ.”

(६) “सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास समाप्त झाला आहे, हे मी घोषित केले आहे. प्रश्न तो नाही. ज्या कारणामुळे हे सभागृह दोनदा-तिनदा तहकूब झाले, या बाबत आरोग्य मंत्र्यांनी मुख्यमंत्र्यांशी चर्चा केलेली आहे.”

(७) “सभापती : या संदर्भात मा.मंत्री महोदयांना काय म्हणावयाचे आहे ते कृपया आपण ऐकून घ्यावे.”

उपरोक्त उद्गारांनंतर विभागाचे मंत्री किंवा राज्यमंत्री क्वचितच उठून उभे राहिले व बहुदा त्यांनी उत्तर दिले, असे झाले नाही. गलितगात्र झाल्यासारखे हतबल होवून ते नुसते ‘आता मी काय करू?’ असा भाव चेहऱ्यावर ठेवून बहुशः जागेवरून उठतच नव्हते.

२९.३ दिनांक १६ एप्रिल २००९ रोजीच्या या ३ तासात किमान दोन वेळा (काही सदस्यांनी घोषणा देतांनाच आंदोलन करणाऱ्या सभासदांना तुम्ही तरी काही विनंती करा अशी विनंती केली तेव्हा) मा. सभापतींनी पुढील प्रमाणे उद्गार काढले :-

“सभापती : हो, पण येथे मी सन्माननीय सदस्यांना हे कोणत्या तोंडाने सांगू की तुम्ही असे करू नका म्हणून ... त्यांना विनंती करण्याची माझी क्षमताही आता संपुष्टात आली आहे.”

“सभापती : मला हे मान्य आहे की, जरूर दिसायला ते बरे दिसत नाही. परंतु मी कोणत्या तोंडाने त्यांना आव्हान करू.”

२९.४ सभागृहातील एक जेष्ठ सदस्य श्री. प्रमोद नवलकर यांनी एकदा “आश्वासन दिले तेव्हा यांची अक्कल कोठे होती.” असे उद्गार काढले व पुन्हा एकदा मिस्किलपणे “सभापती महोदय, याचा निपेध म्हणून आपण सभात्याग करा” असे उद्गार काढले.

२९.५ आंदोलन करणारे आम्ही सदस्य आंदोलन सुरु झाल्यानंतरच्या चर्चेत सहभागी झालेले नव्हते. पण शेवटी शेवटी एकदा मा. उपसभापतींनीच विनंती केल्यामुळे मला एकदा चर्चेत सहभागी व्हावे लागले. ते पुढील प्रमाणे :-

“**उपसभापती** : आतापर्यंत या विषयावर सदानामध्ये भरपूर चर्चा झाली आहे. माननीय मंत्री महोदयांनी देखील शासनातर्फे जे काही निवेदन करावयाचे ते केलेले आहे. मी सभागृहाच्या आणि सन्माननीय सदस्यांच्या भावनांचा विचार करुन हा विषय पुन्हा फेरविचारार्थ कॅबिनेटसमोर आणावा. या लोकांची जी अक्षय्य हेळसांड झाली आहे, त्यांना आपणाला न्याय देता येईल. या ठिकाणी मी शासनाला विनंती केली आहे. या ठिकाणी ज्येष्ठ सदस्य बाकड्यावर बसले आहेत. मी त्यांना विनंती करतो की, त्यांनी आपल्या आसनावर बसावे.

(गोंधळ)

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, मी शासनाच्या वतीने माननीय सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख यांना विनंती करतो की, त्यांनी सभागृहाच्या कामकाजात सहभागी व्हावे.

श्री.बी.टी.देशमुख : मा. सभापती महोदय, आपण दिलेले आदेश ते पालन करणार आहेत असे जर ते म्हणत असतील तर मी आनंदाने खाली बसेन.”

राज्य शासनाकडून याबाबतीत कोणतेही उत्तर येत नव्हते. मंत्री उठून उभे राहून उत्तर देण्याच्या स्थितीत नव्हते. शेवटी इतर कोणतेही कामकाज न होता २ वाजता सुरु झालेली विधानपरिषदेची बैठक त्यादिवशी ५.०१ वाजता समाप्त झाली.

३०. मंगळवार, दिनांक १७ जुलै २००१ रोजी “महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या मागण्यांबाबत” या विषयावरील तारांकित प्रश्न क्रमांक १७४७४ ला उत्तर देतांना मा. वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांनी पुढील प्रमाणे निगारगट्टपणाचे उत्तर दिले होते. “राज्यातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या मागण्यांबाबत शासनाने स्वतंत्र समिती नेमलेली नाही. मात्र राज्याच्या शिक्षण व्यवस्थेत सुसूत्रता आणण्याकरिता प्रा.एन.डी.पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमलेली आहे. या समितीकडे शासनाने मागण्यांबाबतचे प्रकरण अभ्यास करण्याकरिता सोपविले आहे. शिफारसी प्राप्त झाल्यानंतर शासन पुढील निर्णय घेणार आहे.”

३१. या विषयाचा कडेलोड गुरुवार, दिनांक २६ जुलै २००१ रोजी “समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू करणेबाबत मा. उच्च न्यायालयाचा निर्णय” या विषयावरील तारांकित प्रश्न क्रमांक १६१११ वरील उत्तराने व चर्चेने झाला. आमच्या “समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या “शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही.” हा शासनाचा दिनांक ८ जुलै १९९८ रोजी घेतलेला निर्णय नमूद असलेले संचालक, समाजकल्याण विभाग यांचे दिनांक ३१ मार्च १९९९ चे आदेश रद्दबादल ठरविणारा निर्णय मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने रिट पिटीशन नंबर ५४६७ ऑफ १९९९ या प्रकरणात दिनांक १८ जानेवारी २००० रोजी दिला व त्या निवाड्यातच सदर निवृत्ती वेतनयोजना टप्पाटप्प्याने लागू करण्यासंबंधी न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याच्या विचाराधीन प्रश्नावरील शासनाचा विचार पूर्ण झालेला आहे काय;” या प्रश्न भाग १ ला एका शब्दात समाजकल्याण मंत्र्यांनी ‘होय’ असे उत्तर दिले होते. आणि घेतलेला निर्णय प्रश्न भाग २ च्या उत्तरामध्ये पुढील प्रमाणे नमूद करण्यात आला होता. “अनुदानित समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू न करण्याचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने घेतला आहे.”

३२. आता मंत्रिमंडळानेच हा निर्णय घेतल्यामुळे त्यांच्याकडून सभागृहात खुप चर्चा करुन अनुकूल उत्तरे येणे अशक्य होते. अशा परिस्थितीत त्यांना जेवढे ‘नागवे’ करता येईल तेवढे नागवे करण्याचा आम्ही निर्णय घेतला. अगदी सुरुवीतीला मी तपशीलवारपणे ही बाजू मांडली (सोबतचे मुळ प्रतिवेदन पहा) त्यानंतर पुढील प्रमाणे प्रश्नोत्तरे झाली. :-

“**श्री.विजयकुमार गावित** : हायकोर्टाने ज्या ऑर्डर दिलेल्या आहेत त्या मध्ये अनुदान टप्पाटप्प्याने द्यावे असे म्हटलेले आहे. मी या बाबतीत अगोदरच सांगितलेले आहे की, राज्याची आजची आर्थिक परिस्थिती पहाता ताबडतोब ही योजना लागू करता येणार नाही. राज्याची आर्थिक परिस्थिती सुधारेल तशी टप्पाटप्प्याने यांना ही योजना लागू करण्याचा विचार करू.

श्री.बी.टी.देशमुख : टप्पाटप्प्याने यांना सेवानिवृत्ती वेतन देण्याचा निर्णय मंत्रिमंडळाने घेतलेला आहे का?

श्री.विजयकुमार गावित : अशा प्रकारचा निर्णय मंत्रिमंडळाने घेतलेला नाही.

श्री.बी.टी.देशमुख : मंत्रिमंडळाने न घेतलेला निर्णय आपण आम्हाला का

म्हणून सांगता आहात? एक तर मंत्रिमंडळाने जो निर्णय घेतलेला आहे तो या देशाच्या घटनेविरुद्ध आहे. तुम्हाला अनकाॅन्स्टिट्युशनल बिहेविअरची फुल अॅथॉरिटी आहे का? सुप्रीम कोर्टामध्ये यांनी अॅफिडेव्हीट केले. फेज्ड मॅनरमध्ये लागू करण्याचा निर्णय घेतला असेल..

सभापती : ते उत्तरामध्ये यायला हरकत नव्हती.

श्री.बी.टी.देशमुख : होय ना. आम्ही बर्हिगमन करण्यापूर्वी आपण विचारपूर्वक उत्तर द्या. आता आम्हाला नाही. तर आपल्याला बर्हिगमन करावे लागेल. तसे केले नाहीतर आपल्याला कोठे तरी याचा जाब द्यावाच लागेल. शासनाने लेखी उत्तरामध्ये म्हटलेले आहे की, “ही वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही असा शासनाचा धोरणात्मक निर्णय झालेला आहे.” शासनाचे हे उत्तर उध्वटपणाचे, अनकाॅन्स्टिट्युशनल आणि हायकोर्टाच्या आदेशाचा अवमान करणारे आहे. आता मा.मंत्री महोदय, तोंडी सांगत आहेत की, आम्ही टप्पाटप्प्याने ही योजना लागू करणार आहोत. असा निर्णय मंत्रिमंडळाने घेतलेला आहे का?

श्री.विजयकुमार गावित : मंत्रिमंडळाने सध्या हे लागू करायचे नाही असा निर्णय घेतलेला आहे. राज्याची आर्थिक परिस्थिती पहाता सध्या ही योजना लागू करणे उचित होणार नाही. राज्याची आर्थिक परिस्थिती सुधारल्यानंतर त्यांना टप्पाटप्प्याने निवृत्ती वेतन देण्याचा विचार करता येईल.

सभापती : न्यायालयाने या बाबत एकदा निर्णय दिल्यानंतर आपण असे सांगू शकता का की, आमची आर्थिक परिस्थिती नसल्यामुळे आम्ही हा आदेश अंमलात आणू शकत नाही. असे असेल तर आपण न्यायालयाला हे कळविणार आहात का?

कॅबिनेट मंत्री एक उत्तर देत होते तर राज्यमंत्री दुसरेच उत्तर देत होते ते सुद्धा आम्ही उधेड पाडले. त्याचा नमुना पुढील प्रमाणे :-

“**श्री.जयवंत आवळे** : अध्यक्ष महोदय, या ठिकाणी सन्माननीय सदस्यांनी विचारल्याप्रमाणे ही संपूर्ण कागदपत्रे आम्ही कॅबिनेटसमोर आणली होती. कॅबिनेटने याच्यावर सारासार विचार केलेला आहे. आजचा पगाराचा खर्च, अनुदानाच्या सगळ्या रकमा पाहिल्यानंतर ६० टक्क्यांपर्यंत हा खर्च या ठिकाणी गेलेला आहे. म्हणून शासनाने यावर असा निर्णय घेतला आहे की, सध्या तरी अशा प्रकारे निवृत्ती वेतन देणे शक्य नाही. म्हणून त्यांना निवृत्ती वेतन देऊ नये हा निर्णय कॅबिनेटने घेतलेला आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : कॅबिनेटने निर्णय घेतला हे मंत्री महोदयांनी खरे सांगितल्याबद्दल मी त्यांचा आभारी आहे. पण सन्माननीय राज्यमंत्री टप्पाटप्प्याने देणार असे सांगत आहेत. त्याचा आधार काय?

सभापती : हे त्यांचे वैयक्तिक मत आहे. ”

३३.१ समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षकांच्या प्रकरणात दिनांक १८ जानेवारी २००० रोजी मा. मुंबई उच्च न्यायालयाचा या शिक्षकांच्या बाजूने निर्णय झाल्यावर पुन्हा सर्वोच्च न्यायालयात एसएलपी दाखल करण्याची जोरदार तयारी शासनाच्या पातळीवर सुरु झालेली होती. त्यावर जून २००० मध्ये समाजकल्याण खात्याने विधी विभागाला सल्ला मागितला होता. विधी विभागाने सर्वोच्च न्यायालयात जाऊन काहीही पदरी पडणार नाही असा स्पष्ट सल्ला शासनाला पुढील शब्दात दिला : “This department, vide it's UOR dated 19-5-2000, has already given the opinion that no fruitfull purpose will be served by approaching the Hon.Supreme Court in the aforesaid matter.” ज्या शासकीय अधिवक्त्यांनी उच्च न्यायालयात हे प्रकरण चालविले होते त्यांचेसुद्धा असेच मत आहे की, “हे प्रकरण सर्वोच्च न्यायालयात नेण्याच्या लायकीचे नाही” असेही विधी व न्याय विभागाने कळविले होते. ते पुढील शब्दात :- “Now, the Social Welfare, Cultural and Sports Department has forwarded the opinion of the Assistant Government Pleader who has conducted the aforesaid writ petition before the High Court on behalf of State of Maharashtra, Shri C.R.Sonawane, Asstt. Govt.Pleader vide his letter dated 23-3-2000 has opined that this is not a fit case to file special leave petition against the order dated 18.1.2000 passed by the High Court in W.P. No. 5467 of 1999”

३३.२ विधी व न्याय विभागाने, तसेच उच्च न्यायालयात ते प्रकरण चालविणाऱ्या शासकीय अधिवक्त्यांनी “हे प्रकरण सर्वोच्च न्यायालयात नेण्याच्या लायकीचे नाही” असा अभिप्राय दिल्यामुळे सर्वोच्च न्यायालयात जाण्याचा “विधीमय राजमार्ग” शासनाने सोडून दिला व “८ जुलै १९९८ रोजीचा मंत्रिमंडळाचा निवृत्तीवेतन न देण्याचा” जो निर्णय मा. उच्च न्यायालयाने रद्द ठरविला होता तसाच निर्णय पुन्हा मंत्रिमंडळाने घेण्याच्या “जंगली वाममार्गाचा”

वापर केला. वाममार्गाचा असला वापर जंगलीपणाचा व निश्चितपणे अनुचित असला, तरी राजमार्गाने न जाण्याच्या निर्णयाचा एक महत्वपूर्ण लाभ या प्रकरणामध्ये असा झाला की १० जून २०१३ रोजी आता दिलेल्या निर्णयामध्ये मा. उच्च न्यायालयाने स्पष्टपणे पुढील प्रमाणे अभिप्राय नोंदविला. :- “This later judgment has not been questioned before the Hon'ble Apex Court and findings therein on violation of Article 14 have attained finality qua petitioners in Writ Petition Nos.682 and 3277 of 2012.”

३४. “या शिक्षकांना पेन्शन योजना लागू न करण्याचा निर्णय” मंत्रिमंडळाने ८ जुलै १९९८ च्या बैठकीत घेतला होता. राज्यशासनाचा हा निर्णय घटनेच्या कलम १४ चा भंग करणारा आहे म्हणून मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने १८ जानेवारी २००० रोजी (याचिका क्रमांक ५४६७ ऑफ १९९९) रद्द ठरविला (SET ASIDE) होता तर राज्य मंत्रिमंडळाने पुन्हा ११ जुलै २००१ रोजीच्या बैठकीत “या शिक्षकांना पेन्शन योजना लागू न करण्याचा निर्णय घेतला” हे एक अत्यंत लांछनास्पद असे घटनाबाह्य वर्तन होते. पुढील घटनाक्रमात उपरोक्त निर्णय कळविणारे सर्व शासननिर्णय व परिपत्रके मा. उच्च न्यायालयाने आता १० जून २०१३ च्या निर्णयान्वये रद्द ठरविली आहेत. ती पुढील शब्दात :- “These decisions dated 27.6.2001, 11.7.2001 and 12.7.2010 are quashed and set aside.”

३५. पुढे अवमान याचिकांचा सिलसिला सुरु झाला. सन २००७ च्या अवमान याचिका क्रमांक २३३ मध्ये मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या एकलपीठाने १५ सप्टेंबर २००८ रोजी अंतरीम आदेश पारीत केला त्यामध्ये “in its judgment dated 07.04.1997, the Hon'ble Apex Court never envisaged total denial of Pension and Gratuity to the employees.” असे नमूद केलेले आहे. पुढे याच प्रकरणात “This Court (learned Single Judge) then observed that Government Resolution dated 27.06.2001 was against the mandate of the Court, &, still at that stage, declined to hold the same as constituting contempt.” असे निरीक्षण मा. न्यायालयाने नोंदले असून हा अवमान याचिकेचा विषय होत नाही. असे नमूद करतांना उच्च न्यायालयाने अर्जदारांना याच निकालात पुढील प्रमाणे सल्ला दिलेला आहे. “Court then held that remedy of party aggrieved by decision dated 27.06.2001 was to challenge that decision by filing appropriate writ petition. After this order, the employees have not taken any steps.” व शेवटी त्या शासननिर्णयानंतर या कर्मचाऱ्यांनी कोणतीही पाऊले उचलली नाहीत असा निष्कर्ष वरील शब्दात नोंदला आहे.

३६. नांदेड विद्यापीठातील समाजकार्य विभाग तसेच नागपूर विद्यापीठांतर्गत मातृसेवा संघाचे समाजकार्य महाविद्यालय उच्च शिक्षण विभागाच्या अंतर्गत येत असल्यामुळे त्या दोनही ठिकाणी शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना निवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू झालेली होती. त्यामुळे भेदभावांचा प्रश्न हाच मुख्य प्रश्न होता. त्याबरोबरच आर्थिक अडचणीचा बागुलबुवा राज्यशासनातर्फे मा. उच्च न्यायालयासमोर १९९६ मध्ये व मा. सर्वोच्च न्यायालयासमोर १९९७ मध्ये उभा करण्यात आला होता. पण त्यानंतर राज्य शासनाने महाविद्यालयीन शिक्षक व शिक्षकेत्तरांना सेवानिवृत्ती व्यवस्था लागू करण्याचे अनेक निर्णय घेतले. उदा. म्हणून द्यायचे झाल्यास १५ डिसेंबर १९९८ रोजी एक शासननिर्णय काढून आठ अनुदानित शारीरिक शिक्षण महाविद्यालयांमध्ये निवृत्ती वेतन योजना लागू करण्यात आली होती. संपूर्णपणे विनाअनुदान तत्वावर चालणाऱ्या यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना १९ ऑक्टोबर २००५ च्या शासननिर्णयाने निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्यात आली होती. इथे मात्र आर्थिक कमजोरीचे रडगाणे सुरुच ठेवण्यात आले होते. त्यामुळेच या बाबतीत मा. उच्च न्यायालयाने पुढील प्रकारे आपल्या निर्णयात निरीक्षण नोंदविले आहे. :- “Thus the financial impact which surfaced while considering the implementation of pensioncumgratuity scheme in favour of petitioners before us, vanished soon thereafter”

३७. सभागृहामध्ये शासनाने एकदा निगरगडपणाची नकारार्थी भूमिका घेतल्यानंतर अनुदानित समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षकांची एक सभा मी स्वतः संघटनेचा अध्यक्ष म्हणून त्याकाळात अमरावती येथे विद्यापीठ रस्त्यावरील समाजकार्य महाविद्यालयात बोलाविली होती. सभेची सूचना काढणाऱ्या आमच्या सहकाऱ्यांनी विना अनुदानित समाजकार्य महाविद्यालयातील प्राध्यापकांनासुद्धा निमंत्रित केले होते व तेच मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. मी त्या सभेत (१) विनाअनुदानित महाविद्यालयांची मुख्य समस्या अनुदानावर येणे ही असून (२) अनुदानित महाविद्यालयांत पेन्शन

योजना लागू होणे ही मुख्य समस्या असल्याचे प्रतिपादन केले होते. व त्याबाबतच्या उपाययोजना विशद केल्या होत्या. पुढे विनाअनुदानित महाविद्यालये अनुदानावर येण्याचा प्रश्न सभागृहात सुटला पण पेन्शन योजनेकरीता सर्वांनी एकत्र येऊन याचिका दाखल करण्याच्या प्रयत्नात त्यावेळी यश आले नाही. समाजकार्य व आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षकांनी एकत्र येऊन याचिका दाखल करावी या प्रयत्नाला सुद्धा त्यावेळी यश आले नाही. अशी एकत्र बैठक सुद्धा त्यावेळी होवू शकली नाही. परिणामी २००१ ते २००८ या काळात याचिका दाखल झाल्या नाहीत. असे दिसून येते. खुद्द मा. उच्च न्यायालयाने आपल्या निकालांत असे नमूद केले आहे. अवमान याचिका दाखल करणे हा यावरील उपाय नाही. थेट याचिका दाखल करणे हा त्यावरील उपाय आहे. पुढील शब्दात :-

“Court then held that remedy of party aggrieved by decision dated 27.06.2001 was to challenge that decision by filing appropriate writ petition.” (Para 34)

“After last adjudication in contempt on 04.05.2009 and observations therein that decision of State Government dated 27.06.2001 needed to be challenged independently in a writ petition, the employees did not take any step to do so within the reasonable time or till date.” (Para 34)

३८. दिनांक २७ जून २००१ व ११ जुलै २००१ रोजी व त्यानंतर १२ जुलै २०१० रोजी राज्य शासनाने नकारार्थी निर्णय कळविला. कायद्याप्रमाणे सेवानिवृत्तीला लक्षावधी रुपयांची ग्रॅज्युईटी व्यवस्थापनाला द्यावी लागली. त्याचा परतावा देण्याससुद्धा शासनाने नकार दिला. विदर्भातील चार आयुर्वेद महाविद्यालयांच्या प्रशासनामुळे पुढे हे प्रकरण सन २०११ च्या याचिका क्रमांक ५७७१ व तत्सम याचिकांच्यामुळे नागपूर खंडपीठापुढे गेले. विदर्भ आयुर्वेद महाविद्यालय अमरावती आणि इतर हे या प्रकरणात वादी असून राज्य शासन व इतर हे प्रतिवादी आहेत. या प्रकरणी दिनांक १० जून २०१३ रोजी मा. नागपूर खंडपीठाने निर्णय दिला. या निर्णयामध्ये मा. उच्च न्यायालयाने काढलेले प्रमुख निष्कर्ष पुढील प्रमाणे. :-

(1) “Division Bench judgment of this Court delivered on 18.1.2000 in case of Dr. Suresh Shrikrishna Naik VS. Karmveer Hire Rural Institute and others (supra) also supports this position. This later judgment has not been questioned before the Hon'ble Apex Court and findings therein on violation of Article 14 have attained finality qua petitioners in Writ Petition Nos.682 and 3277 of 2012” (Para 28)

(2) “When on 14.6.1996 or then on 18.1. 2000, the Division Benches of this Court record a finding of violation of Article 14 of the Constitution of India, it follows that teaching and nonteaching staff of Ayurved/Unani and Social Work Colleges could not have been denied the benefit of pensioncumgratuity scheme” (Para 35)

(3) “State Government is already declared to have violated Article 14 by the Division Bench of this Court in Dr. Suresh Shrikrishna Naik vs. Karmveer Hire Rural Institute and others on 18.1.2000.” (Para 35)

(4) “In democratic set up, no State can refuse to remove such discrimination. Since the injustice of hostile discrimination continues even today and judgments holding the field have not been implemented in letter and spirit” (Para 35)

(5) “The defence of State of financial problems is not accepted by this Court on 14.6.1996 and then on 18.1.2000. Hon'ble Apex Court also did not accept it on 7.4.1997” (Para 35)

(6) “Placement under different department of State Government is also not treated as valid defence by the Division Bench in Dr. Suresh Shrikrishna Naik vs. Karmveer Hire Rural Institute and others,”

(7) “These directions do not enable State Government

समाजकार्य व आयुर्वेद महाविद्यालयातून पेन्शन योजना लागू करणे

या विषयावर सुरूवातीपासून तर शेवटपर्यंत किमान २७ वेळा विधानपरिषदेमध्ये चर्चा झाली. त्या सर्व १ ते २७ वेळेच्या चर्चेची अधिकृत प्रतिवेदने प्रसृत करण्यात येत आहेत. त्यापैकी क्रमांक ६ ते १४, १७ व १८ क्रमांकावरील प्रतिवेदने पुढील अंकात प्रकाशित होतील. - संपादक

(१)

आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना
पेन्शन ग्रॅज्युईटीची व वैद्यकीय खर्च परिपूर्ती
व्यवस्था लागू करणे

महाराष्ट्र विधानपरिषद : पहिले अधिवेशन, १९८६
गुरुवार, ९ जानेवारी, १९८६
अधिकृत प्रतिवेदन, खंड ७५, क्रमांक ४, पृष्ठ ३

* २५९२. सर्वश्री पु.ब.सोमवंशी,बी.टी.देशमुख,प्र.य.दातार: सन्माननीय
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय-

(१) विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या इतर महाविद्यालयांना लागू करण्यात आलेली पेन्शन ग्रॅज्युईटीची व वैद्यकीय खर्चाच्या परिपूर्तीची व्यवस्था विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या आयुर्वेद महाविद्यालयांना सुध्दा लागू करण्यात यावी अशा प्रकारची मागणी सचिव, आयुर्वेद अध्यापक महासंघ, महाराष्ट्र,गुरुकुंज मोझरी, यांनी ऑक्टोबर-नोव्हेंबर १९८५ च्या सुमारास व त्यापूर्वी मा.वैद्यकीय शिक्षण मंत्री यांचेकडे निवेदन पाठवून केलेली आहे, हे खरे आहे काय;

(२) असल्यास,सदरहू मागणीबाबत शासनाने काय निर्णय घेतलेला आहे;

(३) अद्यापि निर्णय झाला नसल्यास,याबाबत होणाऱ्या विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत?

श्रीमती रजनी सातव, श्री. भाई सावंत यांच्याकरिता :(१) होय,तथापि सचिव,आयुर्वेद अध्यापक महासंघ (महाराष्ट्र) गुरुकुंज आश्रम, मोझरी यांनी दिलेल्या दिनांक २८-१०-१९८५ चे निवेदनात फक्त आयुर्वेद महाविद्यालयांना पेन्शन-कम ग्रॅज्युईटी स्कीम शिक्षण खात्याप्रमाणे लागू करण्याविषयीची मागणी अंतर्भूत आहे. वैद्यकीय सवलत लागू करण्याबाबत इतर संघटना कर्मचाऱ्यांची मागणी अंतर्भूत आहे.

(२) व (३) प्रारुपाचा संबंध प्रस्तावाच्या आर्थिक अधिभाराशी निगडित असल्यामुळे त्याचा अभ्यास चालू आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख: अध्यक्ष महाराज, यामध्ये लहानसा प्रश्न आहे. जवळजवळ

to perpetrate the discrimination and illegality for all times to come and to permit a group of staff members to gain and enjoy at the cost of others”

३९. शेवटी मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक १० जून २०१३ रोजी दिलेल्या निर्णयात पुढील प्रमाणे आदेश दिलेत. :-

“The monthly pension due to them from 1.1.2014 shall be released regularly along with others. Any default or delay in payment after stipulated period shall attract interest as per prevailing policy of the State Government.”

४०. नागपूर खंडपीठाने १० जून २०१३ रोजी हा जो निर्णय दिला त्याला आढान देण्यासाठी राज्य सरकारतर्फे सर्वोच्च न्यायालयात परवानगी मागणारे विशेष अर्ज दाखल करण्यात आले. “Petition(s) for Special Leave to Appeal (Civil) CC 22399-22401/2013 (From the judgement and order dated 10/06/2013 in WP No.5771/2011, WP No.682/2012 & WP No.3277/2012 of The HIGH COURT OF BOMBAY AT NAGPUR)” या प्रकरणांमध्ये राज्य शासन व इतर हे वादी होते तर अमरावती येथील विदर्भ आयुर्वेद महाविद्यालय व इतर हे प्रतिवादी होते. दिनांक १० जानेवारी २०१४ रोजी विशेष परवानगी मागणारे हे अर्ज मा. सर्वोच्च न्यायालयासमोर सुनावणीसाठी आले व मा. सर्वोच्च न्यायालयाने ते फेटाळून लावले. सर्वोच्च न्यायालयाचा तो निर्णय पुढील शब्दात आहे. :- “The special leave petitions are dismissed” अशा रितीने २५-२६ वर्षांच्या या प्रदीर्घ संघर्षाची यशस्वी सांगता झाली. तथापि सध्याच्या राज्यशासनाची गती, स्थिती व नियती विचारात घेता सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय झाल्यानंतर सुद्धा अवमान याचिका दाखल कराव्या लागणार नाहीत अशी खात्री कोणी देवू शकेल असे वाटत नाही.

९२ टक्केच्या वर महाविद्यालयांना या दोन गोष्टी दिल्या आहेत. फक्त ही महाविद्यालये आपल्या अखत्यारित येतात त्यामुळे त्यांना ते लागू करण्यात आले नाही. तेव्हा सर्व महाराष्ट्रातील सर्व प्राध्यापकांना ज्या गोष्टी लागू झाल्या त्या याच लोकांना लागू झालेल्या नाहीत. तेव्हा हे काम आपण किती दिवसात करणार?

श्रीमती रजनी सातव: ऑक्टोबर-नोव्हेंबर १९८५ मध्ये ही मागणी केलेली आहे आणि या मागणीचा अभ्यास चालू आहे. या मागणीच्या संदर्भात शिक्षणसेवा विभाग आणि वित्त विभाग यांच्याशी सल्लामसलत करावी लागेल.

श्री.बी.टी.देशमुख: ऑक्टोबर १९८५ मध्ये मागणी आली हे म्हणणे बरोबर नाही. गेल्या ४-५ वर्षांपासून ही मागणी चालू आहे. शिक्षण खात्याने यासंबंधी आदेश काढले आहेत. फक्त आपल्याच खात्याने हे आदेश काढले नाही ही गोष्ट बरोबर नाही. जे ऑक्टोबरचे निवेदन म्हणता ती नवी मागणी नाही. ही मागणी जुनीच आहे. तेव्हा याबाबतीत लवकरात लवकर निर्णय व्हावयास पाहिजे. तेव्हा किती महिन्यात हे कराल ?

श्रीमती रजनी सातव: तसे निश्चितपणे सांगता येणार नाही. परंतु लवकरात लवकर निर्णय घेण्यात येईल.

श्री.दत्ता मेघे: मा. मंत्रिमहोदयांनी अभ्यास चालू आहे असे सांगितले. तसेच लवकरात लवकर निर्णय घेवू असे सांगितले, लवकरात लवकर म्हणजे काय ? आम्ही ४५ दिवसापूर्वी प्रश्न देतो असे असतांना असे उत्तर कसे दिले जाते. त्यांची जी मागणी आहे ती तपासून बरोबर आहे की नाही हे पाहिले पाहिजे. तेव्हा आता तुम्हाला फक्त आदेश काढावयाचे आहेत. ते आदेश किती दिवसात काढणार आहात ?

श्रीमती रजनी सातव : यासंबंधी स्टॅण्डर्ड कोड करावयाचे आहेत. त्यानुसार नियम करून ते नियम संबंधित महाविद्यालयांना लागू होतील की नाही हे पहावे लागेल आणि नंतरच कार्यवाही करावी लागेल.

श्री.बी.टी.देशमुख: अध्यक्ष महाराज, प्रश्न समजून घेऊन उत्तर दिले पाहिजे. ही बाब महाविद्यालयांना लागू होते की नाही हा प्रश्न नाही. ९२ टक्के लोकांना आपण हे दिलेले आहे कारण ते शिक्षण खात्यामध्ये आहेत. जे शिक्षक अप्रव्हुड नसतील त्यांना द्या असे मी म्हणत नाही. परंतु जे अप्रव्हुड आहेत आणि केवळ ती महाविद्यालये आपल्या खात्याकडे आहेत म्हणून ही अडचण येते. तेव्हा ती अडचण किती दिवसात दुरुस्त कराल ?

श्रीमती रजनी सातव : स्टॅण्डर्ड कोड झाल्याशिवाय काही सांगता येणार नाही. तो झाल्यानंतर आपल्याला कार्यवाही करता येईल.

श्री.बी.टी.देशमुख: स्टॅण्डर्ड कोडचे जे उत्तर देण्यात येत आहे त्याबद्दल मला वाईट वाटते. म्हणजे प्रश्नाच्या विषयाची माहिती न घेता उत्तर देण्यात येत आहे. शिक्षण खात्याने यासंबंधीचा जी.आर.काढलेला आहे तो जी.आर.माझ्याकडे आहे. तसाच जी.आर.आपल्याला काढण्यामध्ये काय अडचण आहे ?

श्री.भाई सावंत : मेडिकल एज्युकेशनच्या संदर्भात आणि शिक्षण खात्याच्या संदर्भात बऱ्याचशा गोष्टी मध्ये ही तफावत आहे. म्हणून मागे जे प्रश्न सुचविले होते त्यानुसार शिक्षकांच्या पेमेंटच्या संदर्भात एक कोड तयार होत आहे. ते कोड तयार झाल्यानंतर त्यामध्ये ही गोष्ट अभिप्रेत आहे. हे कोड लवकरात लवकर पूर्ण होईल आणि ते झाल्यानंतर यासंबंधीची कारवाई करण्यास १ महिनाभर लागेल. तेव्हा आताच निश्चित काळ सांगितला तर पुढच्या वेळेस पुन्हा विचारणा होईल. म्हणूनच सांगितले की, शक्य तो लवकर करण्याचा प्रयत्न होईल. अनेक दिवसाचे हे राहिलेले काम लवकर पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने विभागाने पावले उचललेली आहेत. त्यानुसार यामध्ये कोणतीही डिस्पॅरिटी राहणार नाही.

श्री.बी.टी.देशमुख: स्टॅण्डर्ड कोडमध्ये या बाबींचा समावेश होईल असे मंत्रिमहोदयांना म्हणावयाचे आहे काय ?

श्री.भाई सावंत : त्या कोडमध्ये या बाबींचा समावेश करण्याचा विचार करीत आहोत.

श्री.वामनराव महाडिक: आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना पेन्शन ग्रॅज्युईटीची व वैद्यकीय खर्च परिपूर्ती व्यवस्था लागू करण्याबाबतचा हा प्रश्न आहे. शिक्षण खात्याने हे लागू केलेले आहे. तेव्हा हीच गोष्ट आरोग्य खात्यातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना लागू करण्यामध्ये कोणती तफावत आहे ते तरी मंत्रिमहोदयांनी आम्हाला सांगावे.

श्री.भाई सावंत : वेळोवेळी जी सदनमध्ये चर्चा झालेली आहे त्यामध्ये काय तफावत आहे हे आपल्याही निदर्शनास आलेले आहे. ही तफावत दूर करण्याच्या दृष्टीने एज्युकेशन कोडमध्ये जशी तरतूद आहे तशी मेडिकल एज्युकेशन कोडमध्ये तरतूद करण्याचा विचार आहे. त्यामध्ये या गोष्टींचा समावेश केला जाईल.

आतापर्यंत तशी स्थिती नव्हती.

श्री.वामनराव महाडिक : मेडिकल एज्युकेशनमधील कोणालाही पेन्शन व ग्रॅज्युईटी दिली जात नाही काय ?

श्री.भाई सावंत : शिक्षण खात्याचे नियम आणि वैद्यकीय शिक्षण खात्यामधील जे एडेड कॉलेजेस् आहेत तेथील नियम यामध्ये फरक आहे. हा फरक कमी करण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न करित आहोत. निश्चित काय फरक आहे हे या ठिकाणी समग्रपणे सांगता येणार नाही. परंतु त्यासंबंधी अभ्यास चालू आहे. या ठिकाणी सध्याच्या ज्या ज्या गोष्टी सुचविलेल्या आहेत त्यांचाही विचार केला जाईल.

श्री.गं.का.फडणवीस : हे कोड होईपर्यंत अॅडव्हॉक रीतीने शिक्षण खात्याचे जे नियम आहेत त्याप्रमाणे यांना पेन्शन व ग्रॅज्युईटी लागू करावी. अशाप्रकारची व्यवस्था करता येणार नाही काय ?

श्री.भाई सावंत : सजेशन फॉर अॅक्शन.

(२)

आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना पेन्शन ग्रॅज्युईटीची व वैद्यकीय परिपूर्ती

व्यवस्था लागू करणे

महाराष्ट्र विधानपरिषद : तिसरे अधिवेशन, १९८६

सोमवार, २३ जून १९८६

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड ७७, क्रमांक ६, पृष्ठ ४

* ५३३२. **सर्वश्री बी.टी. देशमुख, पु.ब. सोमवंशी, प्र.य. दातार :** सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या इतर महाविद्यालयांना लागू करण्यात आलेली पेन्शन ग्रॅज्युईटीची व वैद्यकीय खर्चाच्या परिपूर्तीची व्यवस्था विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या आयुर्वेद महाविद्यालयांना लागू करण्याबाबतच्या विचाराधीन असलेल्या बाबींचा विचार पूर्ण झाला आहे काय;

(२) असल्यास, शासनाने त्याबाबत काय निर्णय घेतला आहे;

(३) अद्यापि निर्णय झालेला नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत?

श्री. भाई सावंत : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) वरील प्रश्न भाग (१) च्या बाबतीत अभ्यास चालू आहे. त्याची छाननी व तपासणी आर्थिक दृष्टीकोनातून करणे आवश्यक आहे.

श्री. बी.टी. देशमुख : अध्यक्ष महाराज, या प्रश्नाचे स्वरूपसुद्धा अगोदरच्या प्रश्नासारखेच आहे. तरी सत्र समाप्तीपूर्वी हाही प्रश्न निकालात काढला जाईल का?

श्री भाई सावंत : अध्यक्ष महाराज, यासंबंधीचे क्लेरिफिकेशन शिक्षण खात्याने दिलेले आहे. त्यांनी असे म्हटले आहे की, ही सवलत आयुर्वेद महाविद्यालयात काम करणाऱ्या शिक्षकांनाही देता येईल. त्यामुळे आपण सांगितले त्याप्रमाणे याहीबाबतचा निर्णय या अधिवेशनाच्या काळात घेतला जाईल.

(३)

आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना पेन्शन व ग्रॅज्युईटी व वैद्यकीय परिपूर्तीची

व्यवस्था लागू करणे

महाराष्ट्र विधानपरिषद : पहिले अधिवेशन, १९८७

सोमवार, दिनांक ६ एप्रिल १९८७

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड ७९, क्रमांक ११, पृष्ठ ४

* ७९८०. **सर्वश्री शिवाजीराव पाटील, बी.टी.देशमुख, पु.ब.सोमवंशी :** तारांकित प्रश्न क्रमांक ५३३२ ला दिनांक २३ जून १९८६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या इतर महाविद्यालयांना लागू करण्यात आलेली पेन्शन, ग्रॅज्युईटीची व वैद्यकीय खर्चाच्या परिपूर्तीची व्यवस्था आयुर्वेद महाविद्यालयांनासुद्धा लागू करण्याबाबतचे शासन आदेश निर्गमित करण्यात आले, हे खरे आहे काय;

(२) असल्यास, ही व्यवस्था केव्हापासून करण्यात आली आहे;

(३) अद्यापि याबाबत निर्णय झालेला नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत?

श्री.भाई सावंत : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रस्तावांवर अंतिम निर्णय घेण्यापूर्वी अनुदानित महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांचे वेतन निश्चित व नियमित होण्याची खबरदारी घेणेसंबंधात व कर्मचाऱ्यांची सेवाविषयक

माहिती एकत्रित करणे ह्याबाबत अडचणी.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, मागच्या वेळी जे उत्तर देण्यात आले होते आणि आज जे उत्तर देण्यात आले आहे, त्यात फार फरक आहे. मागच्या वेळी असे सांगितले होते की, आर्थिक दृष्टीकोनातून छाननी आणि तपासणी चालू आहे. या बाबतीत शिक्षण खात्याने क्लेरिफिकेशन केलेले आहे. त्यांनी असे सांगितले आहे की, आयुर्वेदिक महाविद्यालयात काम करणाऱ्या शिक्षकांना आपण ही सवलत देऊ शकतो. त्यामुळे या बाबतीतला निर्णय या अधिवेशनाच्या काळात घेतला जाईल. सारी मिळून अशी १७ महाविद्यालये आहेत. ४००-५०० महाविद्यालयांना आपण हा निर्णय लागू केला आणि मागच्या वेळी या बाबतीत आदेश काढू असे सांगितले. म्हणून या अधिवेशनाच्या शेवटपर्यंत तरी या बाबतीत आदेश काढले जातील काय?

श्री.भाई सावंत : अध्यक्ष महाराज, त्यावेळी आश्वासन दिले होते ही गोष्ट खरी आहे. आज परिस्थिती अशी आहे की, ज्यामध्ये आर्थिक बाबी असतात अशी प्रकरणे वित्त विभागाकडे जातात. त्याप्रमाणे हे प्रकरण वित्त विभागाकडे गेले आहे. त्याची स्क्रुटिनी चालू आहे. ती झाल्यानंतर ही बाब कॅबिनेटपुढे येईल. कारण हा मेजर पॉलिसे डिसिजन आहे. या आयुर्वेदिक महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना पेन्शन नाही, इतर सवलती आहेत, म्हणून हा मेजर डिसिजन असल्यामुळे उशीर होत आहे. स्क्रुटिनी झाल्यानंतर आणि ही बाब कॅबिनेटपुढे गेल्यानंतर यावर निर्णय होईल.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, या सभागृहात ज्या चर्चा होतात त्यांचे एक विशिष्ट गांभीर्य असते. मागच्या वेळी १ ऑक्टोबर १९८२ च्या अगोदरच्या लोकांच्या विषयी आश्वासन दिले होते. येथे त्या बाबतीत पाच वेळा चर्चा होऊन काही केले नाही. हायकोर्टाने सांगितले की, आपल्याला डिस्क्रिमिनेशन करता येत नाही. सभागृहात अनेक वेळा चर्चा झाल्या. या चर्चा निष्फळ ठरत आहेत. हे बरोबर नाही. आयुर्वेदिक शिक्षकांच्या बाबतीतही स्पष्टपणे सांगितले होते पण निर्णय झाला नाही. शेवटी अर्थ खाते आभाळातून पडले आहे काय? ४००-५०० महाविद्यालयांच्या बाबतीत एक निर्णय घेतला त्यातील १२,००० शिक्षकांचा प्रश्न आहे. शिक्षण खात्याने याबाबतीत होय म्हटले, सभागृहात आपणही होय म्हटले. तेव्हा या बाबतीत कोणीतरी काहीतरी सांगितले पाहिजे. सभागृहात याबाबतीत जी चर्चा झाली त्या दृष्टीने हे अधिवेशन संपेपर्यंत आदेश काढले पाहिजेत.

श्री.भाई सावंत : अध्यक्ष महाराज, हा मेजर पॉलिसे डिसिजन आहे. तो जो डिसिजन आपण म्हणता तो शिक्षण विभागाच्या संदर्भातला आहे. एका विशिष्ट कॅटेगरीसाठी आपण निर्णय घेतला आणि दुसऱ्यांना दिले नाही त्या बाबतीत डिस्क्रिमिनेशन होत होते. पण या ठिकाणी नवीन निर्णय घ्यावयाचा आहे. वैद्यकीय शिक्षण विभागाचे मत त्यांना द्यावे असे आहे. पण आम्ही म्हटले तरी ज्या आर्थिक गोष्टी आहेत त्या वित्त विभागाकडून क्लिअर झाल्याशिवाय आणि हा प्रश्न कॅबिनेटमध्ये आल्याशिवाय निश्चित या अधिवेशनापर्यंत तो सुटेल असे सांगता येणार नाही.

श्री.रामराव आदिक : मंत्रिमहोदयांनी सांगितले की, हा प्रश्न वित्त विभागाकडे पाठविला आहे. पण छापील प्रश्नाच्या उत्तरात असे सांगितले आहे की, महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांचे वेतन निश्चित व नियमित होण्याची खबरदारी घेण्यासंबंधात व कर्मचाऱ्यांची सेवाविषयक माहिती एकत्रित करणे ह्याबाबत अडचणी आहेत. ज्या अर्थी त्यांना अनुदान मिळते त्याअर्थी त्यांचे वेतन नक्की झाले आहे. मग आता त्यात अडचणी काय आहेत? त्या पूर्ण झाल्या आहेत काय? त्यांच्या अडचणी नष्ट झाल्या असल्या पाहिजेत. या ठिकाणी दिलेले उत्तर बरोबर नाही.

श्री.भाई सावंत : अध्यक्ष महाराज, यामध्ये दोन प्रश्न आहेत. यात तिसरा जो प्रश्न विचारण्यात आला आहे, की अद्यापि निर्णय का झाला नाही त्याची ही कारणे दिली आहेत. माननीय सदस्य श्री.देशमुख विचारीत आहेत तो प्रश्न वेगळा आहे. याही बाबतीत परिस्थिती अशी आहे की जे कर्मचारी खाजगी संस्थानी नेमले त्यांचे क्वॉलिफिकेशन आणि त्याप्रमाणे पगार या बाबत आपण सॅलरी स्कीम लागू केली. त्यामुळे आपण त्यांना पूर्वीएवढा पगार देत होतो. पण काही संस्थांच्या बाबतीत अशी परिस्थिती आहे की, त्यांचे क्वॉलिफिकेशनच्या प्रमाणात वेतनश्रेणी ठरविण्याचे काम चालू आहे. काही संस्थांनी जास्त दिले आहेत तर काही संस्थांनी कमी दिले आहेत. त्याचा पेन्शन आणि ग्रॅज्युईटीशी संबंध नाही. हे प्रकरण वित्त विभागाकडे गेले आहे ते पेन्शन आणि ग्रॅज्युईटीच्या बाबतीतले.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, क्वॉलिफिकेशनचा प्रश्नच नाही. जे अॅप्रुव्हड लोक नाहीत त्यांना द्या असे मी म्हणत नाही. पण जे क्वॉलिफाईड लोक आहेत, विद्यापीठाने ज्यांना अॅप्रुव्हड दिले आहे, आपणही देत आहोत, त्यांचा प्रश्न आहे. या दोन गोष्टीत कन्फ्यूजन करण्याचे कारण नाही. विद्यापीठाने ज्यांना अॅप्रुव्हड केले आहे, आपल्या सॅलरी स्कीमप्रमाणे जे अॅप्रुव्हड आहेत त्यांचा मूळ प्रश्न आहे. तेव्हा ही माहिती विसंगत येत आहे. या सभागृहातील चर्चा अशा पध्दतीने परतवून लावणे बरोबर नाही. आम्ही प्रश्न विचारतो ते त्या प्रश्नाची उकल द्यावी म्हणून तेव्हा या बाबत काय असेल तो निर्णय सांगितला पाहिजे.

श्री.भाई सावंत : अध्यक्ष महाराज, मी सांगितल्याप्रमाणे या संदर्भात प्रश्नाचा निर्णय होण्याची जी प्रक्रीया आहे ती चालू आहे. कोणतेही फायनान्शिअल प्रपोजल एफ्डी ने मान्य केल्याशिवाय, वैद्यकीय शिक्षण खात्याला त्यांनी प्रस्ताव पाठवला असला तरी, आज मान्य करता येण्यासारखे नाही. त्यासाठी एफ्डीचा

क्लिअरन्स पाहिजे.

श्री.नारायण वैद्य : अध्यक्ष महाराज, दिनांक २३ मार्च १९८६ ला माननीय राज्यमंत्र्यांनी आयुर्वेदिक महाविद्यालयातील शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत उत्तर दिले आहे, की ग्रंथपालांना यूजीसी वेतनश्रेणी देण्याचे आदेश काढले आहेत. शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांमध्ये ग्रंथपाल येतात. म्हणजे याबाबतीत आदेश काढले आहेत, पण येथे असे उत्तर दिले आहे की, या बाबतीत अडचणी आहेत.तेव्हा या संदर्भात खुलासा होणे आवश्यक आहे.

श्री.भाई सावंत : अध्यक्ष महाराज, दोन प्रश्नांची याठिकाणी गल्लत होत आहे.

श्री.नारायण वैद्य : अध्यक्ष महाराज, मी पुन्हा प्रश्न समजावून सांगतो. आताच मंत्रिमहोदयांनी सांगितले की शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत काही अडचणी आहेत. पण मागे उत्तर दिले आहे की, शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना यूजीसीनुसार वेतन देण्याचे आदेश काढले आहेत. २३ जून १९८६ ला आदेश काढले आहेत आणि आता ते म्हणतात की अडचणी आहेत.

श्री.भाई सावंत : अध्यक्ष महाराज, दोन वेगवेगळे प्रश्न आहेत. आपण सांगत असाल तर मी उत्तर देऊ शकेन.

श्री.शिवाजीराव पाटील : हायकोर्टाचा डिसिजन, मंत्र्यांचे आश्वासन आणि सभागृहातील सदस्यांचे हक्काचे संरक्षण या सर्वांच्या संदर्भात मंत्रिमहोदयांनी आम्हाला नीट मार्गदर्शन करण्याची गरज आहे. कारण त्यामुळे हा प्रश्न पुन्हा पुन्हा अवघड होत आहे. तेव्हा किती दिवसात आपण या सगळ्याचा विचार करणार आहात?

सभापती : मागच्या वेळेस आपण म्हणता त्याप्रमाणे **मा.मंत्र्यांनी उत्तर दिले होते हे त्यांना मान्य आहे. परंतु आता त्यांना असे वाटते की, याच्यामध्ये जरा गडबड झाली आहे.**

श्री.भाई सावंत : अध्यक्ष महोदय, दोन वेळा हा प्रश्न आला होता. मघाशी मी सांगितले ते २३ जून १९८६ ला प्रश्न आला होता त्यावेळी असे उत्तर दिले होते आणि १५ नोव्हेंबर १९८६ ला त्याच्याबाबत जे उत्तर दिले होते ते पेन्शन व ग्रॅज्युईटी योजना या संदर्भातले आहे. अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीची व्यवस्था निवृत्ती वेतनाऐवजी असल्यामुळे आतापर्यंत ही आवश्यकता भासली नाही. परंतु पर्यायी योजना सुरु करावयाची असल्यास, वित्तीय भार वगैरे सहित सर्व दृष्टीने ही योजना कायम राबविण्याबाबत विचार करावा लागेल अशा तऱ्हेचे आश्वासन दिले होते ते त्यानंतर दिले होते, ते २६ नोव्हेंबर १९८६ ला दिले. २३ जून १९८६ ला या प्रश्नावर चर्चा झाल्यानंतर पुन्हा हाच प्रश्न आला आणि त्याचे उत्तर या पध्दतीने दिले आहे.

सभापती : प्रत्येक वेळेला एकेक पाऊल मागे घेत आलो असे दिसते.

श्री.रामराव आदिक : अध्यक्ष महोदय, या ठिकाणी एकेक पाऊल शासन मागे घेत असल्यामुळे शासन आता येथे आले आहे. याठिकाणी सन्माननीय मंत्रिमहोदयांनी सांगितले की, हा प्रश्न वित्त विभागाशी संबंधित असल्यामुळे वित्त विभागाकडे प्रस्ताव पाठविला आहे. तेव्हा पीएचडीकडून वित्त विभागाकडे फाईल्स जाण्यायेण्यामध्ये बराच वेळ जाणार आहे म्हणून वित्त मंत्री आणि आरोग्य मंत्री एकत्रित बसून हा निर्णय घेणार आहेत काय? असल्यास किती दिवसात एकत्र बसून निर्णय घेणार आहात?

सभापती : म्हणजे या प्रश्नाला तो अंतिम संस्कार झाला असे होईल.

श्री.भाई सावंत : अध्यक्ष महाराज, सजेशन फॉर अॅक्शन.

(४)

आयुर्वेद कॉलेजमधील अध्यापक व अध्यापकेतरांना पेन्शन योजना लागू करणेविषयी

महाराष्ट्र विधानपरिषद : : पहिले अधिवेशन, १९९१

सोमवार, दिनांक १८ मार्च १९९१

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड ९२, क्रमांक ९, पृष्ठ १०

* ८०७८. श्री.ना.ज.पाऊलबुधे : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वये मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) राज्यातील अनुदानप्राप्त आयुर्वेद महाविद्यालयातील अध्यापक व अध्यापकेतर कर्मचाऱ्यांना पेन्शन योजना लागू करणार आहे, हे खरे आहे काय;

(२) असल्यास, सदरची योजना कधीपासून लागू करण्याचे शासनाने ठरविले आहे?

श्री.रणजित देशमुख, श्रीमती पुष्पाताई हिरे यांच्याकरिता : (१) शासनाच्या विचाराधीन आहे

(२) अद्याप निर्णय झाला नाही.

श्री.ना.ज.पाऊलबुधे : अध्यक्ष महाराज, जवळपास १९८२ पासून इतर कॉलेजमधील अध्यापक व अध्यापकेतरांना पेन्शन योजना शासनाने लागू केली आहे. फक्त आयुर्वेद महाविद्यालयातील अध्यापक व अध्यापकेतरांना ही योजना लागू केलेली नाही तरी आयुर्वेद महाविद्यालयातील अध्यापक व अध्यापकेतरांना उपेक्षित ठेवण्याचे कारण काय आहे? हे आम्हाला समजू शकत नाही. याच प्रश्नावर या सभागृहामध्ये अनेक वेळा उत्तर देण्यात आले आहे. १९८६ मध्ये सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख यांनी यासंदर्भात प्रश्न विचारला होता, त्यावेळी त्यावेळचे

आरोग्य राज्यमंत्री श्री.भाई सावंत यांनी असे सांगितले होते की, “यासंबंधीचे क्लेरिफिकेशन शिक्षण खात्याकडून आले असून, याबाबत विचार करता येईल.” आता १९९१ साल सुरु आहे. कॉलेजमधील अध्यापक व अध्यापकेतरांना पेन्शन योजना लागू करण्याची व्याप्ती आता वाढविण्यात आलेली आहे, असे असताना आयुर्वेद कॉलेजमधील अध्यापक व अध्यापकेतरांना ही पेन्शन योजना लागू करण्याच्या बाबतीत उपेक्षित का ठेवण्यात आले आहे?

श्री.रणजित देशमुख : अध्यक्ष महाराज, हा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे आणि कॅबिनेट समोर यापूर्वी हा प्रस्ताव गेला होता. तेव्हा काही बाबींच्या संदर्भात माहिती मागविण्यात आली होती. **या योजनेच्या संदर्भात लवकरात लवकर निर्णय घेण्यात येईल.**

श्री.ना.स.फरांदे : अध्यक्ष महाराज, इतर कॉलेजमधील शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना पेन्शन देण्याची योजना लागू करण्यात आलेली आहे. अजूनपर्यंत आयुर्वेद कॉलेजमधील अध्यापक व अध्यापकेतर कर्मचाऱ्यांना पेन्शनची योजना लागू करण्यात आलेली नाही. वास्तविक आयुर्वेद महाविद्यालये अत्यंत मर्यादित स्वरूपाची असल्यामुळे त्याठिकाणी काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची संख्यासुद्धा कमी आहे. १९९१ साली असे सांगण्यात येते की, या संदर्भात लवकरात लवकर निर्णय घेण्यात येईल, ही गोष्ट काही बरोबर नाही. निर्णय घेण्याच्या संदर्भात शासनाने विशिष्ट कालमर्यादा स्वतःवर घालून घ्यावयास पाहिजे. त्याचबरोबर इतर कॉलेजमधील शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना पेन्शन योजना लागू करून शासनाने न्याय दिला. १९८२ सालापासून त्यांच्यासाठी पेन्शन योजना लागू करण्यात आलेली आहे, तेव्हा त्याच तारखेपासून आयुर्वेद महाविद्यालयातील अध्यापक आणि अध्यापकेतर कर्मचाऱ्यांनासुद्धा पेन्शन योजना लागू करण्यात येईल, अशा प्रकारचे आश्वासन माननीय मंत्रिमहोदयांकडून देण्यात येणार आहे काय?

श्री.रणजित देशमुख : अध्यक्ष महाराज, मघाशी मी उत्तर देत असताना असे सांगितले की मंत्रिमंडळाच्या समोर एकदा हा प्रस्ताव आला होता. त्यावेळी काही जास्तीची माहिती मागविण्यात आली होती आणि **याबाबतीत लवकरात लवकर दोन महिन्यांत मंत्रिमंडळासमोर परत प्रस्ताव पाठविण्यात येईल आणि निर्णय घेण्यात येईल.**

श्री.नाथ पाऊलबुधे : अध्यक्ष महाराज, अशाच प्रकारचे उत्तर यापूर्वी बऱ्याच वेळा देण्यात आले आहे. शासनाने निश्चित अशी कालमर्यादा सांगावयास पाहिजे.

सभापती : दोन महिन्यांची कालमर्यादा माननीय मंत्रिमहोदयांनी सांगितली आहे.

श्री.ना.स.फरांदे : अध्यक्ष महाराज, दोन महिन्यांत निर्णय घेण्यात येणार आहे, ही चांगली गोष्ट आहे. परंतु महाराष्ट्रातील इतर महाविद्यालयातील शिक्षक आणि कर्मचाऱ्यांना १९८२ सालापासून पेन्शन योजना लागू करण्यात आली आहे, त्याप्रमाणेच १९८२ सालापासून आयुर्वेद कॉलेजमधील अध्यापक व अध्यापकेतरांना पेन्शन योजना लागू करण्यात येणार आहे काय? १९८२ सालापासून त्यांना हा इफेक्ट देण्याचे तत्त्वतः मान्य करण्यात येणार आहे काय?

श्री.रणजित देशमुख : अध्यक्ष महाराज, मंत्रिमंडळाच्या निर्णयावर ते अवलंबून राहिल.

श्री.ना.स.फरांदे : अध्यक्ष महाराज, मंत्रिमंडळाच्या निर्णयावर ते अवलंबून राहणार आहे. परंतु कृषि विद्यापीठाच्या अंतर्गत असणाऱ्या महाविद्यालयातील अध्यापक व कर्मचाऱ्यांना त्याचबरोबर कृषितर विद्यापीठाच्या अंतर्गत असणाऱ्या महाविद्यालयातील अध्यापक व कर्मचाऱ्यांना १९८२ सालापासून पेन्शन योजना लागू करण्यात आलेली आहे. तशाच पध्दतीने अत्यंत मर्यादित स्वरूपात असलेल्या आयुर्वेद महाविद्यालयातील अध्यापक व अध्यापकेतरांना पेन्शन योजना लागू करण्यामध्ये काय अडचण आहे? पेन्शन योजना लागू करण्यासंबंधी शासन दोन महिन्यांत निर्णय घेणार आहे, अनुकूल निर्णय घेणार आहे हे मला मान्य आहे, परंतु १९८२ सालापासून ही योजना लागू करण्यात शासनाला काय अडचण आहे?

श्री.रणजित देशमुख : अध्यक्ष महाराज, सन्माननीय सदस्यांच्या सूचनेचा निश्चितपणे सहानुभूतिपूर्वक विचार केला जाईल.

श्री.नाथ पाऊलबुधे : अध्यक्ष महाराज, १९९१ सालातील दोन महिन्यांत निर्णय घेण्यात येणार आहे की १९९२ सालातील दोन महिन्यांत निर्णय घेण्यात येणार आहे?

श्री.रणजित देशमुख : अध्यक्ष महाराज, आज पासून दोन महिन्यांची कालमर्यादा सांगण्यात आलेली आहे.

(५)

आयुर्वेद कॉलेज मधील अध्यापक व अध्यापकेतरांना पेन्शन योजना लागू करणे विषयी

महाराष्ट्र विधानपरिषद : : दुसरे अधिवेशन, १९९१

मंगळवार, दिनांक १६ जुलै १९९१

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड ९३, क्रमांक २, पृष्ठ १६

* १०१७०. सर्वश्री टी.एफ.पवार, बी.टी.देशमुख, राजाभाऊ उदगीरकर, सुरेश पाटील, दिवाकर जोशी, वसंत मालथुरे, नितीन गडकरी : तारांकित प्रश्न

क्रमांक ८०७८ ला दिनांक १८ मार्च १९९१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) राज्यातील अनुदानप्राप्त आयुर्वेद महाविद्यालयातील अध्यापक व अध्यापकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती योजना लागू करण्याच्या विचाराधीन प्रश्नाबाबत शासनाचा विचार पूर्ण झालेला आहे काय;

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने घेतलेल्या निर्णयाचे स्वरूप काय आहे;

(३) नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत?

श्री.दिग्विजय खानविलकर, श्रीमती पुण्याताई हिरे यांच्याकरिता : (१) विचाराधीन प्रस्तावाबाबत अद्यापही पूर्ण विचार झालेला नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) सदर प्रश्न हा आर्थिक व धोरणात्मक बाबीशी निगडित असल्याने काही कालावधी लागणे अपरिहार्य आहे.

श्री.टी.एफ.पवार : अध्यक्ष महाराज, हाच प्रश्न दिनांक १८ मार्च १९९१ रोजी विचारण्यात आला होता. त्यावेळी माननीय मंत्रिमहोदयांनी असे उत्तर दिले आहे की, याबाबतचा निर्णय दोन महिन्यात घेतला जाईल. मला या ठिकाणी

(१७)

अनुदानित आयुर्वेदिक महाविद्यालयांना वेतनखर्चावर १०० टक्के अनुदान देणे.

महाराष्ट्र विधानपरिषद : दुसरे अधिवेशन, २०००

बुधवार, दिनांक २ ऑगस्ट २०००

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२२, क्रमांक १४, पृष्ठ ६२

सर्वश्री बी.टी.देशमुख, व्ही.गु.डायगव्हाणे, सुरेश पाटील, प.म.पाटील, नानासाहेब बोरके, नितीन गडकरी, बळवंतराव ढोबळे, दिवाकर पांडे, प्रकाश जावडेकर, श्रीमती निशिगंधा मोगल, सर्वश्री अण्णा डांगे, शालिग्राम बसैये, जगदीश गुप्ता, सुरेश भालेराव श्रीमती संजीवनी रायकर, सर्वश्री अशोक मोडक, आणि प्रतापराव सोनावणे यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री.बी.टी.देशमुख (अमरावती विभाग पदवीधर) : अध्यक्ष महाराज, मी आपल्या अनुमतीने नियम क्र. १०१ अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे मा. वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वय मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो व त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे अशी विनंती करतो:

‘अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांतून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे फेब्रुवारी २००० या महिन्याचे वेतन जुलै २००० उजाडला तरी अदा न होणे, १०० टक्के नियमित वेतनाची व्यवस्था शासन निर्णयाने प्रत्यक्ष अंमलात आणलेली असली तरी त्या योजनेची अंमलबजावणी करण्यात शासनाला आलेले अपयश, दिनांक ३० जून १९८६ रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक ५३२० वरील चर्चेत “येत्या १-२ महिन्यांमध्ये सेकंडरी स्कूलमध्ये ज्या पध्दतीने सॅलरी स्कीमनुसार पगार देण्यात येतो तसे प्रत्यक्षात देण्यात येईल” असे सभागृहात वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांनी केलेले निवेदन, (म.वि.प.अधिकृत प्रतिवेदन खंड ७७, क्रमांक ११, पृष्ठ ३) राज्याच्या मा. मुख्यमंत्र्यांनी देशाच्या मा. पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत “अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांना वेतनखर्चावर शतप्रतिशत अनुदान दिले जाईल” अशी घोषणा केल्याचे दिनांक १४ मार्च २००० रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक २६५३ ला लेखी उत्तर देताना मा. आरोग्य मंत्र्यांनी मान्य करणे, अनुज्ञेय अनुदानातून वेतनासाठीची १०० टक्के रक्कम वेतनखात्यात जमा करण्याची शासन निर्णयात तरतूद असूनही वेतन वेळेवर न होणे, नवीन वेतनश्रेणीचा शासन निर्णय निर्गमित होऊन सुध्दा या शिक्षकांच्या बाबतीत त्यांची अंमलबजावणी न होणे, दिनांक २२ जून २००० रोजी किंवा त्या दरम्यान “महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयीन शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी कृती समिती च्या अध्यक्षानी मा. मुख्यमंत्री व वैद्यकीय शिक्षण मंत्री यांना एक निवेदन पाठवून या सर्व बाबी लक्षात आणून देऊन सुध्दा कोणतीही उपाययोजना न होणे, त्यामुळे या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांमध्ये निर्माण झालेला तीव्र असंतोष, दिनांक २० जुलै २००० पासून त्यांनी घेतलेला आंदोलनाचा निर्णय व याबाबत करावयाची उपाययोजना.”

श्री.एकनाथ गायकवाड (वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वय राज्यमंत्री) : अध्यक्ष महाराज लक्षवेधी सूचनेवरील निवेदनाच्या प्रती मा. सदस्यांना आधीच वितरीत केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

: निवेदन :

अनुदानित आयुर्वेद आणि युनानी महाविद्यालयातील व संलग्न रुग्णालयातील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे फेब्रुवारी, २००० या महिन्याचे वेतन अद्यापपर्यंत देण्यात आले नाही, ही गोष्ट खरी आहे. तथापि हे शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचारी संबंधित खाजगी संस्थांचे कर्मचारी आहेत आणि त्यांना फेब्रुवारी, २००० चे वेतन देण्याची संपूर्ण जबाबदारी त्या संबंधित संस्थांची आहे.

२ सदरहू संस्थांना शासन अनुदान देते ही वस्तुस्थिती असली तरी सदर अनुदान हे मर्यादित स्वरूपाचे म्हणजे शासनाने मंजूर केलेल्या पदांवरील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाच्या

असा प्रश्न विचारावयाचा आहे की, याबाबतचा निर्णय घेण्यासाठी इतका विलंब का लागला आहे?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : अध्यक्ष महाराज, यापूर्वीच्या मंत्र्यांनी तसे सांगितले आहे. ते मी पडताळून पाहीन.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, दिनांक २३ जून १९८६ रोजी याबाबतचा प्रश्न विचारला होता. त्यावेळी त्यावेळेचे मंत्री भाई सावंत यांनी असे आश्वासन दिले होते की, “या संबंधीचे क्लेरिफिकेशन शिक्षण खात्याने दिलेले आहे. त्यांनी असे म्हटले आहे की, ही सवलत आयुर्वेद महाविद्यालयात काम करणाऱ्या शिक्षकांनाही देता येईल. आणि या बाबतचा निर्णय या अधिवेशनाच्या काळात घेतला जाईल.” त्यानंतर त्या खात्याचे राज्यमंत्री श्री.रणजित देशमुख यांनी नंतर असे सांगितले की, “या बाबतचा निर्णय दोन महिन्यात घेतो.” अध्यक्ष महाराज, यामध्ये चमत्कारिक गोष्ट अशी आहे की, विद्यापीठ कायद्याच्या ७७(ए) अन्वये शासनाला जे अधिकार प्राप्त झाले आहेत त्यानुसार या ठिकाणी जे स्टॅन्डर्ड कोड तयार करण्यात आले आहे, ते ६ मार्च १९८५ च्या गॅझेटमध्ये छापले आहे. त्यानंतर २० जानेवारी १९८६ रोजी एक जी.आर.काढला आहे. त्यामध्ये असे म्हटले आहे की, “हे स्टॅन्डर्ड कोडमधील नियम फक्त कला, विज्ञान, वाणिज्य, शिक्षण विधी महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना लागू आहेत, की वैद्यकीय आयुर्वेद, शारीरिक शिक्षण, अभियांत्रिकी इ.अन्य विद्याशाखेतील विद्यापीठांशी संलग्नित असलेल्या महाविद्यालयातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनाही लागू आहेत असा प्रश्न उपस्थित करण्यात आला होता. या संदर्भात सर्व संबंधितांच्या असे निदर्शनास आणण्यात येत आहे की, शासनाने तयार केलेले स्टॅन्डर्ड कोडमधील नियम हे संबंधित विद्यापीठ अधिनियमाच्या कलम ७७(ए) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारानुसार तयार करण्यात आलेले असल्यामुळे आणि हे नियम परिणियमांची जागा घेत असल्यामुळे विद्यापीठांनी तयार केलेले परिणियम ज्या ज्या संस्थांना लागू होत असतात, त्या त्या सर्व संस्थांना स्टॅन्डर्ड कोडमधील हे नियम बंधनकारक राहतील.” याबाबतीत माझे असे म्हणणे आहे की, या स्टॅन्डर्ड कोडची अंमलबजावणी पेशनाबाबत शासनाकडून का होत नाही?

सभापती : आपण गुंतागुंतीचा प्रश्न विचारू नका. त्याऐवजी असे विचारा की, मा.पाटबंधारे राज्यमंत्री श्री.रणजित देशमुख यांनी त्यावेळी आश्वासन दिले होते. परंतु मधल्या काळात निवडणुका झाल्यामुळे त्याबाबत कार्यवाही झाली नाही. तेव्हा आता तरी त्या आश्वासनाची कार्यवाही करणार काय?

प्रा.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मी आता असा प्रश्न विचारतो की, स्टॅन्डर्ड कोड झालेले आहे ते लक्षात घेऊन त्यावेळी मा.वैद्यकीय शिक्षण राज्यमंत्र्यांनी दिलेले उत्तर लक्षात घेऊन या दोन महिन्यांमध्ये आदेश काढण्यात येतील काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, ही बाब मंत्रिमंडळापुढे नेऊन दोन महिन्यांत निर्णय घेण्याचा निश्चितपणे प्रयत्न केला जाईल.

श्री.वि.ग.हांडे : सभापती महोदय, निर्णय घेण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

सभापती : निर्णय अगोदर झाला आहे त्याची अंमलबजावणी करणार काय असे आपण विचार.

प्रा.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, १९८६ मध्ये म्हटले असतानाही दोन महिन्यांमध्ये निर्णय झाला नाही. तेव्हा ही द्विदल पद्धती नष्ट करून पेशना लागू करण्यासंबंधीचा निर्णय दोन महिन्यात शासन घेईल काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, ही बाब मंत्रिमंडळापुढे ठेवून दोन महिन्यात निर्णय घेतो.

(क्रमांक ६ ते १४ वरील प्रतिवेदने पुढील अंकात)

खर्चाच्या ९० टक्के आणि शासनाने अनुज्ञेय ठरविलेल्या वेतनेतर बाबींवरील मान्य खर्चाच्या ९० टक्के या मर्यादेपर्यंतच देय असते. याचा अर्थ उघड असून उर्वरित १० टक्के खर्चाचा भार संबंधित संस्थांनी द्यावयाचा असतो.

३. या संस्थांना १९९९-२००० या वर्षामध्ये ११ महिन्यांच्या वेतनाचे १०० टक्के अनुदान देण्यात आले आहे. परंतु हे ११ महिन्यांचे १०० टक्के अनुदान विचारात घेतल्यास ती रक्कम १२ महिन्यांच्या वेतनावरील खर्चाच्या ९० टक्के अनुदान एवढी येते. त्यामुळे खरेतर त्यांना फेब्रुवारी, २००० च्या वेतनावरील अनुदान देय ठरत नाही कारण वेतनाच्या खर्चावरील ९० टक्के अनुदानाची पूर्तता अगोदरच करण्यात आली आहे.

४. १०० टक्के नियमित वेतनाची व्यवस्था प्रत्यक्षात आणलेली असली तरी, त्या योजनेची अंमलबजावणी करण्यास शासनाला अपयश आले आहे, हे म्हणणे वस्तुस्थितीवर आधारित नाही. शासनाने दिनांक २९ डिसेंबर, ८४ च्या आदेशानुसार अनुज्ञेय अनुदानापैकी वेतन खर्चावरील १०० टक्के रक्कम वेतन खात्यात जमा करावी आणि उर्वरित रक्कम वेतनेतर खात्यात जमा करावी, असे आदेश दिलेले आहेत आणि वर म्हटल्याप्रमाणे वेतन खर्चावरील ९० टक्के अनुदान देण्याची पूर्तता करण्यात आली आहे. या संस्थांना १९९९-२००० या वर्षाचे रुपये ६० लाख एवढे वेतनेतर अनुदान अद्यापि देय आहे, असे असले तरी अनुदानित संस्थांना फक्त वेतनावरील अनुज्ञेय अनुदान द्यावे, वेतनेतर बाबींसाठी अनुदान देऊ नये, असे शासनाने ठरविले आहे. त्यामुळे १९९९-२००० मध्ये वेतनेतर अनुदान देय असूनही दिलेले नाही व परिणामी

तेवढे अनुदान वेतन खात्यात जमा करणे शक्य झाले नाही. तथापि ही धोरणात्मक बाब असून, अनुदानित संस्थांना ठराविक दरापेक्षा अधिक अनुदान देणे शक्य होणार नाही.

५. १९८६ मध्ये विधान परिषद प्रश्न क्रमांक ५३२० वरील चर्चेच्यावेळी त्यावेळेच्या मंत्री महोदयांनी १-२ महिन्यात सॅलरी स्कीम लागू करू असे आश्वासन दिलेले आहे. त्याचप्रमाणे त्यांनी असेही म्हटले होते की, या कर्मचाऱ्यांना सॅलरी स्कीम लागू करण्याचे शासनाने तत्त्वतः त्यापूर्वी मान्य केले होते आणि शासन निर्णय सुध्दा काढला होता, त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी ज्या अडचणी आहेत, त्या सोडविण्यासाठी त्या-त्या महाविद्यालयांची मदत घेणार आहे. यासंबंधी डिसेंबर, ८४ च्या शासन निर्णयामध्ये असे स्पष्ट केले आहे की, शासकीय अनुदानातून अनुज्ञेय वेतनाच्या १०० टक्के रक्कम वेतन खात्यात जमा करावी व उर्वरित रक्कम वेतनेतर खात्यात जमा करावी. याचाच अर्थ वेतनाचे व वेतनेतर अशा दोन्ही बाबींवर अनुज्ञेय अनुदानातून म्हणजेच दोन्हीवर मिळणाऱ्या एकूण ९० टक्के अनुदानातून वेतनाकरिता असलेल्या खात्यात १०० टक्के रक्कम जमा करावी व त्यासाठी १० टक्के अनुदानाचा फरक वेतनेतर खात्यातून घ्यावयाचा आहे. म्हणजेच अनुदानाची मर्यादा ९० टक्के पेक्षा जास्त कधीही करण्यात आली नव्हती यासंबंधी त्यावेळी झालेल्या चर्चेमध्ये सन्माननीय सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख यांनीही भाग घेतला होता आणि त्यामध्ये त्यांनीसुद्धा शासन निर्णय निघाला आहे परंतु नियमित अंमलबजावणी होत नाही, असे सांगितले होते ती अंमलबजावणी कार्यवाही करण्याबद्दल त्यांचाच आग्रह होता. त्यासंबंधी तत्कालीन मंत्री महोदयांनी आयुर्वेद महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांची मदत घेऊन कार्यवाही करण्याचे आश्वासन दिले होते. म्हणजे देण्यात आलेले आश्वासन, योजनेची अंमलबजावणी करण्यासंबंधीचे होती. योजना फक्त ९० टक्के अनुदानाची होती. वेतनावर ९० टक्के ऐवजी १०० टक्के अनुदान देण्यात येईल, असे आश्वासन दिलेले नाही.

६. दिनांक २५.१२.१९९३ रोजी तत्कालीन मुख्यमंत्री महोदयांनी तत्कालीन पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत केलेल्या भाषणात असे सांगितले की, ९० टक्के अनुदान देण्याची मागणी शासनाने मान्य केली असून १०० टक्के अनुदानाच्या त्यांच्या मागणीबाबत म्हणजे सरकारी धोरणाबाबत अधिवेशन चालू असतांना सार्वजनिक ठिकाणी बोलणे बरोबर नाही इतर शिक्षण पध्दतीत ज्या पध्दतीचा स्वीकार केला आहे. त्या पध्दतीचा स्वीकार आयुर्वेद शिक्षण पध्दतीत स्वीकारण्यात कोणती अडचण दिसत नाही. तसेच आयुर्वेदाच्या आपल्या श्रेष्ठ परंपरेच्या उन्नतीसाठी पूर्ण शक्तीनिशी योगदान देऊ, असे सांगितले होते. या संबंधात दिनांक १४ मार्च, २००० रोजी विचारलेल्या तारांकित प्रश्न क्र. २६५३ ला लेखी उत्तर देतांना निवेदन प्राप्त झाल्याचे मान्य करण्यात आले होते व ते मान्य करताना या संस्थांच्या अनुदान सुत्रांमध्ये कोणताही बदल करण्याची शासनाला आवश्यकता वाटत नाही, असे स्पष्ट करण्यात आले होते.

७. वेतन खात्यात १०० टक्के अनुदान हे एकूण वेतन व वेतनेतर मान्य खर्चावर ९० टक्के या मर्यादित राहूनच देता येईल. वेतन वेळेवर न होणे गंभीर बाब आहे. तथापि वर्ष अखेरिस उपलब्ध तरतूद कमी पडल्यामुळे वेळेवर वेतन देण्यात अडचणी निर्माण झाल्या. त्याची पूनरावृत्ती होण्याचे टाळण्यात येईल. आता या वर्षातील मार्च, २००० पासूनचे वेतन थोड्या फार दिवसांच्या फरकाने दिले आहे. मार्च, २००० चे वेतनाचे अनुदान दि. ५ मे, २०००, एप्रिल व मे, २००० या महिन्याचे वेतनाचे अनुदान दिनांक २६ मे २००० आणि जुलै व ऑगस्ट, २००० या महिन्याचे वेतनाचे अनुदान दिनांक १७ जुलै, २००० रोजीच्या आदेशाप्रमाणे देण्यात आले आहे.

८. लक्षवेधी सूचनेत नवीन वेतनश्रेणीचा शासन निर्णय निर्गमित होऊन सुध्दा या शिक्षकांच्या बाबतीत त्याची अंमलबजावणी झाली नसल्याचा उल्लेख केला आहे. अध्यापकांना नवीन वेतनश्रेणी देण्याचे काढलेले आदेश फक्त शासकीय वैद्यकीय, दंत आयुर्वेद महाविद्यालयाकरिता काढलेले आहेत. अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयातील अध्यापकांना त्या नवीन वेतनश्रेणी देण्यासाठी वाढीव अनुदान देण्याबाबत शासनाने अद्याप विचार केलेला नाही. त्यामुळे त्यांना नवीन वेतनश्रेणी लागू केलेल्या नाहीत.

९. महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयीन शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी कृति समितीच्या अध्यक्षानी दि. २४.६.२००० रोजी दिलेले निवेदन प्राप्त झाले आहे. त्यामध्ये अनुदानातून दरमहा व नियमित १०० टक्के वेतन देण्यासाठी शिक्षण खात्याच्या धर्तीवर अनुदान सूत्र लागू करण्याची मागणी आहे. तसेच ५ वा वेतन आयोग आणि सेवानिवृत्ती योजना लागू करण्याची मागणी आहे. तसेच हे ज्वलंत प्रश्न सोडविण्यासाठी शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी दिनांक २०.७.२००० रोजी काळ्या फिती लावून तीव्र भावना व्यक्त करण्याचे तसेच कृति समितीचे सर्व पदाधिकारी कोणतीही पूर्वसूचना न देता आमरण उपोषणास सुरुवात करतील, असे म्हटले आहे.

१०. वर म्हटल्याप्रमाणे वेतनासाठी १०० टक्के अनुदान देण्याचे सूत्र लागू केलेले नाही. तथापि सदर मागणीविषयी तसेच पाचव्या वेतन आयोगाने शिफारस केलेल्या वेतनश्रेणी देणे व सेवानिवृत्ती- नि-उपदान योजना लागू करणे, या मागण्यांविषयी विचार करण्यात येईल.

११. आयुर्वेद व युनानी औषधी पध्दतीचा प्रसार करण्यासाठी या संस्थांनी जो पुढाकार घेतला आहे, त्यासाठी त्यांना शासन अनुदान देते तथापि या संस्थांनी जी जबाबदारी घेतली आहे, ती त्यांनी पार पाडणे आवश्यक आहे. अशा बाबींवर शासन

अमर्यादितपणे अनुदान देऊ शकणार नाही. त्यामुळे वेतनावरील आणि वेतनेतर अनुज्ञेय बाबींवर ९० टक्के पेक्षा अधिक होणारा खर्च पेलण्याची जबाबदारी संबंधीत संस्थांची असून कर्मचाऱ्यांमध्ये अंस्तोप राहणार नाही, याची काळजी देखील त्यांनी घेणे आवश्यक आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, हा अतिशय महात्वाचा विषय आहे. देशाच्या पंतप्रधानांच्या उपस्थितीमध्ये नागपूर येथे आयुर्वेदासंबंधीचे देशभरातील सारे तज्ञ एकत्र आले असताना झालेला अ.भा.आयुर्वेद महासंमेलनात तत्कालिन मुख्यमंत्री श्री.शरदरावजी पवार यांनी जी घोषणा केली ती मी सभागृहाला वाचून दाखविली व त्याची कॅसेटही मा.मंत्रिमहोदयांना दिली आहे. त्या समारंभामध्ये राज्याचे आजचे दोन-तीन मंत्री महोदय सुध्दा व्यासपीठावर उपस्थित होते. तत्कालिन मा. मुख्यमंत्र्यांनी त्या भाषणात असे सांगितले की, “आजादी के कोई ३०-४० साल के बाद महाराष्ट्र शासन ने ९० प्रतिशत अनुदान देने की मांग मान्य की. इस पर अमल आज भी हो रहा है. अभी उन्होंने कहा कि वेतन का अनुदान १०० प्रतिशत होना चाहिए. मेरा विधानमंडल का सत्र नागपूर में शुरू है और सत्र शुरू होता है तो सरकारी नीतियों के बारे में सार्वजनिक रूप से बोलना ठीक नहीं होता है. मगर यह भी सच है की और शिक्षा पद्धती में हम लोगों ने जिस रीति को स्वीकार किया है उसे आयुर्वेद के बारे में लागू करने के लिए मुझे कोई तकलीफ नहीं होगी.”

अध्यक्ष महाराज, तत्कालीन मा.मुख्यमंत्र्यांच्या भाषणातील मी वाचून दाखविलेले शेवटचे वाक्य महत्वाचे आहे. २१-७-२००० रोजी मान्य करण्यात आली नव्हती. आजच्या निवेदनामध्ये ही शेवटच्या वाक्यातील बाब मान्य करण्यात आली आहे, त्याबद्दल मी मंत्री महोदयांचा आभारी आहे. शेवटी सत्य हे मान्य करावेच लागते. त्यावेळेच्या मा.मुख्यमंत्र्यांनी सॅलरी स्कीमबाबत असे सांगितले जाते की, “विधिमंडळाचे अधिवेशन सुरु असताना सरकारी धोरणाबाबत सार्वजनिक ठिकाणी बोलणे बरोबर नाही. इतर शिक्षण पध्दतीत ज्या पध्दतीचा स्वीकार केला आहे त्या पध्दतीचा स्वीकार आयुर्वेदिक शिक्षण पध्दतीमध्ये करण्यास काहीही अडचण नाही.” राज्याच्या माजी मा.मुख्यमंत्र्यांनी अशी घोषणा केली होती हे आता शासनाच्या निवेदनात मान्य केले आहे.मा.पंतप्रधानांच्या उपस्थितीमध्ये मान्य करावयाचे व नंतर ते अमलात आणावयाचे नाही हे गोष्ट काही बरोबर नाही. शासनाने याबाबत आतातरी काही निर्णय घेतला आहे काय व घेतला असल्यास, तो काय आहे.

श्री.एकनाथ गायकवाड : याबाबत मा.मुख्यमंत्र्यांची मा.अर्थमंत्र्यांशी चर्चा चालू आहे. आयुर्वेदिक कर्मचाऱ्यांना न्याय द्यावा अशी शासनाची भूमिका आहे व शासन त्या भूमिकेशी ठाम आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : एक तर यापूर्वी तीनवेळा ही लक्षवेधी पोस्टपोन झालेली आहे आता तुमचे हे उत्तर आहे. ही गोष्ट बरोबर नाही. याबाबतची चर्चा चालू असेल तर मग आणखी आजची ही लक्षवेधी सूचना पोस्टपोन करण्याची विनंती आम्हाला करावी लागेल. सभागृहाची काही डिग्नीटी आहे की नाही? शासनातील माजी पदाधिकाऱ्यांची काही डिग्नीटी आहे की नाही? हाय लेव्हलवर डिस्कशन होऊन त्यामधून निर्णय होत नाही. माझे म्हणणे आहे की, या लक्षवेधी सूचनेवरील चर्चा आज न घेता उद्या घ्यावी, कारण यामुळे त्यांना वेळ मिळणार आहे. त्या प्रश्नालाही न्याय मिळाला पाहिजे, तेव्हा ही लक्षवेधी सूचना आज राखून ठेवावी अशी विनंती आहे.

उपसभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.सुरेश पाटील साहेब विनंती अर्ज समितीवर आहेत. तेव्हा आपण या विषयाच्या संदर्भात बरेच पुढे गेलेलो आहोत. त्यामुळे लक्षवेधी सूचना राखून ठेवण्याचा जो उद्देश आहे तो योग्य राहील.....

श्री.अरुण मेहता : सभापती महोदय, माझी एक विनंती आहे, की हा प्रश्न मांडतांना केवळ १०० टक्के वेतन मिळण्यापुरता हा प्रश्न मर्यादित नाही. वेतन आणि वेतनेतर अनुदान मिळते. सायन्ससारख्या क्षेत्रामध्ये वेतनेतर अनुदान १६.१८ टक्के देण्यात येते मात्र या ठिकाणी वेतनेतर अनुदान ५ ते ७ टक्के मिळते, हे बरोबर नाही. म्हणून याबरोबरच वेतनेतर अनुदानाचा हा प्रश्न सोडविला जावा, असे मी सूचित करू इच्छितो.

उपसभापती : लक्षवेधी सूचना राखून ठेवण्याचा उद्देश वेगळ्या अर्थाने आहे. या प्रश्नामध्ये बऱ्याच अर्थाने आपण पुढे गेलेलो आहोत. या संबंधाने ज्या काही वैधानिक समितीच्या सूचना घेणार आहेत. त्या या उत्तराशी एकमेकांशी सुसंगत असल्यात या उद्देशाने ही लक्षवेधी सूचना राखून ठेवीत आहे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, माझी विनंती आहे.....

उपसभापती : मी माझा निर्णय दिलेला आहे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : आपण निर्णय देण्यापूर्वी मी माझा हात वर केलेला होता परंतु आपण एकदम उभे राहून बोलावयास सुरुवात केली. मला याबाबत बोलायचे आहे, म्हणून मी हात वर करून परवानगी मागत होतो.

उपसभापती : मी माझ्या निर्णयाशी ठाम आहे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : आपण उभे राहून सन्माननीय सदस्य श्री.सुरेश पाटील साहेबांशी आपण बोलत आहात असे वाटते. सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी या विषयाच्या संदर्भात प्रश्न विचारावेत त्यास उत्तर देण्याची पूर्ण तयारी आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख (बसून) : लेखी निवेदनातील उत्तर प्रथम दुरुस्त करून आणा.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : माझी तयारी आहे.

उपसभापती : मी विनंती अर्ज समितीचा चेअरमन आहे, या विषयाच्या संबंधाने नेमके काय आहे हे मला माहिती आहे, कारण हा विषय समितीसमोर

आहे. या समितीमार्फत ज्या काही सूचना करण्यात येणार आहेत त्यामध्ये कोणतीही विसंगती राहू नये, या चांगल्या उद्देशानेच लक्षवेधी सूचना मी राखून ठेवलेली आहे.

(१६)

अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांना वेतनखर्चावर शतप्रतिशत अनुदान देणे

महाराष्ट्र विधानपरिषद : दुसरे अधिवेशन, २०००

गुरुवार, दिनांक ३ ऑगस्ट २०००

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२२, क्रमांक १५, पृष्ठ ९७

सर्वश्री वी.टी.देशमुख, व्ही.यू.डायगव्हाणे, सुरेश पाटील यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना

श्री.वी.टी.देशमुख (अमरावती विभाग पदवीधर) : सभापती महोदय, मी नियम १०१ अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण व औषध द्रव्ये मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

“अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांतून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे फेब्रुवारी २००० या महिन्याचे वेतन जुलै २००० उजाडला तरी अदा न होणे, १०० टक्के नियमित वेतनाची व्यवस्था शासन निर्णयाने प्रत्यक्ष अमलात आणलेली असली तरी त्या योजनेची अंमलबजावणी करण्यात शासनाला आलेले अपयश, दिनांक ३० जून १९८६ रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक ५३२० वरील चर्चेत येत्या “१-२ महिन्यांमध्ये सेकंडरी स्कुलमध्ये ज्या पध्दतीने सॅलरी स्कीमनुसार पगार देण्यात येतो तसे प्रत्यक्षात देण्यात येईल” असे सभागृहात वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांनी केलेले निवेदन, राज्याच्या मा.मुखमंत्र्यांनी देशाच्या मा.पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत “अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांना वेतनखर्चावर शतप्रतिशत अनुदान दिले जाईल” अशी घोषणा केल्याचे दिनांक १४ मार्च २००० रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक २६५३ ला लेखी उत्तर देताना मा.आरोग्य मंत्र्यांनी मान्य करणे, अनुज्ञेय अनुदानातून वेतनासाठीची १०० टक्के रक्कम वेतनखात्यात जमा करण्याची शासन निर्णयात तरतूद असूनही वेतन वेळेवर अदा न होणे, नवीन वेतनश्रेणीचा शासन निर्णय निर्गमित होऊन सुध्दा या शिक्षकांच्या बाबतीत त्याची अंमलबजावणी न होणे, दिनांक २२ जून २००० रोजी किंवा त्यादरम्यान “महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयीन शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी कृती समिती”च्या अध्यक्षानी मा.मुखमंत्री व वैद्यकीय शिक्षण मंत्री यांना एक निवेदन पाठवून या सर्व बाबी लक्षात आणून देऊन सुध्दा कोणतीही उपाययोजना न होणे, त्यामुळे या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांमध्ये निर्माण झालेला तीव्र असंतोष, दिनांक जुलै २००० पासून त्यांनी घेतलेला आंदोलनाचा निर्णय व याबाबत करावयाची उपाययोजना .

श्री.दिग्विजय खानविलकर (वैद्यकीय शिक्षण व औषधद्रव्ये मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती मा.सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

अनुदानित आयुर्वेद आणि युनानी महाविद्यालयातील व संलग्न रुग्णालयातील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे फेब्रुवारी, २००० या महिन्याचे वेतन अद्यापपर्यंत देण्यात आले नाही, ही गोष्ट खरी आहे. तथापि, हे शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचारी संबंधित खाजगी संस्थांचे कर्मचारी आहेत आणि त्यांना फेब्रुवारी, २००० चे वेतन देण्याची संपूर्ण जबाबदारी त्या संबंधित संस्थांची आहे.

२. सदरहू संस्थांना शासन अनुदान देते ही वस्तुस्थिती असली तरी सदर अनुदान हे मर्यादित स्वरूपाचे म्हणजे शासनाने मंजूर केलेल्या पदांवरील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाच्या खर्चाच्या ९० टक्के आणि शासनाने अनुज्ञेय ठरविलेल्या वेतनेतर बाबींवरील मान्य खर्चाच्या ९० टक्के या मर्यादेपर्यंत देय असते. याचा अर्थ उघड असून उर्वरित १० टक्के खर्चाचा भार संबंधित संस्थांनी द्यावयाचा असतो.

३. या संस्थांना १९९९-२००० या वर्षामध्ये ११ महिन्यांच्या वेतनाचे १०० टक्के अनुदान देण्यात आले आहे. परंतु हे ११ महिन्याचे १०० टक्के अनुदान विचारात घेतल्यास ती रक्कम १२ महिन्यांच्या वेतनावरील खर्चाच्या ९० टक्के अनुदान एवढी येते. त्यामुळे खरेतर त्यांना फेब्रुवारी, २००० च्या वेतनावरील अनुदान देय ठरत नाही कारण वेतनाच्या खर्चावरील ९० टक्के अनुदानाची पूर्तता अगोदरच करण्यात आली आहे.

४. १०० टक्के नियमित वेतनाची व्यवस्था प्रत्यक्षात आणलेली असली तरी, त्या योजनेची अंमलबजावणी करण्यास शासनाला अपयश आले आहे, हे म्हणणे वस्तुस्थितीवर आधारित नाही. शासनाने दिनांक २९ डिसेंबर ८४ च्या आदेशानुसार अनुज्ञेय अनुदानापैकी वेतन खर्चावरील १०० टक्के रक्कम वेतन खात्यात जमा करावी आणि उर्वरित रक्कम वेतनेतर खात्यात जमा करावी, असे आदेश दिलेले आहेत आणि वर म्हटल्याप्रमाणे वेतन खर्चावरील ९० टक्के अनुदान देण्याची पूर्तता करण्यात आली आहे. या संस्थांना १९९९-२००० या वर्षाचे रुपये ६० लाख एवढे वेतनेतर अनुदान अद्यापि देय आहे, असे असले तरी अनुदानित संस्थांना फक्त वेतनावरील अनुज्ञेय अनुदान द्यावे, वेतनेतर बाबींसाठी अनुदान देऊ नये, असे शासनाने ठरविले आहे.

त्यामुळे १९९९-२००० मध्ये वेतनेतर अनुदान देय असूनही दिलेले नाही व परिणामी तेवढे अनुदान वेतन खात्यात जमा करणे शक्य झाले नाही. तथापि, ही धोरणात्मक बाब असून अनुदानित संस्थांना ठरावीक दरापेक्षा अधिक अनुदान देणे शक्य होणार नाही.

५. १९८६ मध्ये विधान परिषद प्रश्न क्रमांक ५३२० वरील चर्चेच्यावेळी त्यावेळेच्या मंत्री महोदयांनी १-२ महिन्यात सॅलरी स्कीम लागू करू असे आश्वासन दिलेले आहे त्याचप्रमाणे त्यांनी असेही म्हटले होते की, या कर्मचाऱ्यांना सॅलरी स्कीम लागू करण्याचे शासनाने तत्त्वतः त्यापूर्वी मान्य केले होते आणि शासन निर्णय सुध्दा काढला होता, त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी ज्या अडचणी आहेत, त्या सोडविण्यासाठी त्या-त्या महाविद्यालयांची मदत घेणार आहे. यासंबंधी डिसेंबर, ८४ च्या शासन निर्णयामध्ये असे स्पष्ट केले आहे की, शासकीय अनुदानातून अनुज्ञेय वेतनाच्या १०० टक्के रक्कम वेतन खात्यात जमा करावी व उर्वरित रक्कम वेतनेतर खात्यात जमा करावी याचाच अर्थ वेतनाचे व वेतनेतर अशा दोन्ही बाबींवर अनुज्ञेय अनुदानातून म्हणजेच दोन्हीवर मिळणाऱ्या एकूण ९० टक्के अनुदानातून वेतनाकरिता असलेल्या खात्यात १०० टक्के रक्कम जमा करावी व त्यासाठी १० टक्के अनुदानाचा फरक वेतनेतर खात्यातून घ्यावयाचा आहे. म्हणजेच अनुदानाची मर्यादा ९० टक्के पेक्षा जास्त कधीही करण्यात आली नव्हती. यासंबंधी त्यावेळी झालेल्या चर्चेमध्ये सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख यांनीही भाग घेतला होता आणि त्यामध्ये त्यांनीसुध्दा शासन निर्णय निघाला आहे परंतु नियमित अंमलबजावणी होत नाही, असे सांगितले होते. ती अंमलबजावणीची कार्यवाही करण्याबद्दल त्यांचाच आग्रह होता. त्यासंबंधी तत्कालीन मंत्री महोदयांनी आयुर्वेद महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांची मदत घेऊन कार्यवाही करण्याचे आश्वासन दिले होते. म्हणजे देण्यात आलेले आश्वासन, योजनेची अंमलबजावणी करण्यासंबंधीचे होती. योजना फक्त ९० टक्के अनुदानाची होती. वेतनावर ९० टक्के ऐवजी १०० टक्के अनुदान देण्यात येईल, असे आश्वासन दिलेले नाही.

६. दिनांक २५.१२.१९९३ रोजी तत्कालीन मुख्यमंत्री महोदयांनी तत्कालीन पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत केलेल्या भाषणात असे सांगितले होते की, ९० टक्के अनुदान देण्याची मागणी शासनाने मान्य केली असून, १०० टक्के अनुदानाच्या त्यांच्या मागणीबाबत म्हणजे सरकारी धोरणाबाबत अधिवेशन चालू असताना सार्वजनिक ठिकाणी बोलणे बरोबर नाही. इतर शिक्षण पध्दतीत ज्या पध्दतीचा स्वीकार केला आहे. त्या पध्दतीचा स्वीकार आयुर्वेद शिक्षण पध्दतीत स्वीकारण्यात कोणती अडचण दिसत नाही तसेच आयुर्वेदाच्या आपल्या श्रेष्ठ परंपरेच्या उन्नतीसाठी पूर्ण शक्तीनिशी योगदान देऊ, असे सांगितले होते. या संबंधात दिनांक १४ मार्च, २००० रोजी विचारलेल्या तारांकित प्रश्न क्र. २६५३ ला लेखी उत्तर देताना निवेदन प्राप्त झाल्याचे मान्य करण्यात आले होते व ते मान्य करताना या संस्थांच्या अनुदान सुत्रांमध्ये कोणताही बदल करण्याची शासनाला आवश्यकता वाटत नाही असे स्पष्ट करण्यात आले होते.

७. वेतन खात्यात १०० टक्के अनुदान हे एकूण वेतन व वेतनेतर मान्य खर्चावर ९० टक्के या मर्यादित राहूनच देता येईल. वेतन वेळेवर न होणे ही गंभीर बाब आहे. तथापि, वर्ष अखेरिस उपलब्ध तरतूद कमी पडल्यामुळे वेळेवर वेतन देण्यात अडचणी निर्माण झाल्या. त्याची पुनरावृत्ती होण्याचे टाळण्यात येईल. आता या वर्षातील मार्च २००० पासूनचे वेतन थोड्या फार दिवसांच्या फरकाने दिले आहे. मार्च, २००० चे वेतनाचे अनुदान दि. ५ मे, २०००, एप्रिल व मे, २००० या महिन्याचे वेतनाचे अनुदान दिनांक २६ मे, २००० आदि जून, जुलै व ऑगस्ट २००० या महिन्याचे वेतनाचे अनुदान दिनांक १७ जुलै, २००० रोजीच्या आदेशाप्रमाणे देण्यात आले आहे.

८. लक्षवेधी सूचनेत नवीन वेतनश्रेणीचा शासन निर्णय निर्गमित होऊन सुध्दा या शिक्षकांच्या बाबतीत त्याची अंमलबजावणी झाली नसल्याचा उल्लेख केला आहे. अध्यापकांना नवीन वेतनश्रेणी देण्याचे काढलेले आदेश फक्त शासकीय वैद्यकीय, दंत आणि आयुर्वेद महाविद्यालयांकरिता लागू आहेत. अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयातील अध्यापकांना त्या नवीन वेतनश्रेणी देण्यासाठी वाढीव अनुदान देण्याबाबत शासनाने अद्याप विचार केलेला नाही. त्यामुळे त्यांना नवीन वेतनश्रेणी लागू केलेल्या नाहीत.

९. महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयीन शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी कृती समितीच्या अध्यक्षांनी दि. २४.६.२००० रोजी दिलेले निवेदन प्राप्त झाले आहे. त्यामध्ये अनुदानातून दरमहा व नियमित १०० टक्के वेतन देण्यासाठी शिक्षण खात्याच्या धर्तीवर अनुदान सूत्र लागू करण्याची मागणी आहे. तसेच हे ज्वलंत प्रश्न सोडविण्यासाठी शासनाचे लक्ष वेधावे, याकरिता महाविद्यालयातील शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी दिनांक २०.७.२००० रोजी काळ्या फिती लागून — भावना व्यक्त करण्यात तसेच कृती समितीचे सर्व पदाधिकारी कोणतीही पूर्वसूचना न देता आमरण उपोषणास सुरुवात करतील, असे म्हटले आहे.

१०. वर म्हटल्याप्रमाणे वेतनासाठी १०० टक्के अनुदान देण्याचे सूत्र लागू केलेले नाही. तथापि, सदर मागणीविषयी तसेच पाचव्या वेतन आयोगाने शिफारस केलेल्या वेतनश्रेणी देणे व सेवानिवृत्ती-नि-उपदान योजना लागू करणे, या मागण्याविषयी विचार करण्यात येईल.

११. आयुर्वेद व युनानी औषधी पध्दतीचा प्रसार करण्यासाठी या संस्थांनी जो पुढाकार घेतला आहे, त्यासाठी त्यांना शासन अनुदान देते तथापि, या संस्थांनी जी

जवाबदारी घेतली आहे, ती त्यांनी पार पाडणे आवश्यक आहे. अशा बाबींवर शासन अमर्यादितपणे अनुदान देऊ शकणार नाही, त्यामुळे वेतनावरील आणि वेतनेतर अनुज्ञेय बाबींवरील ९० टक्के पेक्षा अधिक होणारा खर्च पेलण्याची जवाबदारी संबंधीत संस्थांची असून कर्मचाऱ्यांमध्ये असंतोष राहणार नाही, याची काळजी देखील त्यांनी घेणे आवश्यक आहे.

१२. तथापि, संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या फेब्रुवारी, २००० च्या वेतनासाठी खास बाब म्हणून वेतनेतर अनुदान देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असून, त्यासंबंधीचे आदेश दिनांक २.८.२००० रोजी काढण्यात आले आहेत.

१३. तसेच या कर्मचाऱ्यांना ५ व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशी व सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू करणे, संस्थांना वेतनाच्या १०० टक्के अनुदान देणे यासंबंधीचे प्रस्ताव येत्या ३ महिन्यात मंत्रिमंडळासमोर सादर करण्यात येतील.

श्री.बी.टी.देशमुख : लक्षवेधी सूचनेवर जे निवेदन देण्यात आलेले आहे यामधील जे पहिले १ ते ११ पॅराग्राफ आहेत त्यात अनेक चुका आहेत. लक्षवेधी सूचनेमध्ये उपस्थित केलेले विषय आहेत, मुद्दे आहेत त्या विषयाचे ते परिच्छेद आहेत. त्यावर मी आता प्रश्न विचारत नाही, कारण पॅराग्राफ क्रमांक १२ आणि १३ मध्ये मा.मंत्रीमहोदयांनी या २४ तासात काही निर्णय घेतलेले आहेत ते दिलेले आहेत. त्याबाबत ती त्यांनी वरीच मेहनत घेतलेली दिसते. काल सभागृहात बोलताना मा.राज्यमंत्रीमहोदय म्हणाले होते की, वित्तमंत्र्यांशी त्याचे बोलणे झालेले आहे. होऊन राहिलेले आहे. सभापती महोदय, या लक्षवेधी सूचनेला आपण काल न्याय दिला. त्यामुळे निवेदन सुधारून आलेले आहे. पॅराग्राफ १२ जे म्हटलेले आहे त्याविषयी मी काही प्रश्न विचारत नाही. कारण जुने त्याचे फेब्रुवारीचे वेतन देण्याचे राहिले होते ते देण्याचे त्यांनी आता ठरविलेले आहे. त्यामुळे त्यावर मला काही विचारावयाचे नाही. पॅराग्राफ क्रमांक १३ मध्ये तीन गोष्टी सांगितलेल्या आहेत. एक म्हणजे त्यांना वेतनाची व्यवस्था १०० टक्के सॅलरी ग्रॅट देऊन जशी २५-३० हजार इतर विद्याशाखेतील शिक्षकांना लागू आहे तशी सॅलरी स्कीम त्यांना देणे, पाचवा वेतन आयोग लागू करणे, सेवानिवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू करणे या तीन बाबी आहेत. .. माझे म्हणणे असे आहे की, मा.वित्तमंत्र्यांशी किंवा वित्त विभागाशी चर्चा करून आपल्या विभागाने हे निर्णय घेतलेले आहेत काय? कारण मंत्रिमंडळासमोर ते सादर करणे हा पुढचा भाग आहे. आपली जी चर्चा होती ती वित्तविभागाशी चर्चा झाल्यानंतर, या तीनही बाबतीतील परिच्छेद १३ मध्ये नमूद केलेले निर्णय घेण्यात आलेले आहेत काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : मी उत्तरामध्ये स्पष्टच नमूद केलेले आहे की, आम्ही यासंबंधातील प्रस्ताव तयार केलेला आहे, तो आमच्या विभागाकडून वित्त विभागाकडे आणि नंतर कॅबिनेटमध्ये न्यावा लागतो. ही नेहमीची प्रोसिजर आहे, ती फॉलो करणार आहे. तो प्रस्ताव आम्ही तीन महिन्यांच्या आत कॅबिनेटपुढे नेणार आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : मग यामध्ये घोटाळा होईल. कारण हा भेदभाव दूर करण्याचा प्रश्न आहे. सॅलरी स्कीमबाबत राज्याच्या मा.मुख्यमंत्र्यांनी २५.१२.९३ ला जाहीर केलेले होते की, "इतर शिक्षणपध्दतीमध्ये ज्या पध्दतीचा स्वीकार केलेला आहे, त्या पध्दतीचा स्वीकार आयुर्वेद शिक्षण पध्दतीमध्ये स्वीकारण्यात कोणतीही अडचण नाही" असे स्पष्टपणाने म्हटलेले होते. ते या निवेदनामध्ये कबूल केलेले आहे. ते सॅलरी स्कीम विषयी झाले. ५ व्या वेतन आयोगाच्या संदर्भात राज्याच्या विद्यमान मा.मुख्यमंत्र्यांनी २४ नोव्हेंबर १९९९ रोजी जाहीर केले. ऑफीशियल प्रेस रिलीज माझ्याजवळ आता येथे आहे. मेडीसीन, अॅग्रीकल्चर आणि बाकीच्या सर्व फॅकल्टीच्याबाबतीत प्राध्यापकांना पाचवा वेतन आयोग लागू करण्याचा आम्ही हा निर्णय घेतला. आपण मेडीसीन फॅकल्टीचा जी.आर. काढला. २७ जानेवारी २००० रोजीचा जी.आर. माझ्याकडे आहे. शासकीय आयुर्वेदला लागू केला, अशासकीय विना अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांना लागू केला आणि अनुदानित अशासकीय महाविद्यालयांना तसेच ठेवले. म्हणून माझे म्हणणे असे आहे की, या तिनही बाबींकडे आपल्या विभागाने तरी ठाम निर्णय घेतला आहे काय? सॅलरी स्कीम लागू करणे, फिथ पे कमिशन संपूर्णपणे लागू करणे आणि पेंशन स्किम लागू करणे यासंबंधी आपल्या विभागाने ठामपणे निर्णय घेतला आहे काय? घेतला असेल तर आपण सांगितले की, वित्त विभागाशी चर्चा करू. तेव्हा याकरिता तीन महिन्यांचा कालखंड सांगण्याचे कारण काय. महिन्या दोन महिन्यात ही सर्व प्रोसेस झाली पाहिजे, तेव्हा परिच्छेद १२ मधील तिनही बाबींसंबंधी आपल्या विभागाने निर्णय घेतला आहे काय आणि तीन महिन्यांमध्ये यासंबंधी शासन निर्णय निर्गमित करणार काय?

श्री.दिग्विजयसिंह खानविलकर : सभापती महोदय, हा प्रस्ताव निर्णयानंतर तयार केलेला आहे. आणि तीन महिन्यांचा जो कालावधी सांगितला आहे त्या काळामध्ये हे काम करण्यात येईल.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, पहिल्या दोन महिन्यात आपण मंत्रिमंडळाच्या प्रोसेससाठी देणार आहात. वेतन व्यवस्थेसंबंधी राज्याच्या दोन माजी मुख्यमंत्र्यांनी, पाचव्या वेतन आयोगाचा निकष विद्यमान मुख्यमंत्र्यांनी जाहीर केला आहे. पेंशनबाबत त्यांच्या बाजूने आणि आपण आता सुप्रीम कोर्टात पेंशनबाबत अफेडव्हीट दिले आहे. माझे म्हणणे असे आहे की, हायकोर्टाचा निर्णय त्यांच्या बाजूने झाला आहे आणि सुप्रीम कोर्टाला तुम्ही लिहून दिलेले आहे. सुप्रीम कोर्टाच्या जजमेंटमध्ये असे म्हटले आहे की, We appreciate the gesture shown by the State Government. माजी मुख्यमंत्र्यांपासून तर विद्यमान मुख्यमंत्र्यांपर्यंत व हायकोर्टापासून तर सुप्रीम कोर्टापर्यंत हे सादर होत असतांना आणि आता तुम्ही सुप्रीम कोर्टाला कमिटमेंट केले आहे. आपण प्रोसेस करीत आहात. तेव्हा माझा प्रश्न असा आहे की,

तीन महिन्यांमध्ये याबाबतचे शासन निर्णय निर्गमित केले जातील काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, मी मघाशीच सांगितले की आपण याबाबतीत मुदत घेतली आहे आणि त्यामुळे तीन महिन्यात हा निर्णय होणार आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मला निश्चित उत्तर पाहिजे. आपण तीन महिन्यात प्रस्ताव मंत्रिमंडळासमोर ठेवण्यासाठी मुदत घातली आहे. माझे म्हणणे असे आहे की, याला महिन्या दोन महिन्यापेक्षा जास्त वेळ लागू नये. तुम्ही महिना घ्या, दोड महिना घ्या. या तीन महिन्यांच्या काळामध्ये याबाबतीतील शासन निर्णय निर्गमित होतील काय ते सांगा.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, मी मघाशीच सांगितले आहे की, तीन महिन्यांमध्ये निर्णय घेण्याचा प्रयत्न करीत आहोत. आम्ही याबाबतीतील निर्णय तीन महिन्यात घेऊ

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, तीन महिन्यात निर्णय घेऊन असे म्हणणे बरोबर होणार नाही. आपण काय बोलता आहात, हे आम्हाला कळलेले नाही. तीन महिन्यात या तिनही बाबतीत शासन निर्णय निर्गमित होतील काय ते सांगा.

उपसभापती : तीन महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित होईल काय असा मा. सदस्यांचा प्रश्न आहे, तेव्हा आपण तसे सांगा ना.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, तीन महिन्यात यासंबंधी निर्णय घेणार आहोत. आपणही सूचना केली आणि मा. सदस्य श्री.देशमुख साहेबांचाही आग्रह आहे आणि त्याप्रमाणे आम्ही तीन महिन्यात निर्णय घेणार आहोत.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, माझ्या निश्चित प्रश्नाला निश्चित उत्तर मिळत नाही. माझ्या प्रश्नाला आपण नाही म्हटले तरी चालेल. नाही म्हणाना आपण. परंतु ठामपणे उत्तर दिले पाहिजे. आपण तिन महिन्यात निर्णय घेऊ म्हणता त्या म्हणण्याला अर्थ काय आहे? आम्हाला कळलेले नाही. सारे प्रोसेस करून या तीनही बाबतीत तीन महिन्यांमध्ये शासन निर्णय निर्गमित होतील काय असा माझा प्रश्न आहे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, तीन महिन्यात आम्ही निर्णय घेणार आहोत.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मी ते विचारलेले नाही. शतप्रतिशत वेतन अनुदानावर आधारित सॅलरी स्कीम, निवृत्ती वेतन व्यवस्था व पाचव्या वेतन आयोगाची वेतनश्रेणी लागू करणे या तीनही बाबतीत तीन महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित होतील काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : होय. सभापती महोदय.

श्री.अरुण मेहता : सभापती महोदय, मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्र्यांनी जो प्रयत्न केला आहे त्याबद्दल मी समाधान व्यक्त करतोय. त्यांना शंभर टक्के अनुदान देण्याबाबत घेतलेली भूमिका आणि त्याबद्दल त्यांनी जो प्रयत्न केला त्याबद्दल समाधान व्यक्त करतो. फेब्रुवारीचा राहिलेला पगार आपण देणार आहात त्याबद्दलही समाधान व्यक्त करतो. परंतु काल मी जो मुद्दा वारंवार मांडत होतो आणि जो मान्य करीत होता. त्या विषयी येथे मौन स्वीकारलेले आहे. सभापती महोदय, आपल्या समोर ४ प्रश्न होते. त्यापैकी एक तर सुप्रीम कोर्टात मान्य केलेले आहे. सुप्रीम कोर्टानेही असे म्हटलेले आहे की, "We appreciate the gesture shown by the State Government." हे सुप्रीम कोर्टाचे पॅशन व इतर बाबतीतील शब्द आहेत. फेब्रुवारीच्या पगाराबाबत निर्णय दिला आहे. १०० टक्के वेतन अनुदान देऊ असेही सांगितले आहे. परंतु मी वेतनेतर अनुदानाचा प्रश्न उपस्थित केला होता. वेतनेतर अनुदान आहे ते तुम्ही आर्टस कॉलेजला १० टक्के देता, सायन्स कॉलेजला १८ देता आयुर्वेद कॉलेज ज्यांना फार कमी मिळत आहे त्यांना मात्र तुम्ही आर्ट्स कॉलेज पेक्षाही कमी वेतनेतर अनुदान देता, सायन्स कॉलेजच्या तोडीचे देत नाही. तुम्ही के.इ.एम.ला किती देता जी.एस.ला किती देता. याचा तरी विचार करा ना? हे सर्व देत असतांना आयुर्वेदच्या बाबत सापत्न भावना दाखविता. त्याच्यामुळे वेतनेतर अनुदानाच्या २० टक्क्याचा प्रश्न देखील मा.मंत्री महोदय १०० टक्के वेतनावरोबर सोडवू असे आम्हाला आश्वासित करता काय

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, याचाही त्या प्रस्तावामध्ये समावेश केला जाईल.

श्री.अशोक मोडक : सभापती महोदय, मीही आता नामदार श्री.खानविलकर यांचे अभिनंदन करतो. कारण दोन्ही परिच्छेद अॅप्रिशीएबल आहे. परंतु त्यामुळेच अगोदरचे जे परिच्छेद आहेत ते नलीफाय होतात. हे तर आपण मान्य केले पाहिजे. आम्हाला पटले आहे. म्हणून मी त्यासंबंधात मोकळेपणाने निसंदिग्धपणे अभिनंदन करतो. मी आपल्याशी बोललो आहे. केवळ यासंबंधी येथे सगळ्यांसमोर बोलण्याची आवश्यकता आहे म्हणून विषय काढतो. अकोल्याच्या रातो आयुर्वेद महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांनी पाचवा वेतन आयोग मिळावा, अनेक तऱ्हेचा अन्याय झाला आहे तो दूर करावा म्हणून केव्हा तरी १ दिवसाचा संप केला होता. त्याबद्दल त्यांचा १ दिवसाचा पगार एप्रिल महिन्याच्या पगारातून कापून घेतला आहे. शासनाने इतके मोठे मन दाखविले आहे. तो वेतन कपातीचा निर्णय मागे घेण्यात यावा. म्हणजे स्वाभाविकपणे त्या मंडळींना निसंदिग्ध आनंद प्राप्त होईल. आपल्याला विनंती आहे. आपल्याला विनंती मान्य आहे काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : त्याबाबत मा.सदस्यांनी निवेदन दिलेले आहे. त्याची माहिती मागविली आहे. माहिती आल्यानंतर त्यासंबंधी निर्णय घेतला जाईल.

श्री.दिवाकर पांडे : सभापती महोदय, आयुर्वेद महाविद्यालयांना वेतनेतर अनुदानाचे ३ हप्ते वर्षाकाठी मिळतात. शासनाने एकच हप्ता आतापर्यंत दिला आहे. त्यामुळे त्यांच्या पगाराची परवड झाली आहे. मला आपल्यामार्फत शासनाला विचारावयाचे आहे की, आयुर्वेद महाविद्यालयांना देय असलेले वेतनेतर अनुदानाचे इतर हप्ते शासन मुक्त करील काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, या सर्व प्रस्तावाचा विचार करणार आहोत आणि सगळा विचार करून निर्णय घेणार आहोत.

श्रीमती संजीवनी रायकर : शासन आदेश ३ महिन्यात निर्गमित होणार आहेत असे आताच समजले. पण प्रत्यक्षात वेतन कधी मिळणार आहे. शासनाने पैशाची तरतुद केली आहे काय नाही तर आणखी वर्षभर थांबावे लागेल.

उपसभापती : मंत्रीमहोदयांनी तीन महिने सांगितलेले आहे..

श्रीमती संजीवनी रायकर : सभापती महोदय, अंध व अपंगाचा जी.आर. निघाला, पण पैसे नीट मिळाले नाहीत. बाकीचे आदेश जारी केले नाही तसे याबाबत होणार काय एवढेच मला विचारावयाचे आहे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : त्याचा काही संबंध नाही.

(क्रमांक १७ व १८ वरील प्रतिवेदने पुढील अंकात)

(१९)

अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांचे वेतन अदा न होणे

महाराष्ट्र विधानपरिषद : : तिसरे अधिवेशन, २०००
मंगळवार, दिनांक ५ डिसेंबर २०००

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२३, क्रमांक ७, पृष्ठ ७२

श्री.दिवाकर पांडे, श्रीमती संजीवनी रायकर, सर्वश्री सुरेश भालेराव,अशोक मोडक, नितीन गडकरी, बळवंतराव ढोबळे, बी.टी.देशमुख,व्ही.यू.डायगव्हाणे, सुरेश पाटील, प.म.पाटील, नानासाहेब बोरस्ते यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना

श्री.दिवाकर पांडे (अमरावती विभाग शिक्षक) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे नियम १०१ अन्वये मा.वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

“अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांतून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे ऑक्टोबर २००० चे वेतन अद्याप अदा न होणे, “इतर महाविद्यालयांप्रमाणे पूर्ण वेतन अनुदानावर आधारीत सॅलरी स्कीम, निवृत्ती वेतन व्यवस्था व पाचव्या वेतन आयोगाधारित वेतनश्रेणी” या तिनही बाबतीत ३ महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित केले जातील असे मा.वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांनी ३ ऑगस्ट २००० रोजी सभागृहात सांगून सुद्धा २० नोव्हेंबर २००० पावेतो याबाबतचे आदेश निर्गमित न होणे, महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयीन शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी कृती समितीच्या अध्यक्ष व सचिवांनी याबाबत मा.मुख्यमंत्री व वैद्यकीय शिक्षण मंत्री यांना दिनांक १७ नोव्हेंबर,२००० रोजी किंवा त्या दरम्यान निवेदने देवून याबाबत व्यक्त केलेला असंतोष, आमरण उपोषणासह कृती समितीने या निवेदनातून कळविलेला आंदोलनाचा कार्यक्रम, इतर महाविद्यालयांप्रमाणे वेतन अनुदान देण्याची घोषणा राज्याच्या तत्कालीन मा.मुख्यमंत्र्यांनी २५-१२-९३ रोजी केल्याचे शासनाने सभागृहात मान्य करणे, “सेवानिवृत्ती व्यवस्थेपासून या शिक्षकांना वंचित ठेवण्याचा शासनाचा हेतू नाही” असे शासनाने मा.सर्वोच्च न्यायालयामध्ये नमूद केल्याचे ७ एप्रिल १९९७ च्या त्या न्यायालयाच्या निवाड्यामध्ये नमूद असणे, विधान परिषदेत १४ मार्च,२००० रोजी तारकित प्रश्न क्रमांक २६५९ ला उत्तर देताना शासनाने ही गोष्ट मान्य करणे, पाचव्या वेतन आयोगाच्या वेतनश्रेणी लागू करताना या शिक्षकांना देण्यात आलेली भेदभावपूर्ण वागणूक, परिणामी या कर्मचाऱ्यांमध्ये निर्माण झालेला तीव्र असंतोष व याबाबत शासनाची भूमीका”.

श्री.एकनाथ गायकवाड (वैद्यकीय शिक्षण राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेवरील निवेदनाच्या प्रती आधीच मा.सदस्यांना वितरीत केल्या असल्यामुळे मी हे निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

राज्यातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालये व संलग्नित रुग्णालयात काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाकरिता संबंधित संस्थांना दि.१६ ऑक्टोबर,२००० च्या शासन निर्णयान्वये वेतनाचे ९० टक्के अनुदान मुक्त करण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे नोव्हेंबर,२००० च्या वेतनाकरिता दि.२१.११.२००० च्या शासन निर्णयान्वये अनुदान मुक्त केलेले आहे. इतर महाविद्यालये चालविणाऱ्या अनुदानित खाजगी संस्थांना मिळणाऱ्या वेतनावर १०० टक्के अनुदान, निवृत्ती वेतन,सुधारित वेतनश्रेण्या या ३ बाबी ३ महिन्यात मंत्रिमंडळासमोर सादर करण्यात येतील असे आश्वासन मी दि.३.८.२००० रोजी विधान परिषदेमध्ये लक्षवेधी सूचनेसंदर्भात दिले होते. त्या निवेदनामध्ये मी असे नमूद केले होते की, संस्थेच्या सदर मागण्या मंत्रिमंडळासमोर ३ महिन्याच्या

कालावधीमध्ये ठेवण्यात येतील. त्या संदर्भात सदस्यांनी उक्त कालवधीत आदेश निर्गमित करण्यात येतील हे सांगण्याची वारंवार मागणी केली होती. त्याबाबत निर्णय घेण्यात येतील असे वारंवार सांगूनही सदस्यांचे समाधान न झाल्याने सभागृहाच्या भावना लक्षात घेऊन आदेश निर्गमित करण्याच्या मागणीस मी ‘हो’ म्हटले होते. तथापी, त्या विषयाची कार्यवाही मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेनंतरच करावयाची होती.

दिनांक ३.८.२००० रोजी केलेल्या निवेदनात म्हटल्याप्रमाणे १०० टक्के वेतन अनुदान व सुधारित वेतनश्रेण्या देण्याचे प्रस्ताव मी मंत्रिमंडळासमोर मांडले होते. त्यावेळी त्या प्रस्तावावर सविस्तर चर्चा केल्यावर सदर प्रस्ताव तसेच या चर्चेत आलेले मुद्दे शासनाने समितीकडे विचारार्थ आणि शिफारशी करण्याकरता सोपविण्याचा निर्णय घेतला आहे. ही समिती अन्य खात्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील संस्थांच्या प्रश्नांचाही तपशिलवार विचार करून शासनास ३ महिन्यांचे मुदतीत अहवाल सादर करील.

महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयीन शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी कृती समितीच्या सचिवांनी आयुर्वेद व युनानी अनुदानित महाविद्यालयातील या कर्मचाऱ्यांच्या उपरोक्त मागण्यांसंदर्भात दि.१७.११.२००० रोजी मा.मुख्यमंत्री व माझ्याकडे निवेदन सादर केलेले आहे. त्या निवेदनामध्ये कर्मचाऱ्यांच्या ३ न्याय्य, रास्त मागण्यांबाबत विधान परिषदेच्या सभागृहात दिलेल्या आश्वासनाची पूर्तता करण्याची विनंती केली आहे. तसेच ऑक्टोबर,२००० च्या वेतनासाठी ९० टक्के रक्कम मंजूर केल्याने निवेदनाच्या दिनांकापर्यंत ऑक्टोबर,२००० चे वेतन मिळाले नाही असे नमूद करून त्वरित १०० टक्के वेतन अनुदान द्यावे अशी विनंती केली आहे. तसेच या मागण्यासंदर्भात दि.२६.११.२००० पर्यंत शासन निर्णय काढून अंमलबजावणी न केल्यास दि.२७.११.२००० पासून शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी, कृती समितीचे पदाधिकारी, कार्यकारीचे सदस्य,व्यवस्थापन प्रतिनिधी आणि प्राचार्य हे दि.२७.११.२००० पासून धरणे कार्यक्रम, दि.४.१२.२००० रोजी विधान भवनावर मोर्चा, दि.५.१२.२००० पासून साखळी उपोषण व त्यानंतर आमरण उपोषण करतील असे कळविले आहे, तथापी, वर नमूद केल्याप्रमाणे मी वरील मागण्यांपैकी पहिल्या २ मागण्या म्हणजेच वेतनावर १००% अनुदान आणि सुधारित वेतनश्रेण्या हे प्रस्ताव दि.२२.११.२००० च्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीपुढे सादर केल्या होत्या. सेवानिवृत्ती व उपदान योजना लागू करण्याचा प्रस्तावही मंत्रिमंडळापुढे सादर करावयाचा होता, तथापी वर उल्लेखिल्याप्रमाणे दि.२२.११.२००० च्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत ठरल्याप्रमाणे सदरहू मागण्या याच समीतिसमोर विचारार्थ मांडण्यात येतील.

दिनांक २५.१२.१९९३ रोजी तात्कालीन मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी तात्कालीन मा.पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत केलेल्या भाषणात इतर शिक्षण पध्दतीत ज्या पध्दतीचा स्वीकार केला आहे त्या पध्दतीचा स्वीकार आयुर्वेद शिक्षण पध्दतीत स्वीकारण्यात कोणती अडचण दिसत नाही, तसेच आयुर्वेदाच्या आपल्या ज्येष्ठ परंपरेच्या उन्नतीसाठी पूर्ण शक्तीनीशी योगदान देऊ असे जाहिर केल्याचे मी माझ्या दिनांक ३.८.२००० च्या निवेदनात अगोदरच नमूद केले आहे.

अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालये व संलग्नित रुग्णालये चालविणाऱ्या संस्थांच्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती व उपदान योजना लागू करण्याची बाब मा.सर्वोच्च न्यायालयामध्ये नेण्यात आली होती. त्यासंबंधात मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निवाड्यामध्ये या संस्थांच्या कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती व उपदान योजनांपासून वंचित ठेवण्याचा शासनाचा हेतू नाही असे नमूद केले आहे, ही वस्तुस्थिती आहे. तसेच मा.सर्वोच्च न्यायालयाने या निवाड्यामध्ये असेही निर्देशित केले होते की, ही योजना अनुदानित संस्थांच्या कर्मचाऱ्यांना लागू करण्याबाबत शासनाने विचार करावा. मा.सर्वोच्च न्यायालयाने असेही स्पष्ट केले आहे की, ही बाब राज्य शासनाच्या कार्यकारी धोरणाशी निगडित असून त्याबाबत शासनाला कोणतेही निदेश देण्याची न्यायालय जबाबदारी घेऊ शकणार नाही. त्यानुसार वर नमूद केल्याप्रमाणे या सर्व बाबी सदरहू समितीसमोर तातडीने मांडण्यात येतील आणि समितीच्या शिफारशी लवकरात लवकर प्राप्त करून घेण्याचा प्रयत्न करण्यात येईल व ही योजना राज्याच्या वित्तीय उपलब्धी नुसारच लागू करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यात येईल.

श्री.दिवाकर पांडे : सभापती महोदय, शासनाने जे निवेदन दिले आहे ते लक्षवेधी सूचनेशी पूर्णपणे विसंगत आहे. इतकेच नव्हे तर असत्य आहे. आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी जे आंदोलन पुकारले आहे ते सद्यःस्थितीत किती गंभीर आहे ते मी सांगतो. काल त्यांनी मोर्चा काढला होता आणि मा.मंत्रिमहोदय त्यांच्या मोर्चाला सामोरे आले याबद्दल त्यांचे अभिनंदन. परंतु त्याने कर्मचाऱ्यांचे समाधान झाले नाही म्हणून दोन हजार कर्मचारी रात्री कुडकुडत्या थंडीमध्ये टी पॉईन्टवर बसले आणि प्रश्न सुटल्याशिवाय तेथून जाणार नाही असे त्यांनी सांगितले. आज सकाळी पाचशे कर्मचाऱ्यांना अटक करून एका कॅम्पमध्ये ठेवण्यात आले आणि आता वेमुदत अशाप्रकारचे उपोषण त्यांनी त्या ठिकाणी सुरु केलेले आहे ही परिस्थिती मी निदर्शनास आणून देवू इच्छितो. सभापती महोदय, आयुर्वेद महाविद्यालयातील हा जो प्रश्न आहे त्या प्रश्नासंबंधी ३ ऑगस्टला मा. मंत्रीमहोदयांनी सभागृहामध्ये स्पष्टपणे निवेदन केले होते. तीन महिन्यामध्ये आम्ही मंत्रिमंडळाची बैठक घेऊन शासन निर्णय निर्गमित करू. तीन महिन्यामध्ये शासनाने या बाबतीत कोणतीही हालचाल केली नाही. मंत्रीमंडळाची बैठक देखील घेतली नाही. तीन महिने संपल्यानंतर २२.११.२००० ला बैठक झाली. तीन महिन्यांच्या कालावधीमध्ये विषय इतका गंभीर असतानाही मंत्रीमंडळाची बैठक का घेण्यात आली नाही? सभागृहामध्ये मा.मंत्री महोदयांनी आश्वासन

दिलेले असताना देखील आम्ही यासाठी समिती नेमत आहोत असे निवेदनामध्ये म्हटलेले आहे. हा सभागृहाचा अधिकार आहे. ही समिती नेमण्याचे प्रयोजन काय ?

श्री.एकनाथ गायकवाड : २२.११.२००० च्या मंत्री मंडळाच्या बैठकी मध्ये हा विषय ठेवण्यात आला. हा विषय अत्यंत महत्वाचा असल्यामुळे त्याची फाईल सर्व डिपार्टमेंटना गेली होती. त्याचा पाठपुरावा शासनाने केला. या बाबत निर्णय व्हावा अशी आमची देखील इच्छा आहे. फाईलचा पाठपुरावा केल्यानंतर मंत्रिमंडळाच्या बैठकीसमोर २२.११.२००० रोजी हा विषय ठेवला. मंत्री मंडळाने सर्व गोष्टींचा विचार करण्यासाठी समिती गठीत केली आहे....

(अडथळा)

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. या ठिकाणी ही गंभीर गोष्ट आहे. तीन वेळा मंत्र्यांनी सभागृहामध्ये आश्वासन दिलेले आहे. त्याची पूर्तता होत नाही. मंत्रीमहोदय या ठिकाणी सांगतात, आश्वासन देतात, त्यानंतर मंत्रीमंडळासमोर या बाबीचा विचार करण्यात येतो व समिती गठित करण्यात येते हा सभागृहाचा अवमान आहे. हे सार्वभौम सभागृह आहे, सर्वश्रेष्ठ सभागृह आहे. या ठिकाणी मा.मंत्री महोदय हे सरकारचे प्रतिनिधी म्हणून बोलत असतात. त्यांनी कबूल केलेली एखादी गोष्ट, दिलेले आश्वासन हे सरकारवर बंधनकारक असते. या प्रकरणामध्ये मी आणि मा.सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख हे कंटाळून गेलो आहोत. मा.मंत्री महोदयांनी या ठिकाणी ऑन रेकॉर्ड आश्वासन दिलेले आहे. कोणत्याही लोकशाही मानणाऱ्या सरकारकडून अपेक्षा राहिल की, मंत्री महोदयांनी एखादी गोष्ट सभागृहामध्ये कबूल केली तर सरकारने त्या बाबत ताबडतोब आदेश काढावेत, निर्णय घ्यावा. ज्यावेळी मा. मंत्री महोदय या सभागृहामध्ये एखादी गोष्ट करण्याचे आश्वासन देतात त्या वेळी आम्ही देखील हे धरून चालतो की, हे काम आता होणारच आहे. या ठिकाणी आश्वासन देण्याअगोदर निरनिराळ्या विभागांशी बोलणे, आपल्या सहकाऱ्यांशी बोलणे हे मी समजू शकतो. परंतु सभागृहामध्ये आश्वासन दिल्यानंतर पुन्हा मंत्रिमंडळाने समिती गठीत केली असे सांगणे म्हणजे या सार्वभौम सभागृहाचा अवमान आहे. तीन वेळा या ठिकाणी आश्वासन दिलेले आहे. मा.मंत्री महोदय श्री.दिग्विजय खानविलकर यांच्याबाबत पूर्ण आदर राखून मी म्हणून की, त्यांनी प्रामाणिकपणे या गोष्टीचा पाठपुरावा केलेला आहे. मा.मंत्री महोदय श्री. खानविलकर हे सरकार आहेत. त्यांनी वापरलेला शब्द न शब्द सभागृहाच्या रेकॉर्डवर येतो. हा गंभीर प्रश्न आता निर्माण झालेला आहे. या सभागृहामध्ये मा.मंत्री महोदयांनी आश्वासन दिल्यानंतर मंत्रिमंडळ त्या संबंधी वेगळा विचार करते आणि समिती गठीत करते मग या सभागृहाचे पावित्र्य काय राहिले ? आम्ही येथे घेतलेल्या निर्णयांबाबत जर मंत्रिमंडळाच्या बैठकीमध्ये चिरफाड होणार असेल तर ते सभागृहाच्या सार्वभौमत्वाला आव्हान आहे. शासनाने व मा. मंत्री महोदयांनी तीन वेळा या बाबत आश्वासन सभागृहामध्ये दिलेले आहे. त्यावर पुन्हा चर्चा करणे म्हणजे आपला आणि सभागृहाचा अवमान आहे. माझी आपल्याला नम्रतापूर्वक विनंती आहे. आपण या सार्वभौम सभागृहाचे उपसभापती आहात. या सभागृहाची सॅन्टीटी आपल्यामुळे आहे. सरकारने येथे झालेल्या निर्णयानुसार पुढे मल्लीनाथी केली आहे ती योग्य नाही. तरी आम्हाला या सभागृहामध्ये तीन वेळा जे आश्वासन दिले आहे त्याप्रमाणे सरकारने कार्यवाही करावी असे स्पष्ट निदेश या सभागृहाच्या प्रतिष्ठेकरिता या सार्वभौम सभागृहाच्या सदस्यांकरिता आणि आपल्याकरिता घाबेत अशी माझी विनंती आहे. अन्यथा या ठिकाणी जे निर्णय घेण्यात येतात त्याबाबत या सभागृहाची पवित्रता संपुष्टात येईल.

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, सभागृहामध्ये झालेली चर्चा आणि त्या चर्चेमध्ये देण्यात आलेली आश्वासने यामध्ये या सभागृहाची प्रतिष्ठा गुंतलेली आहे. शासनाने सर्वोच्च न्यायालयामध्ये जे काही सांगितले आहे ते निवेदनाच्या पान क्र.३ वर नमूद केले आहे. त्यामध्ये असे म्हटले आहे की, “त्यासंबंधात मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निवाड्यामध्ये या संस्थांच्या कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती व उपदान योजनांपासून वंचित ठेवण्याचा शासनाचा हेतू नाही असे नमूद केले आहे ही वस्तुस्थिती आहे.” म्हणजे ही वस्तुस्थिती शासनाने कबूल केली आहे. यांनी म्हणजे यांच्या वकिलांनी सर्वोच्च न्यायालयामध्ये जे काही म्हटले ते सर्वोच्च न्यायालयाने आपल्या निकालात नमूद केले आहे. सर्वोच्च न्यायालयाने यांच्या तथे निवेदन केलेल्या भूमिकेचे स्वागत केले. सर्वोच्च न्यायालयाचे शब्द मी जसेच्या तसे या ठिकाणी सांगतो. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालातील यासंबंधीचा परिच्छेद पुढीलप्रमाणे आहे : “ It is stated that since huge financial outlay is involved in extending the benefits and the Government is not intending to deny the benefit to the segment of the teachers, we appreciate the stand taken by the Government. The Government is, therefore, directed to consider extension of the benefit of pension and gratuity scheme to the teachers working in the Ayurvedic, Unani and Homeopathic aided educational institutions in a phased manner as was done with respect to the other aided institutions.”

तुम्ही सर्वोच्च न्यायालयामध्ये ही भूमिका मांडून आपला स्टॅण्ड अॅप्रिसिएट करून घेतला आहे. सर्वोच्च न्यायालयाकडून शाबासकी घेतली. या सभागृहामध्ये तीन महिन्यात करण्यात येईल असे सांगून प्रत्यक्षात त्याची अंमलबजावणी करावयाची नाही. हे योग्य नाही. या राज्याचे तात्कालीन मुख्यमंत्री श्री.शरदराव पवार यांनी तात्कालीन मा.पंतप्रधानाच्या उपस्थितीत केलेल्या भाषणात १००

टक्के वेतन अनुदानाबाबत असे सांगितले होते की, “इतर शिक्षण पध्दतीत ज्या पध्दतीचा स्वीकार केला आहे त्या पध्दतीचा स्वीकार आयुर्वेद शिक्षण पध्दतीत स्वीकरण्यास कोणती अडचण दिसत नाही” मुळ हिंदीत “मुझे कोई तकलीफ नहीं है” असे आहेत. तसेच आयुर्वेदाच्या आपल्या जेष्ठ परंपरेच्या उन्नतीसाठी पूर्ण शक्तीनीशी योगदान देऊ. मागच्या वेळी आपण अध्यक्ष महाराज चेअरमध्ये होता. तीन वेळा गोष्ट पोस्टपोन झाली. त्यांनी सभागृहामध्ये सांगितले. मी मुख्यमंत्र्यांशी आणि वित्त मंत्र्यांशी चर्चा करतो. सॅलरी ग्रॅंटच्या बाबतीमध्ये राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी जाहीर करावयाचे आणि ते पाच-पाच, सात-सात वर्षे व्हायचे नाही. मा.मंत्रीमहोदयांनी सभागृहात सांगितल्यानंतरही ते व्हायचे नाही असे होणे बरोबर नाही. तिसरा मुद्दा पाचवा वेतन आयोग लागू करण्यासंबंधीचा आहे. आपण सर्वांना हा वेतन आयोग लागू केला. ६ एप्रिल २००० ला सोशल वर्कच्या कॉलेजसचा प्रश्न सभागृहात आला. त्यावेळी आपण काय उत्तर दिले? “३० मार्च २००० रोजी प्रपोजलवर माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सही केलेली आहे. साधारणतः एक महिन्यामध्ये हे आदेश निर्गमित होतील.” पुन्हा २१ जुलै २००० ला तारांकित प्रश्न क्रमांक ७६२३ ला उत्तर देतांना आपण सांगितले की, “समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षकांना नवीन वेतन श्रेणी लागू करण्याच्या बाबतीत वाव मंत्रिमंडळासमोर मांडण्यात आली. २६ एप्रिल २००० च्या बैठकीमध्ये ही वाव चर्चला येऊन मान्य झाली.” असे हे उत्तर आहे. अजून आदेश काढले नाहीत ही गोष्ट खरी आहे. मंत्रीमंडळामध्ये झाले. समाजकार्य शेवटी राहिले होते तेही झाले. २० हजार प्राध्यापकांना दिले फक्त आयुर्वेदाच्या बाबतीत होत नाही. अशा प्रकारची भेदभावपूर्ण वागणूक १५००-१६०० लोकांना देणे ही अत्यंत अयोग्य गोष्ट आहे. सभागृहामध्ये हे सांगितल्यानंतर न होणे हा तर सभागृहाच्या डिग्नीटीचा प्रश्न आहे. मग वेतन अनुदानाच्या बरोबर नमाननीय सदस्य श्री.अरुण मेहता यांनी प्रश्न विचारला वेतनेतर अनुदानाचा. सायन्स कॉलेज इतके तरी द्या असे सांगितले त्याला आपण ‘हो’ म्हणालात. या ठिकाणी मा. विरोधी पक्ष नेत्यांनी जी सूचना केली आहे त्या सूचनेला मी पाठिंबा देत आहे. मी आता प्रश्न विचारत नाही. कारण मंत्रिमंडळासमोर आपण ठेवले आणि त्यांनी एका समितीकडे पाठविले. मंत्रिमंडळाच्या निर्णयापुढे मा. मंत्रीमहोदय जाऊ शकत नाही अशी स्थिती सभागृहामध्ये दिसत आहे. आता प्रश्न काय विचारायचे? या बाबतीत माझे स्पष्ट असे म्हणणे आहे की, राज्याच्या माननीय मुख्यमंत्र्यांनी जाहीर केलेली गोष्ट न होणे, सुप्रिम कोर्टात तुम्ही कबूल केलेली गोष्ट प्रत्यक्षात न होणे, तीन महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित करू अशा प्रकारचे स्पष्ट आश्वासन सभागृहामध्ये दिलेले आहे. या सभागृहामध्ये अशा प्रकारचे प्रसंग यापूर्वीसुद्धा आलेले आहेत. अकोला पाणी पुरवठा योजनेच्या बाबतीत १० टक्के लोकवर्गणी माफ करण्यात येईल असे सभागृहाच्या बाहेर अकोला शहरात २ ऑक्टोबर १९९२ रोजी मा.मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले होते. त्यानंतर सभागृहामध्ये प्रश्न आला मा. मंत्रीमहोदयांनी सांगितले की “लोकवर्गणी माफ केलेली आहे आणि आम्ही ती रक्कम देऊ”. त्यानंतर सरकारने तो निर्णय बदलवला. सभापती महोदय, महाराष्ट्र विधान परिषद सन १९९३ चे दुसरे अधिवेशन, कार्यवाही,अधिकृत प्रतिवेदन, खंड ९९, क्रमांक ५ चे पृष्ठ क्रमांक ५५ ते ५९ आपण पहा. त्यामध्ये माननीय सभापतींनी निर्णय दिला आहे. ते असे म्हणाले की, “या सभागृहात मा.मंत्रीमहोदयांनी यापूर्वी जे सांगितले त्याला काही किंमत आहे की नाही?” तत्कालीन सभापती माननीय श्री.जयंतरावजी टिळक यांचे शब्द जसेच्या तसे मी आपल्याला वाचून दाखवितो. त्यानंतर पुढे त्यांनी असेही सांगितले की, “मा.मंत्रीमहोदयांना माहित आहे की नाही हे मला ठाऊक नाही. पार्लमेंटचे स्पीकर मा. श्री.शिवराज पाटील यांनी नुकताच निर्णय दिला आहे की, एखाद्या प्रकरणी सभागृहात एकदा निर्णय जाहीर झाल्यानंतर त्या संदर्भात शासनाने मागाहून फेरनिर्णय घेतला असल्यास सभागृहातील निर्णयास तो बंधनकारक नाही.” तत्कालीन नगर विकास मंत्री आणि आजचे विधानसभेचे अध्यक्ष मा. श्री.अरुण गुजराथी यांनी असे सांगितले की, “ही वाव मी मंत्रिमंडळासमोर ठेवतो.” त्यानंतर ही वाव त्यांनी मंत्रिमंडळासमोर ठेवली आणि निर्णय जागेवर आणला. सभागृहात दिलेल्या आश्वासनाप्रमाणे कारवाई केली त्यावेळी मा.सभापती यांनी असेही त्याच दिवशी सभागृहात असेही सांगितले की, “इतर नगरपरिषदांबाबत काय करणार आहात हा प्रश्न वेगळा परंतु अकोला नगर परिषदेच्या संदर्भात या सभागृहामध्ये स्पष्टपणे एकमताने सांगितले असल्यामुळे आणि तेही दोन,तीन किंवा चार वेळा सांगितले असल्यामुळे शासनाने जो नवीन निर्णय घेतला आहे तो या नगरपरिषदेला लागू होत नाही. लोकसभेच्या अध्यक्षकांचा असा निर्णय आहे की, शासनाने जर निर्णयात बदल केला असेल तर तो निर्णय सभागृहामध्ये अगोदर घेतलेल्या निर्णयाला लागू नाही.” या बाबतीत माझे असे स्पष्ट म्हणणे आहे की, सभागृहामध्ये चर्चा करणे निरर्थक आहे. अशा प्रकारचा मॅसेज लोकांमध्ये जाणे हे बरोबर नाही. अनेक आयुर्वेद महाविद्यालयातील प्राचार्य, व्यवस्थापक रात्रभर टी पॉईंटवर थंडित कुडकुडत होते. तुम्हाला असे वाटले असेल की ते निघून जातील. उड्डान पूलावर जाणारा तुमचा मार्ग मोकळा करण्यासाठी तुम्ही त्यांना तुरुंगात टाकले. तुम्ही ही चांगली गोष्ट केलेली नाही. २० हजार लोकांना जी गोष्ट दिली ती १५०० लोकांना देण्याचे कबूल केल्यानंतरसुद्धा दिलेली नाही. मला असे कळले की मा.श्री.एन.डी.पाटील यांच्या समितीकडे हे प्रकरण पाठविले आहे आणि ३ महिन्यात त्याचा निर्णय होईल. या बाबतीत माझे असे म्हणणे आहे की, मा.श्री.एन.डी.पाटील तुम्हाला असे म्हणणार आहेत काय ? की, सुप्रिम कोर्टात जे कबूल केले आहे ते तुम्ही करू नका. मा.श्री.एन.डी.पाटील तुम्हाला असे म्हणणार आहेत काय ? की २० हजार लोकांना तुम्ही जे दिले ते १५०० लोकांना

देऊ नका. मा.श्री.एन.डी.पाटील तुम्हाला असे म्हणणार आहेत की, तुमच्या मुख्यमंत्र्यांनी जे जाहीर केलेले आहे ते करू नका म्हणून. या ठिकाणी प्रश्न विचारण्याची बाब नाही. आमची अशी विनंती आहे की आपण त्यांना या बाबतीत डायरेक्शन दिले पाहिजे. कारण आश्वासन देतानाच हे शब्द त्यांचे आहेत. त्यांच्या शब्दाचे पालन त्यांनी केले पाहिजे. असे आपण त्यांना सांगितले पाहिजे. असा आमचा आग्रह आहे. आज किंवा उद्या माननीय मुख्यमंत्री, मुख्य सचिव, माननीय मंत्रिमहोदय आणि संबंधित सन्माननीय सदस्यांना माननीय सभापतींच्या दालनात बोलावून ही सर्व बाब त्यांच्या लक्षात आणून दिली पाहिजे. या पेक्षा आम्ही आणखी काय विचारणार ? प्रश्न विचारून त्यातून काही निघेल असे मला वाटत नाही. मंत्रिमंडळाची बैठक झाली आणि त्यांनी निर्णय घेतला आहे. एखाद्या वेळी माहिती बरोबर नसल्यामुळे निर्णय होऊन जातो. तेव्हा या ठिकाणी प्रश्नोत्तरांमधून काहीही निष्पन्न होणार नाही. आपण ठामपणे असे डायरेक्शन द्यावेत की, शासनाने या ठिकाणी दिलेले हे शब्द आहेत शासनाचा प्रतिनिधी म्हणून हे शब्द दिलेले आहेत. तीन वेळा लक्षवेधी सूचना पोस्टपोन झाल्यानंतर ते आश्वासन दिले आहे. वित्त मंत्र्यांबरोबर चर्चा करून हा शब्द दिलेला आहे असे या ठिकाणी सांगितलेले आहे. तेव्हा माननीय सभापतींच्या दालनामध्ये मा.मुख्यमंत्री, मा.मंत्रीमहोदय, सचिव आणि संबंधित सदस्य यांची बैठक बोलावून त्यांच्या कानावर या बाबी घालाव्यात आणि हे तहकूब करावे यातून काही निघेल असे मला वाटत नाही.

श्री. अरुण मेहता : अध्यक्ष महाराज, माझा याच संदर्भात हरकतीचा मुद्दा आहे. अध्यक्ष महाराज, हे निवेदन वाचल्यावर इतके आश्चर्यकारक वाटले की, जे सदनामध्ये घडले आहे त्याचाच विपर्यास येथे कसा केला आहे हे आपल्याला या निवेदनामधील परिच्छेद क्रमांक 9 म्हणजे, तर आमच्यावर केलेला हेतुपरस्पर आहे म्हणत नाही, पण अन्यायच आहे, जे देण्याचे आश्वासन दिले होते ते टाळण्याचा प्रयत्न आहे. या परिच्छेदातील शेवटच्या २-३ ओळी असे म्हणतात की, त्याबाबत निर्णय घेण्यात येतील असे वारंवार सांगूनही सदस्याचे समाधान न झाल्याने सभागृहाच्या भावना लक्षात घेऊन आदेश निर्गमित करण्याच्या मागणीस मी 'हो' म्हटले होते. अध्यक्ष महाराज, हा आमच्यावर अन्याय आहे. ज्या दिवशी हा निर्णय घेतला गेला त्या दिवशी मी स्वतः आणि सन्माननीय सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख असे दोघेही सभागृहाच्या लॉबीमध्ये नामदार मंत्र्यांना भेटलो होतो त्यावेळेस याबाबतचे स्पष्टपणे बोलणेही आमचे झाले आणि त्यानंतर ते सभागृहामध्ये आले. सभागृहामध्ये आम्ही या दोन मागण्या सातत्याने मांडल्या आणि त्या त्यांनी स्वतःच्या तोंडातून कबूल केल्या... "होय, शंभर टक्के वेतन अनुदान आणि ५० टक्के वेतनेतर अनुदान हे तीन महिन्यात देण्यात येईल." हे त्यांनी त्यावेळेस म्हटले होते. आम्ही याचा आग्रह केल्यामुळे त्यांनी म्हटले असे नाही. आता कदाचित ते अडचणीमध्ये आलेले आहेत, हे मी समजू शकतो. अध्यक्ष महाराज, त्यानंतर तिसऱ्या परिच्छेदात बी.टी.देशमुखांना सांगितले की, तुम्ही या ठिकाणी आश्वासन देताना समन्वय समितीकडे जा, शासनाच्या समितीकडे जा. परंतु एकदा तुम्ही अमलात आणण्याचे आश्वासन दिल्यानंतर कोठल्या तरी कृती समिती किंवा मंत्र्यांची समिती हे आश्वासन बरोबर आहे की चूक हे सांगण्यासाठी वसणार काय ? ते कितपत योग्य होईल ? तसेच निवेदनातील शेवटच्या परिच्छेदातील शेवटच्या २-३ ओळीमध्ये आपण म्हटले आहे की, "... समितीच्या शिफारशी लौकरात लौकर प्राप्त करून घेण्याचा प्रयत्न करण्यात येईल व ही योजना राज्याच्या वित्तीय उपलब्धी नुसारच लागू करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यात येईल." अध्यक्ष महाराज, ज्या विषयी असे कधी बोलणे झाले नाही त्याच्या विषयी अतिशय स्पष्टपणे उल्लेख झाला आणि आश्वासन आले त्याबाबतीत आता पळवाट काढणे हे अशोभनीय आहे. अध्यक्ष महाराज, मी आपल्या मार्फत माननीय मंत्री महोदयांना सांगू इच्छितो की, तुम्ही जेव्हा येथे बोलता तेव्हा अनेकजण गॅलरीमध्ये बसून ते एकत असतात, संघटनाचे प्रतिनिधी एकत असतात. त्या साऱ्यांनी आपण त्यावेळी जे आश्वासन दिले होते ते ऐकलेले आहे. असे असतांना आपण आता अशी भूमिका घेत असाल तर मग शासन या सभागृहामध्ये जे कबूल करते त्याला काही अर्थ नसतो असा मेसेज बाहेर सर्वत्र जाईल. अध्यक्ष महाराज, आता यामध्ये माननीय आरोग्य मंत्र्यांची अडचण झाली असण्याची शक्यता आहे परंतु जे आश्वासन दिले आहे त्याबाबतीत आपणच आता निर्देश द्यावेत. भूतपूर्व सभापतींनी देखील लोकसभेच्या अध्यक्षप्रमाणे जे आदेश दिलेले होते त्याप्रमाणे आता आपणही असे निर्देश देण्याची आवश्यकता आहे की, हे सत्वर लागू केले पाहिजे आणि त्याची अमलबजावणी देखील तातडीने झाली पाहिजे. अध्यक्ष महाराज, आता या विषयावर प्रश्नोत्तरे तरी काय होणार ? ज्या विषयामध्ये यापूर्वी सर्व झाले आहे ते अमलात आणण्याचीच बाब आहे आणि ती ताबडतोब अमलात आणावी हा माझा हरकतीचा मुद्दा आहे म्हणून आता माननीय उपसभापती महोदय, आपणच निर्देश देऊन हे प्रकरण पूर्णपणे हातावेगळे करावे.

डॉ.अशोक मोडक : अध्यक्ष महाराज, आतापर्यंतच्या वक्त्यांनी जे जे मुद्दे मांडले आहेत त्यावरदेखील वरताण करणारा मुद्दा या निवेदनाच्या अखेरच्या वाक्यातून निर्माण होतो आहे. मी आपल्या विचरणे लक्षात आणून देऊ इच्छितो की, समजा आपण कल्पना करू की, माननीय मंत्र्यांनी म्हटले त्याप्रमाणे यासाठी एक समिती नेमली आणि त्या समितीने देखील अनुकूल निर्णय दिला, तरीसुद्धा या लोकांना न्याय मिळणार नाही असे हे या निवेदनातील शेवटचे वाक्य आहे. हे वाक्य काय आहे ? "समितीच्या शिफारशी लवकरात लवकर प्राप्त करून घेण्याचा प्रयत्न करण्यात येईल व ही योजना राज्याच्या वित्तीय उपलब्धी नुसारच लागू करण्याबाबत धोरणात्मक

निर्णय घेण्यात येईल" याचा अर्थ हे वाक्य शेवटी आल्यामुळे अगोदरच्या सर्व गोष्टींवर या वाक्याने पूर्णपणे बोळा फिरविला आहे. अध्यक्ष महाराज, या निमित्ताने मी याच संदर्भात २-३ मुद्दे मांडू इच्छितो. एक म्हणजे अशी एखादी समिती नेमून तिच्याकडे अंतिम निर्णय करण्याचा कार्यभार सोपविण्यात आला तर म्हातारी मेल्याचे दुःख नाही पण काळ सोकावणार आहे ही भीती आहे ... त्यामुळे जो पायंडा पडणार आहे तो अनिष्ट आहे. मला स्वतःला शासनाच्या या कार्याविषयी शंका वाटायला लागली आहे. सभापती महोदय, आपण अनंत नागो पाटील यांच्या बाबत शासनाला आदेश दिले होते. त्यांच्या नातेवाईकांना या शासनाने दोन लाख रुपये द्यावेत, अशा प्रकारचे आदेश दिले होते. परंतु ते पैसे त्यांना अजूनही देण्यात आले नाहीत. या बाबत देखील एखादी समिती नियुक्त करण्यात येईल, असे कदाचित आम्हाला ऐकावयाला मिळेल. म्हणून कृपा करून आश्वासन समिती गुंडाळा, मा.सभापतींनी जे काही म्हटले आहे, ते वाजूला ठेवा. या ठिकाणी चर्चा बंद करा. या ठिकाणी आपण जी काही चर्चा करतो आहोत, त्याला काहीच अर्थ नाही. आश्वासन समितीचा अध्यक्ष या नात्याने या खात्याच्या सचिवांना मी बोलावले होते. १९८४ पासून या विषयाबाबतची चर्चा झाली होती, त्या बाबतची कागदपत्रे मागीतली होती. त्यावेळी जे काही आश्वासन मिळाले होते, त्यामुळे प्राध्यापक आणि शिक्षकेतर मंडळी खुप झाली होती. त्यांनी १०० टक्के वेतनावरील खर्च देण्याची मागणी केली होती, मा. मंत्रिमहोदयांनी या ठिकाणी सांगितले होते की, पाचव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशी अमलात आणल्या जातील. आता मात्र या ठिकाणी मा. मंत्रिमहोदय सांगत आहेत की, याबाबत मंत्रिमंडळाशी सल्लामसलत करण्याची आवश्यकता आहे. म्हणून या ठिकाणी जे निवेदन दिले आहे, त्याला काय अर्थ आहे. या दोन हजार लोकांना न्याय देण्याबाबतचा विचार करण्याची आवश्यकता आहे. या ठिकाणी सभापती महोदय, जो आदेश देत आहेत, त्यांचा काय अर्थ आहे. तसेच आश्वासन समितीचा गाशा गुंडाळला जावा अशी माझी विनंती आहे.

श्रीमती निशिगंधा मोगल : शासन या बाबत कोणतीच वाजू समजून घेण्याचा प्रयत्न करित नाही. यामुळे शासनाच्या तिजोरीवर फार मोठा ताण पडेल अशातला भाग नाही. या लोकांना निवृत्ती वेतन तसेच द्यावयाचे उपदान या बाबतचा पैसा शासनाकडे आला आहे. या कर्मचाऱ्यांकडून १२ टक्केप्रमाणे प्रॉव्हीडंड फंड घेतला जातो, या ठिकाणी १२ टक्के प्रा.फंड शासनाने भरावयाचा असतो. परंतु शासनाकडून मात्र ८ टक्के प्रा. फंड भरला जातो. हा या कर्मचाऱ्यांवर अन्याय आहे. या ठिकाणी त्यांनी जमा केलेल्या पैशाच्या व्याजातूनच सेवानिवृत्ती योजना लागू होवू शकते. यामध्ये शासनाला कोणती अडचण आहे? या ठिकाणी झारीतील हे शुक्राचार्य कोण आहे ? या ठिकाणी जे आरोग्य मंत्री बसले आहेत. ते चांगले आहे. न्याय देणारे आहेत. परंतु या ठिकाणी काय अडचण झाली आहे, हे कळत नाही. या बाबत ३-४ वेळा लक्षवेधी सूचना मांडण्यात आली होती. या ठिकाणी ४०० प्राध्यापक आणि १६०० शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचा असा मिळून २ हजार लोकांचा प्रश्न आहे. आज या प्राध्यापकांना शाळेतील शिक्षकापेक्षाही कमी पगार मिळत आहे. म्हणून मा. मंत्रिमहोदयांनी या बाबत जे आश्वासन दिले होते, ते त्यांनी पाळावे. या २ हजार लोकांवरील अन्याय त्यांनी दूर करावा.

श्री. बी. टी.देशमुख : सभापती महोदय, पाचवा वेतन आयोग राज्यभर लागू करण्यात आला आहे. येथे तर या शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना चवथ्या वेतन आयोगाप्रमाणे सप्टेंबर-ऑक्टोबर महिन्याचा पगार मिळालेला नाही. अत्यंत लाजीरवाणी अशी गोष्ट आहे. आता राजकारणाला यापेक्षा दुसरे विषय आहे. या ठिकाणी राज्याच्या मा.मुख्यमंत्र्यांनी हे जाहीर केले आहे. देशाच्या मा. पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत त्यावेळेचे मुख्यमंत्री शरदराव पवार यांनी हे जाहीर केले आहे. त्याची ध्वनीफितही मा. मंत्रिमहोदयांकडे आहे. म्हणून या ठिकाणी मा. मंत्रिमहोदय काही उत्तर देतील असे वाटत नाही. या सभागृहात जे काही आश्वासन दिले असेल तर त्या बाबत ठामपणे निर्णय दिला पाहिजे. सभापती महोदय, विद्यापीठाच्या कायद्याच्या संदर्भात माननीय सभापतींच्या दालनामध्ये सर्व गटनेत्यांची बैठक घेण्यात आली त्यावेळी सर्व प्रश्न चर्चला घेण्यात आले. माझी विनंती अशी आहे की, त्यांनी 'होय' म्हटले आहे हे खरे आहे. या तीन बाबींवर येत्या तीन महिन्यात शासननिर्णय निर्गमित कराल काय? या प्रश्नाला त्यांनी 'होय' म्हटले होते. म्हणून त्याची अंमलबजावणी केली पाहिजे. या सभागृहाची प्रथा व परंपरा पाळतांना सभापतींनी निदेश देण्याची आहे. त्याप्रमाणे आपण चालले पाहिजे. सभापती महोदय, त्या ठिकाणी रात्रभर त्यांनी आमरण उपोषण सुरु केले आहे, त्याची आपल्याला नोटीस दिली आहे. दुर्दैवाने तसे होवू नये. ती आयुर्वेदावर प्रेम करणारी माणसे आहेत. त्यातील एका ज्येष्ठ व्यक्तींनी शासनाला आत्मदहनाची नोटीस दिली आहे. सभागृहाच्या पवित्र्याची सर्वांच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी खिलवाड करणे बरोबर नाही. तेव्हा आज किंवा उद्या माननीय मुख्यमंत्री, संबंधित खात्याचे मंत्री, मुख्य सचिव, आपण व जे संबंधित असतील त्यांची एक बैठक मा. सभापतींच्या दालनामध्ये व्हावी व आश्वासनपूर्तीबाबत आपण निदेश द्यावे अशी माझी मागणी आहे. मी त्यांना प्रश्न विचारू इच्छित नाही.

श्री. सुरेश पाटील : सभापती महोदय, डॉ. अशोक मोडक साहेबांनी उल्लेख केला त्यातील शेवटच्या दोन वाक्यांची मी पुनरुक्ती करणार नाही. माननीय श्री. बी.टी.देशमुखांनी सुप्रिम कोर्टाचा निकाल या ठिकाणी वाचून दाखविला त्याचे सायटेशन मी आणले आहे. याठिकाणी सुध्दा कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट आहे. इथे स्पष्ट म्हटले आहे की, "ही बाब राज्य सरकारच्या खरोखर धोरणाशी निगडित असून त्याबाबतीत राज्य सरकारला कोणताही निर्देश देण्याची जबाबदारी न्यायालय घेवू शकणार नाही" याठिकाणी न्यायालयाला सुपरसीड केले गेले आहे हे मी आपल्या निदर्शनास

आणतो.

श्री. दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, मा. सदस्य श्री. बी.टी.देशमुख यांनी प्रश्न उपस्थित केला होता तेव्हा मी सदनाला सांगितले होते की, तीन महिन्यात कॅबिनेटमध्ये निर्णय घेण्यात येईल. कारण यामध्ये वेगवेगळ्या खात्याकडे हा प्रस्ताव जावून त्या खात्यांची मान्यता घ्यावी लागेल. कॅबिनेटमध्ये या बाबतीत सविस्तर चर्चा झाली. त्यामध्ये या विभागाचा मंत्री म्हणून मी बाजू मांडली. परंतु कॅबिनेटने निर्णय घेताना हे नाकारले नाही, हा विषय विथड्रॉ केलेला नाही. त्याबाबतीत वित्त विभागाच्या काही कॉमेन्ट्स आहेत, काही विभागांनी त्याला विरोध केला होता. म्हणून कॅबिनेटने निर्णय घेतल्याशिवाय देणे बरोबर नाही. त्याकरिता समितीच्या प्रस्तावाचा विचार करून समिती नियुक्त करण्याचा निर्णय घेतला. ती समिती नेमण्याबद्दल आपण जी.आर. काढला आहे. आणि म्हणून तीन महिन्याची मुदत दिली असली तरी वस्तुस्थिती अशी आहे की, हा निर्णय तीन महिन्यात घ्यावयास पाहिजे होता परंतु त्याला ८ ते १० दिवसांचा उशीर झाला. मी या ठिकाणी सभागृहाचा सन्मान ठेवून स्पष्टपणे सांगितले की, तो विषय कॅबिनेटपुढे आणल्यानंतर व कॅबिनेटच्या निर्णयानंतर त्यावरील निर्णय जाहीर करणे शक्य होते. फक्त मी सांगितल्याप्रमाणे काही फाईल्स कॅबिनेटपुढे आणायच्या राहिल्या होत्या. आणि म्हणून कॅबिनेटपुढे हा विषय आणणार असे सांगितल्याप्रमाणे मी 'होय' म्हटले त्यामध्ये चुकीचे काही केले नाही ही वस्तुस्थिती सांगितली. तसेच वित्त विभागाची काही अडचण होती त्याकरिता कॅबिनेटपुढे जाणे भाग पडले. त्या ठिकाणी सविस्तर चर्चा झाली. व त्याबाबत समिती सुध्दा नियुक्त झाली. फक्त या ठिकाणी सांगितल्याप्रमाणे तीन महिन्यांचा कालावधी संपण्यापूर्वी अभिप्राय दिला पाहिजे. काल मा.सदस्य सर्वश्री अशोक मोडक, दिवाकर पांडे व मी स्वतः त्या ठिकाणी गेले होते. त्यांच्या नेत्याबरोबर बोललो, त्यांच्या शिष्टमंडळाबरोबर बोललो. त्यांच्या नेत्यांबरोबर चर्चा केली, सर्व कर्मचारी-शिक्षकांबरोबर चर्चा केली. आणि त्यांना सांगितले की, हा प्रश्न लवकरात लवकर मार्गी लावण्याचा प्रयत्न करू त्यामध्ये मा. सदस्यांना डावलून कोणताही निर्णय घ्यावयाचा नाही, व तसा प्रकार होणार नाही. आपल्यामार्फत संपूर्ण सभागृहाला सांगतो की, समितीचा अहवाल आल्यानंतर लवकरात लवकर त्याबद्दल निर्णय घेवू.

उपसभापती : या लक्षवेधी सूचनेच्या बाबतीत सर्व सन्माननीय सदस्यांचे म्हणणे ऐकून घेतले आहे. आपणही यासंदर्भात लक्ष घालून पुढील जी कारवाई केली त्याबद्दल विवेचन केले आहे. दि.३-८-२००० रोजी राज्य शासनाच्यावतीने याबाबतीत जे आश्वासन दिले होते ते आश्वासन पाळणे ते शासनाचे प्रधान कर्तव्य होते असे मी मानतो. शासनाने एवढ्या गंभीर प्रश्नामध्ये तातडीने लक्ष घालण्याऐवजी एखादी समिती नेमून त्यामध्ये आणखी काही करता येते का? अशा प्रकारचे धोरण स्विकारले हे निश्चितपणे भूपणावह नाही असे माझे स्पष्ट मत आहे. या ठिकाणी अशा प्रकारची एक ना अनेक उदाहरणे घडली आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री. अशोक मोडक यांनी सांगितल्याप्रमाणे एका प्रकरणामध्ये दोन लाख रुपये नुकसान भरपाई देण्याबाबत निर्देश दिले होते पण हे देखील देण्यात आलेले नाहीत. सन्माननीय सदस्यांच्या विनंती नंतर अशा प्रकारचे निर्देश सभागृहामध्ये दिले असतील तर त्याची अंमलबजावणी करणे शासनाचे प्रथम कर्तव्य आहे. त्यामुळे प्रस्तुत प्रकरणामध्ये सभागृहामध्ये जी कागदपत्रे किंवा निवेदनद्वारे आपले म्हणणे मांडले, सन्माननीय सदस्यांनी आपल्या भावना व्यक्त केल्या, आपणही केलेल्या कारवाई संबंधी निवेदन केले. तेव्हा मी या सभागृहामध्ये शासनात स्पष्टपणे निर्देश देत आहे की, आपण याबाबतीत तीन महिन्यांची मुदत मागितली आहे पण कोणत्याही प्रकारची मुदत न देता या संपूर्ण प्रकरणातील कार्यवाही या आठवड्यामध्ये शासनाने करावी त्याचप्रमाणे यापूर्वी आणि त्याची यापुढे या सभागृहामध्ये सभापतींच्या द्वारा जे निर्देश शासनाला दिले जातील त्याची अंमलबजावणी शासनाने विनाविलंब करावी, अन्यथा या सर्व प्रकरणांची गंभीर नोंद या सदनाला घ्यावी लागेल.

श्री. बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मी आपला अत्यंत आभारी आहे. याबाबतीत आपल्याला एक विनंती आहे की, या प्रश्नाचे गांभीर्य मला माहित आहे. संबंधित लोकांनी नोटीस दिली आहे आणि ते लोक रात्रभर थंडीमध्ये बसलेले आहेत. तेव्हा या विषयाच्या बाबतीत माननीय मुख्यमंत्री मुख्य सचिव आणि या कामाशी संबंधित असलेल्या लोकांची एक बैठक बोलाविण्यात यावी.

उपसभापती : सन्माननीय सदस्यांनी व्यक्त केलेली भावना मी माननीय सभापतींना कळवितो. त्यांच्या दालनामध्ये ही बैठक ...

श्री. नितीन गडकरी : सभापती महोदय, आपण आता या ठिकाणी सभागृहाची प्रतिष्ठा आणि सन्मान राखण्याच्या दृष्टीने निर्णय दिलेला आहे. या प्रसंगी आमच्या सर्व सन्माननीय सदस्यांच्यावतीने मी आपले मनःपूर्वक अभिनंदन करतो. आपल्याला धन्यवाद देतो. आपल्या निर्णयामुळे या सभागृहाची प्रतिष्ठा, शान वाढविली आहे, सभागृहाची सॅन्टीटी वाढविली आहे. मी आपले अभिनंदन करतो.

श्री. बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, या विषयाच्या संदर्भात आज, उद्या किंवा परवा माननीय सभापतींच्या दालनामध्ये बैठक घेण्यात आपली हरकत आहे का ?

श्री. दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, आमची हरकत नाही. मघाशी सांगितल्याप्रमाणे कालच त्याठिकाणी जाऊन संबंधितांची भेट घेतली आहे, माहिती घेतली आहे. याठिकाणी सन्माननीय सदस्य श्री. पांडे यांनी संबंधितांच्या अटकेबाबत उल्लेख केला होता. त्याबाबत मी आता माहिती घेतली आहे, त्यानुसार पोलीसांनी २३८ जणांना अटक केलेली आहे. मी स्वतः संबंधितांना

विनंती करतो की, त्यांनी आपले उपोषण सोडावे.

श्री. बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, या विषयाच्या संदर्भात माननीय सभापतींच्या दालनामध्ये आज, उद्या किंवा परवा बैठक व्हावी.

श्री. दिग्विजय खानविलकर : माननीय उपाध्यक्ष, याबाबतीत माननीय सभापतींबरोबर बोलून ठरविणार आहेत.

उपसभापती : या ठिकाणी या विषयाच्या अनुषंगाने जी चर्चा झाली त्या संदर्भात माननीय सभापतींच्या दालनामध्ये येत्या एक-दोन दिवसांमध्ये बैठक घेण्याबाबत मी त्यांना विनंती करतो.

श्री. मदन पाटील : सभापती महोदय, आपण आता दिलेला निर्णय अत्यंत चांगला आहे. हा सन्माननीय सदस्यांनी आता येथे ज्या समितीचा उल्लेख केला त्या समितीची आपण बैठक घेणार आहात. पण याबाबत निर्णय घेत असताना जे संस्था चालक आहेत, ते संस्था चालवित आहेत त्यांना सुध्दा या समितीमध्ये समाविष्ट करून घ्यावे. कारण आपण इंजिनिअरिंग, मेडिकल कॉलेजमधील कर्मचाऱ्यांना पाचवा वेतन आयोग लागू करावा असे आदेश दिले आहेत. आम्ही कॉलेजेस चालवितो त्यामुळे किती अडचणी आहेत याची कल्पना आहे. येणाऱ्या फी मधून पाचवा वेतन आयोग तेथील शिक्षकांना देणे अडचणीचे होते. अनुदानित आणि विना अनुदानित कॉलेजेसचा प्रश्न आहे. सन्माननीय मंत्री डॉ.पतंगराव कदम साहेबही कॉलेजेस चालवितात. या शिक्षण क्षेत्रामध्ये जे म्हणून काम करतात असे सभागृहातील सन्माननीय सदस्य आहेत त्यांनाही या संबंधीचे निर्णय घेत असताना बोलवावे अशाप्रकारची मी विनंती करतो.

श्री. शिशिर शिंदे : सभापती महोदय, आपण दिलेल्या निर्णयाचे मी अभिनंदन करतो. विरोधी पक्ष नेत्यांनी सभागृहामध्ये आपले अभिनंदन केलेलेच आहे. परंतु मला एक प्रसंग आठवतो. मागच्या अधिवेशनामध्ये एक लक्षवेधी सूचना चर्चेला आलेली होती. श्री. शिवाजीराव सातपुते या गरीब व्यक्तीच्या पत्नीवर गुंडांनी बलात्कार करण्याचा प्रयत्न केला असता त्यास प्रतिकार करण्याचा त्यांनी प्रयत्न केला, त्यावर गुंडांनी त्याची हत्या केली. या विषयाच्या संबंधात लक्षवेधी आल्यानंतर आठवड्यांनी दोन दिवसांची सभागृहाला सुट्टी होती त्या कालावधीमध्ये श्री. शिवाजीराव सातपुते यांच्या घरी आपण जाऊन आलात, कुटुंबियांची विचारपूस केली. त्याबाबत आपण संवेदनशीलता दाखविली ही सभागृहाची प्रतिष्ठा वाढविणारी, शान वाढविणारी बाब आहे. विरोधी पक्ष नेत्यांनी निर्णयाबद्दल आपले अभिनंदन केलेले आहे, ते अतिशय उचित आहे. या प्रसंगी पूर्वीची अन्याय करणारी घटना माझ्या ध्यानी आली म्हणून मी ती निदर्शनास आणली.

(२०)

समाजकार्य महाविद्यालयातील काम करणाऱ्या शिक्षकांना नवीन वेतनश्रेणी लागू करणेबाबत

महाराष्ट्र विधानपरिषद : तिसरे अधिवेशन, २०००

सोमवार, दिनांक ११ डिसेंबर २०००

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२३, क्रमांक ११, पृष्ठ ८

* १३१३ सर्वश्री बी.टी.देशमुख, व्ही.यू.झायगवाणे, सुरेश पाटील, प.म.पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७६२३ ला दिनांक २१ जुलै, २००० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय समाज कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय-

(१) उच्च शिक्षण खात्याने ११ डिसेंबर १९९९ रोजी शासन निर्णय निर्गमित केल्याने त्या खात्याच्या अधिकारक्षेत्रातील समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या महाविद्यालयीन शिक्षकांना विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या नवीन वेतनश्रेणी लागू झालेल्या असल्या तरी समाजकल्याण खात्याने तत्सम शासन निर्णय निर्गमित न केल्यामुळे त्या खात्याच्या अधिकार क्षेत्रात असलेल्या समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या महाविद्यालयीन शिक्षकांना मात्र नवीन वेतनश्रेणी लागू झालेली नाही हा भेदभाव संपुष्टात आणणारा शासन निर्णय निर्गमित झाला, हे खरे आहे काय;

(२) असल्यास, केव्हा;

(३) नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे, श्री.जयवंतराव आवळे यांच्याकरिता : (१) नाही.

(२) प्रश्न उदभवत नाही.

(३) नवीन वेतनश्रेणी लागू करण्यासाठी आवश्यक त्या वाढीव खर्चाबाबत अर्थसंकल्पिय तरतूद उपलब्ध करून घेण्याची कार्यवाही सुरु असून, * टोकन अनुदान मंजूर करण्यात आले आहे.

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : सभापती महोदय, मला या प्रश्नाच्या उत्तरात उपप्रश्न क्रमांक ३ च्या उत्तरामध्ये आपल्या अनुमतीने पुढील सुधारणा करावयाची आहे. "निधी उपलब्ध होताच आदेश निर्गमित करण्यात येतील या ऐवजी आता टोकन अनुदान मंजूर करण्यात आले आहे" असे वाचावे.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, एक समाजकार्य महाविद्यालय शिक्षण विभागामध्ये आहे आणि त्यांचा जी.आर. ११ डिसेंबर १९९९ रोजी निघाला आहे. ६ एप्रिल २००० रोजी तारांकित प्रश्न क्रमांक २६९६ वरील अनुपुरक चर्चेत मा.मंत्र्यांनी असे सांगितले होते की, वेतनश्रेणी जाहीर करण्याच्या संदर्भात ३० मार्च २००० रोजी मा.मुख्यमंत्र्यांनी प्रपोजलवर सही केलेली आहे आणि साधारणतः एक महिन्यात आदेश निर्गमित होतील.

मा.मंत्रिमहोदयांनी २१ जुलै २००० रोजी ता.प्र.क्र.७६२३ च्या उत्तरात या सभागृहामध्ये असे सांगितले की, “समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षकांना नवीन वेतनश्रेणी लागू करण्याच्या संदर्भात मंत्रिमंडळासमोर विषय मांडण्यात आला आणि २६ एप्रिल २००० च्या बैठकीत ही बाब चर्चेला येवून मान्य झाली”. २६ एप्रिल २००० रोजी मंत्रिमंडळाकडे ही बाब मान्य झाली तरीही अधिकाऱ्यांनी आदेश काढू नये हे वरोबर नाही. पुरवणी मागण्या सभागृहात आल्या त्यावेळेला मा.मंत्रिमहोदयांनी असेच सांगितले होते. आता त्यांनी सांगितले की, “यासंबंधी टोकन प्रोव्हीजन झालेली आहे” तेव्हा याबाबतचे आदेश केव्हा निर्गमित करण्यात येतील?

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : सभापती महोदय, सभागृहाला आश्वासन दिल्यानंतर याबाबतची कार्यवाही पूर्ण करण्याचा खात्याने प्रयत्न केला आणि त्यासंबंधीची ३ कोटी ८४ लाख रुपयांची तरतूद करण्यासंबंधीची फाईल वित्त विभागाकडे प्रलंबित आहे. वित्त विभागाने सांगितले आहे की, पहिल्यांदा आपण विधानमंडळाकडे जा आणि निधी मंजूर करण्याबाबत प्रयत्न करा आणि मग आम्हाला तशाप्रकारच्या प्रस्ताव सादर करा. त्यासाठी आता टोकन ग्रॅन्ट मंजूर झालेली आहे.

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, टोकन प्रोव्हीजन केलेली आहे हे जरी खरे असले तरी तरतूद न होताच यापूर्वी अनेक जे जी.आर. काढले आहेत. त्यातील काहीच्या प्रती माझ्याकडे आहेत. “तरतूद झाल्यावर प्रत्यक्षात देण्यात येईल” असे त्यात नमुद आहे असे दोन जी.आर.मी सोवत आणले आहेत. जेव्हा मंत्रिमंडळाने मान्य केले आहे. आपण या झारीतल्या शुक्राचार्यांना वाजूला करा. शिक्षण विभागातील समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना ही वेतनश्रेणी दिलेली आहे परंतु तुमच्या खात्यातील समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना आपण ही वेतनश्रेणी दिलेली नाही. हा भेदभाव दूर करण्याची आवश्यकता आहे आपण हा शासन निर्णय केव्हा निर्गमित करणार आहात?

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : मा.सदस्यांनी विचारलेल्या प्रश्नासंबंधी खुप मोठी, अक्षम्य अशी दिरंगाई झालेली आहे ही वस्तुस्थिती खरी आहे. याबाबत खाल्याने प्रामाणिकपणे प्रयत्न करूनही उशीर झालेला आहे. आता या बाबत टोकन प्रोव्हीजन करण्यात आलेली आहे. लवकरात लवकर सदरची ग्रॅन्ट त्यांना देण्याचा प्रयत्न आपण करीत आहोत.

श्री.अरुण मेहता : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. काही फॅक्ट्स रेकॉर्डवर याव्यात यासाठी मी मा.सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख, यांचे म्हणणे रेकॉर्डवर येऊ दिले. नाहीतर हा मुद्दा मी प्रथमच उपस्थित करणार होतो. आपण ९० साली हा मुद्दा उपस्थित केला होता याची मी आपल्याला आठवण करून देत आहे. २९ मार्च ९० चा जी.आर. आहे. समाजकार्य, सांस्कृतिक, क्रिडा, पर्यटन विभाग मंत्रालय, विस्तार भवन यांनी हा जी.आर. काढलेला आहे. याच्या मुद्दा क्रमांक ३ मध्ये ते म्हणतात की, “शिक्षण विभागाच्या व समाज कल्याण विभागाच्या अनुदान सुत्रामध्ये बदल नसल्यामुळे समाजकार्य महाविद्यालये समाजकल्याण विभागाकडे राहणे उचित आहे. शिक्षण विभागाअंतर्गत येणाऱ्या महाविद्यालयांना जे फायदे देण्यात येतात पण ते फायदे सध्या समाजकार्य महाविद्यालयांना नाहीत. ते फायदे समाजकार्य महाविद्यालयांना शिक्षण विभागाकडे हस्तांतरित न करता देखील देता येतील.” असा हा स्पष्ट जी.आर. आहे. समाजकल्याण खात्याच्या वतीने हा जी.आर. निघाला आहे.

किती वर्षे आपण लोकांची दिशाभूल करणार आहात? त्यांना पेन्शन देण्याबाबत कोर्टाने निर्णय दिला तरी आपण तो मान्य केला नाही. ही विद्यालये अकृषि महाविद्यालयांना संलग्न आहेत. तुमचे पत्र समाजकल्याण विभागाचे आहे. सभापती महोदय, मी गेल्या आठवड्यामध्ये आपल्याकडे आली होती. ते मी या ठिकाणी उधृत करतो. वास्तविक पहाता सभागृहाच्या बाहेरचे ते बोलणे आहे परंतु त्याचा आशय आपण लक्षात घ्या. मा.मंत्री महोदय, श्री.आवळे यांनी सांगितले की, इतर शिक्षकांना मिळते ते यांनाही देऊन टाकू. हे एकूण २६९ प्राध्यापक आहेत आणि २६९ शिक्षकेतर कर्मचारी आहेत. लाखो शिक्षकांना आणि प्राध्यापकांना आपण ही वेतनश्रेणी दिली. केवळ ५०० माणसांना आपल्याला देता येत नाही का? ही अत्यंत अक्षम्य अशी चूक आहे. मी आपल्यामार्फत हा मुद्दा उपस्थित करतो की, सभापती महोदय, या बाबतीत आता आपणच निर्देश द्यावेत. शासनाने या बाबत ८-१५ दिवसात आदेश निर्गमित करावे. आता आणखी कशाची आवश्यकता आहे? मी या विषयावर लक्षवेधी सूचना दिलेली आहे हे आपल्याला माहिती आहेच. सर्व शिक्षकांना समान दर्जा दिला पाहिजे. प्रत्येकाला वेगवेगळा मापदंड लावण्यात येणार आहे का?माझा हरकतीचा मुद्दा आहे की, आपण लाखो जणांना देता ते काही शेंकडा जणांना देण्यामध्ये काय हरकत आहे? आपण २५० कोटी रुपये एका दमामध्ये दिले. साडेतीन कोटी रुपये देण्यासाठी का कचरता? सभापती महोदय, या बाबतीत आपण शासनाला निर्देश देण्याची गरज आहे. या प्रश्नामध्ये शासन ९० सालापासून अक्षम्य दिरंगाई करीत आहे. हे सर्व दुरुस्त करण्याची आवश्यकता आहे. समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षकांनी आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी आणखी किती दिवस वाट पहायची? त्यांना पेन्शन, वेतनश्रेणी, भत्ते सर्व काही मिळाले पाहिजे. माझ्याजवळ या बाबतची संपूर्ण फाईल आहे.

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, आपण निर्णय देण्यापूर्वी मला दोन प्रश्नांची उत्तरे शासनाकडून हवी आहेत. टोकन प्रोव्हीजन न करताही या पूर्वी शासन निर्णय निर्गमित झालेले आहेत हे आपल्याला माहिती आहे का? टोकन प्रोव्हीजन दिली असतानाही शासन निर्णय निर्गमित करण्यास काय अडचण आहे?

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : अध्यक्ष महोदय, दिनांक २६.४.२००० च्या मंत्रीमंडळाच्या

निर्णयाप्रमाणे सभागृहामध्ये दिलेल्या आश्वासनाची परिपूर्ती करण्यासाठी मंत्रिमंडळाने याला मान्यता दिलेली आहे.

(गोंधळ)

सभापती : याला शासनाने मान्यता दिलेली आहे.

श्री.वी.टी.देशमुख : यासंदर्भात आम्ही शासन निर्णय अमुक तारखेला काढतो असे मंत्री महोदयांनी अजूनही सांगितलेले नाही.

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : आर्थिक तरतूद करून हा विषय पूर्णपणे मार्गी लावण्याच्या दृष्टीने येत्या तीन महिन्यामध्ये आम्ही प्रयत्न करू. ३ कोटी ८४ लाख रुपयांचा हा प्रश्न आहे त्यामुळे एवढी मोठी रक्कम उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. याची फाईल एफ.डी.कडे प्रलंबित आहे. तरी याबाबतीत आम्ही पाठपुरावा करू.

श्री.वी.टी.देशमुख : मंत्री मंडळाने एकदा निर्णय घेतल्यानंतर या निर्णयामध्ये एफ.डी.कशासाठी? एफ.डी.चे स्थान मंत्रिमंडळाच्या वर आहे का खाली?

(अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी उभे राहून बोलतात.)

सभापती : आपण सर्वजण खाली वसावे.

श्री.अरविंद सावंत : १९९० साली निर्णय झालेला आहे.

सभापती : आपण खाली वसा. सोशल वर्क किंवा समाजकार्य हा शब्द महाविद्यालयाच्या नावामध्ये किंवा अभ्यासक्रमामध्ये आला की, लगेचच्या लगेच हा विषय समाजकल्याण विभागाकडे जातो ही मुळात चुक आहे. आता मंत्री महोदयांनी असे सांगितले की, मंत्रिमंडळाने याला मान्यता दिली आहे. ही चांगली गोष्ट आहे. उशीरा का होईना पण अन्याय दूर झाला. पुन्हा असेही म्हणता की, एफ.डी.कडे ही फाईल प्रलंबित आहे. मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतला आहे. तरी या राज्य सरकारच्या बाहेर एफ.डी.आहे काय? मी परवा असे म्हणालो की, इतर सर्वांना पाचवा वेतन आयोग लागू करून त्या लोकांची तीन-तीन वर्षांची थकवाकी देण्यात आलेली आहे. त्या लोकांची ती रक्कमही खर्च झाली आहे. आणि हाच प्रश्न पुन्हा या ठिकाणी आल्यावर त्याचा आपल्याशी संबंध नाही असे सांगून याच्या त्याच्याकडे ढकलण्याचा प्रयत्न करणे योग्य नाही. टोकन ग्रॅन्ट मंजूर केली आहे याचा अर्थ हा प्रश्न आपल्या अखत्यारीत आहे. एफ.डी.हे या शासनाचेच खाते आहे. हे खाते राज्य सरकारच्या बाहेरचे नाही. या विषयामध्ये इतका उशीर झाला आहे हे लक्षात घेता पुन्हा तीन महिन्यांचा कालावधी लागेल असे सांगितले हा कालावधी अधिक वाटतो.

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : अध्यक्ष महोदय, यासंदर्भामध्ये ५२ महाविद्यालये आहेत. त्यांची तपासणी पण झालेली आहे. त्यामध्ये ही २२ महाविद्यालये अनुदानित आहेत. या अनुदानित असलेल्या महाविद्यालयांना या वर्षी काही रक्कम रिअॅप्रोप्रियट करून देऊ शकू म्हणून मार्चच्या आत हे वेतन देण्याचा प्रयत्न करू.

श्री.रामदास फुटाणे : आतापर्यंत अनेक मंत्र्यांकडून अशी उत्तरे आली आहेत की, एफ.डी.कडे फाईल पडून आहे. मी आपल्याला सांगू इच्छितो की, बॅन्डवाल्याकडून आणि भटजीकडून लग्न रद्द होत नाही. तरी मंत्री महोदयांनी एफ.डी. चे कारण पुढे करू नये.

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, ३१ मार्च पर्यंत देतो असे मा. मंत्रिमहोदयांनी आताच्या चर्चेत सभागृहामध्ये दोन वेळा सांगितलेले आहे. तेव्हा याबाबतचा शासन निर्णय निघाल्याशिवाय आपण नवीन वेतन देणार आहात काय? या बाबतीत माझा साधा प्रश्न असा आहे की, ३१ मार्च पर्यंत तुम्ही देणार आहात तेव्हा त्याबाबतीत काही कॅलक्युलेशन्स करावी लागतात, वेतन निश्चिती करावी लागते. उच्च शिक्षण विभागाने ४०० कोटी रुपये त्या अधिकाऱ्यांच्या ताब्यात दिले होते परंतु त्यांनी एक रुपया देखील गेल्या आठवड्यापर्यंत दिला नव्हता. परवा सभागृहात हा प्रश्न आल्यानंतर हा मुद्दा उपस्थित झाला होता. मी परवा सभागृहात सांगितले होते की, उच्च शिक्षण खात्याच्या त्या अधिकाऱ्यांच्या घरात ८ लाख रुपये सापडले होते. १३ लाख रुपये लॉकरमध्ये सापडले होते. या बाबतीत मी आता जास्त काही बोलत नाही. मला एवढेच विचारावयाचे आहे की ३१ मार्च पर्यंत आपण नवीन वेतन श्रेणी देणार आहात याचा शासन निर्णय निर्गमित झाल्याशिवाय ते देता येणार नाही तेव्हा १०-१५ दिवसात शासन निर्णय निर्गमित करणार आहात काय?

श्री.लक्ष्मण ढोबळे : एक महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येईल.

श्री.अरुण मेहता : शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत आपण एक महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित करणार आहात त्यामध्ये १-१-१९९६ ही तारीख गृहीत आहे. तेव्हा या तारखेचा उल्लेख त्या निर्णयामध्ये असला पाहिजे त्याचप्रमाणे भत्ते देण्याची तारीख आणि पेन्शन, उपदान यासंबंधीचा उल्लेख सुध्दा त्या शासन निर्णयामध्ये होण्याची गरज आहे. नाही तर हे प्रश्न उपस्थित करण्यात आले नव्हते म्हणून त्याचा उल्लेख करावयाचे राहून जाईल. तेव्हा या सर्व गोष्टी त्या शासन निर्णयामध्ये आपण समाविष्ट करणार आहात ना?

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : सन्माननीय सदस्य श्री.अरुण मेहता यांनी शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत ज्या बाबी सभागृहासोर उपस्थित केलेल्या आहेत त्या तपासून त्या संदर्भात निश्चित निर्णय घेण्यात येईल.

श्रीमती संजीवनी रायकर : विद्यापीठ शिक्षण आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी या समाज कार्य महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांसाठी केंद्र सरकारकडून ८० टक्के अनुदान मिळाले आहे काय?

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : अद्याप हे पैसे मिळालेले नाही.

श्री.अरुण मेहता : सभापती महोदय, पेन्शनसंबंधी मी मुद्दा उपस्थित केला

होता त्याचा मा.मंत्रिमहोदयांनी उल्लेख केलेला नाही तेव्हा पेन्शनसहित या सगळ्या बाबीचा उल्लेख एक महिन्यात जो जी.आर.काढण्यात येणार आहे त्यात अंतर्भूत असतील हे देखील स्पष्ट करणे आवश्यक आहे तेव्हा माननीय मंत्रिमहोदय त्या बाबतीत स्पष्टीकरण करतील काय?

श्री.लक्ष्मणराव ढोबळे : विद्यापीठाचा प्रतिनिधी, टाटा इन्स्टिट्यूटचा प्रतिनिधी आणि जि.स.का.चा प्रतिनिधी अशा तीन प्रतिनिधीची एक कमिटी नेमण्यात आलेली आहे. २२ महाविद्यालयांची तपासणी करण्यात येणार आहे. शासनाच्या सर्व निकषाला जे उतरतील त्या महाविद्यालयाच्या शिक्षकांच्या वेतनाबद्दल पेन्शनबद्दल पूर्णपणे विचार केला जाईल.

(२१)

समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू करणेबाबत माननीय उच्च न्यायालयाचा निर्णय

महाराष्ट्र विधानपरिषद : : पहिले अधिवेशन, २००९

मंगळवार, दिनांक १३ मार्च २००९

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२४, क्रमांक २, पृष्ठ १३

१२१४०. सर्वश्री वसंत काळे, बी.टी.देशमुख, व्ही.यु.डायगव्हाणे, सुरेश पाटील, प.म.पाटील, नानासाहेब बोरस्ते : दिनांक २८ नोव्हेंबर २००० रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या दिनांक २७ नोव्हेंबर २००० रोजीच्या तारांकित प्रश्नोत्तराच्या यादीतील प्रश्न क्रमांक ९११८ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय समाजकल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या "शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही" हा शासनाचा ८ जुलै १९९८ रोजी घेतलेला निर्णय नमूद असलेले संचालक, समाजकल्याण विभाग यांचे ३१ मार्च १९९९ चे आदेश रद्दवातल ठरविणारा निर्णय मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने रिट पिटीशन नंबर ५४६७ ऑफ १९९९ या प्रकरणात दिनांक १८ जानेवारी २००० रोजी दिला व त्या निवाड्यातच सदर निवृत्ती वेतनयोजना टप्प्याटप्प्याने लागू करण्यासंबंधी न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याच्या विचाराधीन प्रश्नावरील शासनाचा विचार पूर्ण झालेला आहे काय;

(२) असल्यास, उक्त निर्णयाच्या अंमलबजावणीसाठी काय उपाययोजना करण्यात आलेली आहे वा करण्यात येत आहे;

(३) अद्याप उपाययोजना केली नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.जयवंतराव आवळे : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) वित्तीय बाबींशी निगडित असून याबाबत छाननी चालू आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, या ठिकाणी असे उत्तर देण्यात आले आहे की, "वित्त विभागाशी ही बाब निगडित आहे. या बाबतची छाननी चालू आहे." या बाबत हायकोर्टाचा १८ जानेवारी २००० रोजी निर्णय झाला आहे. असे असताना सुद्धा या बाबतची छाननी चालू आहे, असे सांगण्यात येत आहे. या बाबत हायकोर्टाने १९९९ ची याचिका क्रमांक ५४६७ मध्ये सरळ सरळ असा निर्णय दिला आहे की, "The decision of the State Government to deny benefits of pension-cum-gratuity scheme to teaching and non-teaching staff of the Institutions/colleges under the social welfare department taken on 8-7-1998 and communicated by the Director, Social Welfare Department vide letter dated 31-3-1999 is set aside." आता "सदरची निवृत्ती वेतन योजना टप्प्याटप्प्याने कशा प्रकारे लागू करता येईल याबाबत कार्यवाही सुरु आहे." असे उत्तर २७ नोव्हेंबर २००० रोजी येथे दिले. हायकोर्टाच्या निर्णयात पुढे असे आहे की, "Once this scheme is made applicable the option as well as adjustment of contributory Provident Fund paid to them can be worked out and adjusted. The rule is made absolute in the aforesaid term with no order as to costs" शिक्षण विभागात जी समाजकार्य महाविद्यालये आहेत तेथे मात्र ही पद्धत सुरु आहे. आपल्या विभागात नाही. आता या ठिकाणी आपण सांगत आहोत की, "वित्त विभागाशी ही बाब निगडित आहे." ही गोष्ट काही बरोबर नाही. ७७ वर्षे वय असलेल्या निवृत्त शिक्षकांना कोर्टात जावे लागले आहे. म्हणून माझा असा प्रश्न आहे की, हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी या बाबतचे आदेश निर्गमित होतील काय? या बाबतचा निर्णय घेण्याच्या बाबतीत नेमकी कोणती अडचण आहे?

श्री.जयवंतराव आवळे : या महाविद्यालयातील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचा प्रश्न कॅबिनेटसमोर आला होता. त्यावेळी कॅबिनेटने या कर्मचाऱ्यांना निवृत्ती वेतन देवू नये असा निर्णय घेतला. त्यामुळे हे शिक्षक न्यायालयात गेले. आता याबाबत विचार करावा असे आदेश उच्च न्यायालयाने दिले आहेत.

श्री.अरुण मेहता : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. हा प्रश्न सभागृहात अनेक वेळा उपस्थित झाला होता. त्यावेळी माननीय सभापती महोदय, आपण अनेक वेळा आदेश दिले आहेत. गेल्या अधिवेशनात हा प्रश्न उपस्थित झाला,

तेव्हा राज्यमंत्रिमहोदयांनी ही बाब निसंदिग्धपणे मान्य केली होती. या महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे पगार तसेच इतर बाबी या सर्व पाचव्या वेतन आयोगाप्रमाणे होतील. त्यावेळी मी आणि मा.सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख यांनी विचारले होते की, निवृत्ती वेतनाबाबत काय? त्यावेळी राज्यमंत्र्यांनी सांगितले होते की, ही सुद्धा योजना लागू करण्यात येईल. त्यावेळी यासाठी तीस दिवसाची मुदतही देण्यात आली होती. मला याबाबत अशी माहिती आहे की, यासाठी कॅबिनेटने मान्यता दिली आहे परंतु वित्त विभागाकडे पैसा नसल्यामुळे ही बाब मान्य करता येत नाही. अशी परिस्थिती असताना या संबंधात हायकोर्टाचा निर्णय आणि या ठिकाणी दिलेला शब्द याला जर काळे फासायचे असेल तर भाग वेगळा, या ठिकाणी निसंदिग्ध शब्दामध्ये दिलेल्या आश्वासनाची अंमलबजावणी झाली पाहिजे हे मी हरकतीचा मुद्द्याद्वारे आपल्या निदर्शनास आणतो.

श्री.जयवंतराव आवळे : या ठिकाणी आश्वासन दिले होते, परंतु हा अर्थ खात्याशी संबंधित विषय होता.

श्री.अरुण मेहता : बजेटचा संबंध काय? मंत्रिमहोदयांनी विचार करून आश्वासन दिले आहे.

श्री.जयवंतराव आवळे : मा.सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे हा संपूर्ण विषय कॅबिनेटसमोर आणला जाणार आहे. या निर्णयाला आम्ही विरोध करित नाही. उच्च न्यायालयाने दिलेला निर्णय आम्हाला मान्य आहे. यामध्ये आर्थिक संबंध असल्यामुळे कॅबिनेटसमोर हा विषय आणून त्याला लवकरात लवकर मंजुरी घेवू.

श्री.बी.टी.देशमुख : मंत्रिमहोदय आश्वासनाविषयी बोलत नाहीत. हायकोर्टाच्या निर्णयाविषयी बोलत नाहीत, ही गोष्ट काही बरोबर नाही. तुम्ही मागच्यावेळी मान्य केले ते मी आताच वाचून दाखविलेले आहे. हायकोर्टाने जो निर्णय दिला तो उत्तरामध्ये आपण कोट केला. आपण दि.२७ नोव्हेंबर २००० रोजी ता.प्र.क्र.९११८ ला उत्तर देताना म्हटले होते की, "सदर निवृत्ती वेतन योजना टप्प्याटप्प्याने कशाप्रकारे लागू करता येईल याबाबत कार्यवाही सुरु आहे." ही कार्यवाही हायकोर्टाच्या निर्णयाप्रमाणे सुरु आहे हे खरे आहे ना? हे एक व दुसरे असे की, त्याबाबतचे शासनाचे आदेश केव्हा निर्गमित होतील?

श्री.जयवंतराव आवळे : पूर्वी शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचा निवृत्तीवेतनाचा प्रश्न कॅबिनेटसमोर आणला होता तेव्हा कॅबिनेटने तो अमान्य केला होता. तो विषय पुन्हा कॅबिनेटसमोर आणावा लागेल. तो लवकरात लवकर आणून त्यावर निर्णय घेण्यात येईल.

श्री.नितीन गडकरी : हायकोर्टाने दिलेला निर्णय सरकार व कॅबिनेटवर बंधनकारक आहे. तो आपल्याला ओबे करावा लागेल. तो विषय पुन्हा कॅबिनेटसमोर नेता येणार नाही, त्यामध्ये कोर्टाचा कंटेम्प्ट होईल.

श्री.बी.टी.देशमुख : त्या कॅबिनेटच्या निर्णयाचे पुन्हा कशाला सांगता हो? प्रश्न असा आहे की, कॅबिनेटने घेतलेला निर्णय हायकोर्टाने क्वंश केला हे खरे आहे काय? प्रश्न असा होता की, "समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही हा शासनाचा ८ जुलै १९९८ रोजी घेतलेला निर्णय नमूद असलेले संचालक, समाजकल्याण विभाग यांचे ३१ मार्च १९९९ चे आदेश रद्दवातल ठरविण्याचा निर्णय मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिला काय?" या प्रश्नाचे उत्तर "होय" असे दिले आहे. असे असताना आपण पुन्हा कशासाठी त्या कॅबिनेटच्या निर्णयाचे सांगता? मुद्दा असा आहे की, आपण हायकोर्टाने निर्णय दिल्यानंतर "टप्प्याटप्प्याने ही योजना अंमलात आणण्याची कार्यवाही चालू आहे" असे सांगितले. २७.११.२००० रोजी ही कार्यवाही हायकोर्टाने दिलेल्या निर्णयाप्रमाणे सुरु आहे हे खरे आहे काय? व सुरु असेल तर ती कार्यवाही केव्हा पूर्ण होईल? असा हा सरळसरळ प्रश्न आहे.

श्री.जयवंतराव आवळे : सभापती महोदय, दि.३१.३.२००९ ला ३५ जण सेवानिवृत्त होणार आहेत आणि त्यांना ६२ लाख रुपये द्यावे लागणार आहेत आणि येथे पैशाचा संबंध आहे. म्हणून वित्त विभागाशी चर्चा करून कॅबिनेटमध्ये ही बाब आणली जाईल आणि लवकरात लवकर पॉझिटिव्हली निर्णय घेतला जाईल.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, याबाबतीत हायकोर्टाचा निर्णय झालेला असल्याने याबाबतीत केव्हा निर्णय घेतला जाईल याची तारीख सांगावी, अधिवेशन संपण्यापूर्वी ही माहिती पटलावर ठेवली जाईल का?

श्री.जयवंतराव आवळे (खाली बसून) : लवकरात लवकर.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, हायकोर्टाच्या निर्णयानंतरही मंत्री महोदय, "लवकरात लवकर" असे म्हणत असतील तर मग आम्ही उशीरात उशीरा काय करावे हे तरी त्यांनी सांगावे. त्याचे हे म्हणणे काही बरोबर नाही. तेव्हा याबाबतीत माननीय मंत्री महोदयांनी ठामपणे मुदत सांगावी. शासनाने त्यांची यासंदर्भातील मंत्रालयीन प्रोसेस पूर्ण करावी पण हायकोर्टाचा निर्णय झाल्यावरही मंत्रीमहोदय लवकरात लवकर असेच म्हणत असतील तर त्याचा निषेध करून बाहेर जाण्याशिवाय आमच्यापुढे पर्याय राहात नाही. बारा महिन्यापूर्वी हायकोर्टाचा निर्णय झाला. सहा महिन्यापूर्वी कार्यवाही सुरु झाली आहे असे सांगण्यात आले आहे आणि त्यामुळे हायकोर्टाच्या निर्णयाविषयी आपल्या 'लवकरात लवकर' मधून जो 'आदर' व्यक्त होतो त्याबद्दल आम्हाला निषेध करावा लागेल. तेव्हा याबाबतचा निर्णय केव्हा होईल याची तारीख सांगावी. मग ती १५ दिवसानंतरची

सांगावी किंवा एक महिन्यापूर्वीची सांगावी.

श्री.छगन भुजबळ : सभापती महोदय, उच्च न्यायालयाचा अवमान करण्याचा राज्य शासनाचा कोणताही हेतू नाही आणि माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितल्याप्रमाणे हा विषय कॅबिनेटपुढे नेण्यात येईल आणि अधिवेशन संपण्यापूर्वी या बाबतचा निर्णय आपल्याला कळविण्यात येईल.

सभापती : प्रश्न वेला संपली.

(२२)

अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयांना देण्यात येणारी भेदभावपूर्ण वागणूक संपुष्टात आणणे याबाबत नियम ९३ ची सूचना

महाराष्ट्र विधानपरिषद : पहिले अधिवेशन, २००९

मंगळवार, दिनांक १३ मार्च २००९

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२४, क्रमांक २, पृष्ठ ६०

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, जो विषय नियम ९३ खाली माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी मांडलेला आहे त्या विषयी हे लक्षात घेतले पाहिजे की मुळात या सभागृहामध्ये माननीय आरोग्य मंत्र्यांनी आपण स्वतःहून आश्वासन दिलेले आहे. त्यानंतर त्याबाबत माननीय सभापतींनी निदेश काय दिले? तर “तुम्ही जे या सभागृहात जे म्हणाला आहात त्याप्रमाणे करा” म्हणून. पीठासीन अधिकारी म्हणून माननीय उपसभापतींचे देखील असेच निदेश आहेत. तीन महिन्यात करण्याचे ठामपणे मा.आरोग्यमंत्र्यांनी सांगितले होते असे असताही झाले नाही तर “आता आठ दिवसात करा” असे निदेश मा.उपसभापतींनी दिले होते. अशा प्रकारे पुन्हा पुन्हा हा विषय सभागृहामध्ये येऊन त्या विषयी माननीय सभापतींनी, उपसभापतींनी सभागृहामध्ये निदेश दिल्यानंतर, सांगितल्यानंतर मंत्र्यांनी तसे करण्याचे आश्वासन दिल्यानंतरही तसे प्रत्यक्षात करावयाचे नाही हे काही बरोबर नाही. अध्यक्ष महाराज, प्रश्न काय आहेत? निवृत्तीवेतनाबाबत सुप्रीम कोर्टाच्या निर्णयाची देखील हे सरकार अंमलबजावणी करीत नाही, पाचव्या वेतन आयोगाबाबत ही भेदभावपूर्ण वागणूक आहे. तुमच्या मुख्यमंत्र्यांनी शंभर टक्के वेतन अनुदानाबाबत पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत जाहीर केल्यानंतरही तुम्ही करीत नाही. हा आणखी एक तिसरा प्रश्न आहे. अशा प्रकारे या तिन्ही बाबतीत तीन महिन्यांच्या आत आदेश काढू नये असे त्यांनी म्हटले होते. पण प्रत्यक्षात मात्र आजवर तसे काहीही झालेले नाही. तेव्हा या बाबतीत माननीय विरोधी पक्षनेत्यांच्या भावनांशी मी सुध्दा सहमत आहे. कोणत्याही माध्यमातून का होईना पण या ठिकाणी निवेदन करण्यात आले पाहिजे. ज्यावेळी सरकार याबाबतचे निवेदन करणार आहे, तेव्हा या बाबतची पूर्व सूचना त्यांना दिली पाहिजे. लक्षवेध सूचनेच्या माध्यमातून जरी या बाबतचे निवेदन झाले तरी चालेल. सरकारने या बाबतची भूमिका स्पष्ट केली पाहिजे.

श्री.दिवाकर पांडे : सभापती महोदय, मी या बाबत मागील अधिवेशनात औचित्याचा प्रश्न उपस्थित केला होता. त्यावेळी आरोग्य मंत्र्यांनी असे सांगितले होते की, एका महिन्याच्या आत या बाबतचे मी निराकरण करतो. परंतु एक महिना उलटल्यानंतरही त्याबाबतचे निराकरण झाले नाही. म्हणून या बाबत एक पत्र मी आपणाला दिले होते. आपण या बाबतचे पत्र मा.मंत्रिमहोदयांना पाठविले होते. कोणत्याही प्रकारची अंमलबजावणी या प्रश्नात झाली नाही. म्हणून हा प्रश्न तातडीने घेण्यात यावा, असे आपण आरोग्य मंत्र्यांना सांगितले होते. याची मी मा.सभापती महोदय, आपणाला या निमित्ताने आठवण करून देत आहे.

सभापती : विषय गंभीर आहे. या प्रश्नाबाबत सभागृहात आश्वासन दिले आहे. त्या आश्वासनाची पूर्ती व्हावी एवढेच माननीय सदस्यांचे म्हणणे आहे. या बाबत जे आश्वासन देण्यात आले होते, ते विशिष्ट मर्यादित पूर्ण झाले नाही. म्हणून ही बाब गंभीर आहे. आता या विषयाबाबतची लक्षवेधी सूचना आली आहे. म्हणून ही लक्षवेधी सूचना लवकरात लवकर घेऊन या विषयाचा आपण तुकडा पाडू.

श्री.बी.टी.देशमुख : याबाबत माननीय मंत्र्यांबरोबर बोलून तसेच विरोधी पक्षांच्या सदस्यांबरोबर बोलून लक्षवेधी सूचना केव्हा घ्यावी, या बाबतची तारीख ठरविण्यात यावी.

(२३)

महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या मागण्याबाबत

महाराष्ट्र विधानपरिषद : पहिले अधिवेशन, २००९

सोमवार, दिनांक १९ मार्च २००९

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२४, क्रमांक ६, पृष्ठ ५७

१३९७८. सर्वश्री रामदास तडस, व्ही.यू.डायगव्हाणे, सुरेश पाटील : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) महाराष्ट्रातील अनुदानित १६ आयुर्वेद व ३ युनानी महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी कृती समितीने इतर सर्व विद्याशाखेतील अनुदानित महाविद्यालयांना लागू करण्यात आलेली पूर्ण वेतन अनुदानावर आधारित सॅलरी

स्कीम, पेन्शन-ग्रॅज्युईटी, पाचवे वेतन आयोग वेतनश्रेणी लागू करावी असे लेखी निवेदन मा.मुख्य मंत्री यांना दिनांक २४ जून २००० ला दिले होते, हे खरे आहे काय;

(२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने दिनांक ३ ऑगस्ट २००० रोजी शासन निर्णय काढण्याचे स्पष्ट आश्वासन दिले होते, हेही खरे आहे काय;

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासन कोणती कार्यवाही करित आहे वा करण्यात येत आहे;

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.दिविजय खानविलकर : (१) होय.

(२) होय.

(३) व (४) या मागण्या प्रा.एन.डी.पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या शिक्षण संस्थांच्या शैक्षणिक धोरणाशी संबंधित असलेल्या सर्व प्रश्नावर अभ्यास करून शिफारशी करण्यासाठी समितीकडे सोपविल्या आहेत. त्या समितीकडे त्यासंबंधीचा अहवाल/शिफारशी सत्वर देण्याबाबत पाठपुरावा करण्यात आला आहे. समितीच्या शिफारशी प्राप्त झाल्यावर शासन या मागण्याबाबत पुढील निर्णय विचारपूर्वक घेईल.

(२४)

सोलापूर आयुर्वेद महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना तीन महिन्यांचे वेतन न मिळाल्याने तेथील शिपायाने केलेली आत्महत्या

महाराष्ट्र विधानपरिषद : पहिले अधिवेशन, २००९

बुधवार, दिनांक ११ एप्रिल २००९

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२४, क्रमांक १७, पृष्ठ ५७

सर्वश्री सुरेश पाटील, बी.टी.देशमुख, व्ही.यू.डायगव्हाणे, प.म.पाटील, नानासाहेब बोरस्ते यांनी दिलेली नियम ९३ अन्वयेची सूचना.

श्री.एकनाथ गायकवाड (सार्वजनिक आरोग्य राज्यमंत्री) : महोदय, सर्वश्री सुरेश पाटील, बी.टी.देशमुख, व्ही.यू.डायगव्हाणे, नानासाहेब बोरस्ते यांनी “सोलापूर आयुर्वेद महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना तीन महिन्यांचे वेतन न मिळाल्याने तेथील शिपायाने केलेली आत्महत्या” या विषयावर नियम ९३ अन्वये जी सूचना दिली होती तिला अनुलक्षून, आपण निदेश दिल्याप्रमाणे मला निवेदन करावयाचे आहे. निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना अगोदरच वितरित केलेल्या असल्याने मी हे निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

सोलापूर येथील आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिपाई श्री.सुभाष दगडू हुंडेकरा यांचा दिनांक १४ मार्च २००९ रोजी मृत्यू झाला ही वस्तुस्थिती आहे. सोलापूर जेलरोड पोलीस ठाणे येथे त्यांची अकस्मात मृत्यू म्हणून दिनांक १४.३.२००९ रोजी नोंद झाली आहे. पोलीस आयुक्त सोलापूर शहर, यांच्या दिनांक २२.३.२००९ च्या अहवालानुसार पो.हे.कॉन्स्टेबल श्री.कुलकर्णी यांनी दिनांक १४.३.२००९ रोजी १८.१० वाजता ४९/२६, हनुमान नगर, भवानी पेठ, सोलापूर, या मयत इसम रहात असलेल्या ठिकाणी जाऊन घटनास्थळी पाहणी केली. त्यावेळी घरात एक पांढरी अॅल्युमिनियमची बाटली, त्यावर डायमिथाईट ३० टक्के, ईसी रोगर ३० ई असे लेबल होते. त्यानंतर सर्वोपचार रुग्णालय, सोलापूर, येथे दिनांक १४.३.२००९ रोजी १९.३० ते २०.०० वाजताचे दरम्यान सविस्तर इन्व्हेस्ट पंचनामा केला व प्रेत शवविच्छेदनासाठी त्याच दिवशी सर्वोपचार रुग्णालय येथे पाठविले. सहाय्यक रासायनिक विश्लेषक, प्रादेशिक न्याय सहाय्यक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा, पुणे यांनी दिनांक ७ एप्रिल २००९ रोजी दिलेल्या अहवालानुसार मयत इसमाच्या अमाशय (स्टमक) आणि छोट्या आतड्याच्या तुकड्यांमध्ये ऑरॅनो फॉस्फरस इन्स्केटीसाईड डायमिथेट (रोगर) व पेट्रोलियम हायड्रोकार्बन्स ह्या द्रव्यांचे प्रमाण आढळून आले तसेच त्यांचे यकृत, पानथरी व मूत्रपिंड यांच्या तुकड्यांमध्ये रोगरचे प्रमाण आढळून आले. हे रोगरचे प्रमाण याआधी घडलेल्या घटनांमध्ये मृत्यूला कारणीभूत झालेल्या प्रमाणाइतकेच आहे. तसेच अमाशय (स्टमक) व छोट्या आतड्याच्या १०० ग्रॅम भागामध्ये १५३ मिलीग्रॅम आणि यकृत, पानथरी व मूत्रपिंड यांच्या १०० ग्रॅम भागामध्ये १४८ मिलीग्रॅम इथल अल्कोहोल आढळले. त्याचप्रमाणे त्यांच्या रक्ताच्या १०० मिलीलिटर भागात ८४ मिलीग्रॅम इथल अल्कोहोल आढळून आले. मयत श्री.सुभाष दगडू हुंडेकर हे मद्यपानाचे व्यसनी होते, असे पोलीस तपासात आढळून आले आहे.

२. आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयाचे व संलग्न रुग्णालये चालविणाऱ्या अनुदानित संस्थांच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतन खर्चाच्या ९० टक्के अनुदान संस्थांना देण्याची शासनाची जबाबदारी आहे. अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे पूर्ण व नियमित वेतन देण्याबाबत मी नमूद करू इच्छितो की, या कर्मचाऱ्यांच्या वेतनासाठी होणाऱ्या खर्चावर संबंधित संस्थांना ९० टक्के अनुदान देय आहे. या संस्थांना मार्च, २००० ते ऑगस्ट, २००० या ६ महिन्यांचे वेतनाकरिता ९० टक्के अनुदान देय असूनही १०० टक्के अनुदान दिले होते. मात्र जास्तीचे दिलेले १० टक्के अनुदान पुढील महिन्यांच्या वेतनाच्या अनुदानातून समायोजित करणे आवश्यक होते. सप्टेंबर २००० व

ऑक्टोबर २००० चे ९० टक्के अनुदान दिनांक १६.१०.२००० रोजी देण्यात आले आहे व नोव्हेंबर, २००० चे ९० टक्के अनुदान दि. २१.११.२००० रोजी देण्यात आले आहे आणि त्यानंतर पूर्वीच्या ६ महिन्यात जास्त दिलेले प्रत्येकी १० टक्के अनुदान प्रत्येक महिन्याला २० टक्के प्रमाणे समायोजित करून, दरमहा वेतन खर्चाच्या ७० टक्के याप्रमाणे डिसेंबर, २००० चे अनुदान दि. २९.१.२००१ रोजी जानेवारी, २००१ चे अनुदान दि. २.३.२००१ रोजी व फेब्रुवारी, २००१ चे अनुदान दि. ९.३.२००१ रोजी मुक्त करण्यात आले आहे. याचा अर्थ उघड असून उर्वरित १० टक्के खर्चाचा भार संबंधित संस्थांनी द्यावयाचा आहे.

३. इतर महाविद्यालये चालविणाऱ्या अनुदानित खाजगी संस्थांना मिळणाऱ्या वेतनावर १०० टक्के अनुदान, निवृत्ती वेतन, सुधारित वेतनश्रेणी या ३ बाबी ३ महिन्यात मंत्रिमंडळासमोर सादर करण्यात येतील, असे आश्रयवासन दिल्याप्रमाणे दिनांक २९.३.२००१ रोजी झालेल्या मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत सादर करण्यात आल्या होत्या. मंत्रीमंडळाने या संस्थांच्या महाविद्यालयातील आणि संलग्न रुग्णालयातील कर्मचाऱ्यांना दि.१.४.२००१ पासून पाचव्या वेतन आयोगाप्रमाणे सुधारित वेतनश्रेणी देण्याचा निर्णय घेतला आहे.

४. या संस्थांच्या उर्वरित मागण्यांबाबतचे प्रस्ताव प्रा.एन.डी.पाटील समितीकडे पाठविण्यात आले आहेत. समितीने लवकर अहवाल सादर करावा म्हणून पाठपुरावा केलेला आहे. शासनाने प्रा.एन.डी.पाटील महोदयांना दिनांक ८.२.२००१ रोजी पत्र पाठविले आहे.

५. या कर्मचाऱ्यांच्या कृती समितीने दिनांक २३.१.२००१ रोजी एक निवेदन दिले असून त्यामध्ये दरमहा नियमित वेतनासाठी शिक्षण खात्याच्या धर्तीवर १०० टक्के अनुदान देण्यात यावे, ऑक्टोबर, नोव्हेंबर व डिसेंबर, २००० चे थकीत वेतन, पेन्शन व ग्रॅज्युईटी योजना लागू करण्यात यावी, पाचवा वेतन आयोगाच्या व यु.जी.सी. च्या सुधारित वेतनश्रेणी लागू करण्यात याव्यात व वेतनेतर अनुदान मिळावे ह्या मागण्यांसाठी दि.१२.२.२००१ ला सकाळी १०.०० वाजल्यापासून त्यांच्या महाविद्यालयीन/ रुग्णालयीन स्तरावर बेमुदत साखळी उपोषण सुरु करतील व मागण्यांची पूर्तता न झाल्यास कोणतीही पूर्वसूचना न देता आमरण उपोषणास सुरुवात करतील, असे नमूद केले आहे. प्रत्यक्षात त्यांनी दि.१२.३.२००१ पासून साखळी उपोषण सुरु केले आहे. तथापि आता त्यांच्या मागण्यासंबंधी विचार करून शासनाने वरीलप्रमाणे निर्णय घेतल्यामुळे आता त्यांनी आंदोलन मागे घेणे आवश्यक आहे.

श्री.सुरेश पाटील : अध्यक्ष महाराज, या निवेदनातील पृष्ठ २ वर मयत सुभाष दगडू हुंडेकरी हे मद्यपानाचे व्यसनी होते असे म्हटले आहे तर हा निष्कर्ष आपण कशाच्या आधारे काढला आहे? दुसरे असे की, अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातून काम करणारे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे पूर्ण व नियमित वेतनासाठी होणाऱ्या खर्चावर संबंधित संस्थांना ९० टक्के अनुदान देय असताना मार्च ते ऑगस्ट २००० चा ६ महिन्यांच्या वेतनाकरिता ९० टक्के अनुदान देय असूनही १०० टक्के अनुदान दिले गेले होते तर त्यामागील कारण काय? आणि हे अधिकचे अनुदान दिले गेले असल्यामुळेच पुढील तीन महिन्यांचा पगार येथील कर्मचाऱ्यांना मिळू शकला नव्हता म्हणून नैराश्यापोटी या मयत सुभाष हुंडेकरी याने आत्महत्या केली आहे हे खरे आहे काय?

श्री.एकनाथ गायकवाड : सभापती महोदय, संबंधीत व्यक्ती दारु पीत होती, ही सत्य बाब आहे. आता ती व्यक्ती जेवढे दिवस हजर होती, तेवढ्याच दिवसांचा पगार दिला जात होता. १९९८ मध्ये १८-५-१५-१२ दिवस १९९९ मध्ये ४४-२१-११-१९ दिवस आणि २००० मध्ये ८-८-१२-१७ दिवस.

श्री.सुरेश पाटील : सभापती महोदय, या ठिकाणी कोणती माहिती मा.मंत्रिमहोदय आम्हाला देत आहेत?

श्री.एकनाथ गायकवाड : या ठिकाणी मी अधिकची माहिती देत आहे. ही व्यक्ती तिचा पगार देण्यात आल्यानंतर तो घरी रहावयाचा. असा या ठिकाणी एकूण प्रकार होता.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, या ठिकाणी संबंधीत व्यक्तीचा जो मृत्यु झाला आहे, त्याच्या वर्णनामध्ये मी जात नाही. ३ ऑगस्ट २००० रोजी लक्षवधी सूचनेच्या वेळी मी असा प्रश्न विचारला होता की, "शतप्रतिशत वेतन अनुदानावर आधारित सॅलरी स्किम, निवृत्ती वेतन व्यवस्था व पाचव्या वेतन आयोगाची वेतनश्रेणी लागू करणे या तीनही बाबतीत तीन महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित होतो काय?" याला माननीय मंत्रिमहोदयांनी होय असे उत्तर दिले आहे. आणि आता निवेदनात चुकीची माहिती दिली आहे. या बाबत माननीय उपसभापतींनी दि. ५ डिसेंबर २००० रोजी असे निदेश दिले आहेत की, "तेव्हा मी सभागृहामध्ये शासनास स्पष्टपणे निर्देश देत आहे की, आपण या बाबतीत तीन महिन्यांची मुदत मागितली आहे. पण कोणत्याही प्रकारची मुदत न देता या संपूर्ण प्रकरणातील कार्यवाही या आठवड्यामध्ये शासनाने करावी." याच विषयाबाबत माननीय सभापतींनी दि.१५ डिसेंबर २००० रोजी मा.सभापतींनी असा निदेश दिला की, "ताबडतोबीने या बाबतीत निर्णय करा आणि तो निर्णय एक आठवड्याच्या आत आमच्याकडे पाठवा" सभापती महोदय, हा संबंध सभागृहाच्या प्रतिष्ठेचा प्रश्न आहे. राज्याचे माननीय मुख्यमंत्री देशाच्या पंतप्रधानांच्या समोर जाहीरपणे घोषणा करतात. असे असतांनाही कोणत्याही प्रकारची कार्यवाही या ठिकाणी होत नाही. म्हणून हे शासन या सभागृहाची अप्रतिष्ठा करीत आहे. मा.मंत्रिमहोदयांनी या सभागृहात जे कबूल केले आहे, त्याप्रमाणे ते कृती करीत नाहीत, हे बरोबर नाही. आपण हे निवेदन आता परत घ्या आणि सुधारित असे

निवेदन उद्या करावे. नाहीतर काय करावे ते आपण आम्हाला सांगावे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, या ठिकाणी मी सभागृहात जे सांगितले आहे त्याप्रमाणे मी कॅबिनेटसमोर गेलो होतो. तीन महिन्यांच्या आत या बाबतचा प्रस्ताव तयार केला आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : आता या ठिकाणी आपण निवेदनात काय सांगता? शतप्रतिशत वेतन अनुदानावर सॅलरी स्कीम, निवृत्ती वेतन व्यवस्था व पाचव्या वेतन आयोगाची वेतनश्रेणी लागू करणे या तीनही बाबतीत तीन महिन्यात शासन निर्णय निर्गमित होतील काय? या बाबत आपण या ठिकाणी काहीच सांगत नाही. आता २० हजार लोकांना आपण जे दिले आहे, ते फक्त दोन हजार लोकांना द्यावयाचे आहे. त्यांच्यावर अन्याय करण्याचा आपणाला कोणताही अधिकार नाही. मा.मुख्यमंत्र्यांनी देशाच्या पंतप्रधानांसमोर जाहीर सभेत सांगितले आहे. आता जर या बाबत शासन निर्णय घेणार नसेल तर आम्हाला या ठिकाणी असेच उभे रहावे लागेल. इतकेच नाही तर या टेबलावर देखील उभे रहावे लागेल. सभापती महोदय, ही सर्व बाब अतिशय लाजिरवाणी आहे. देशाच्या पंतप्रधानांसमोर राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी या दोन हजार लोकांना न्याय देण्याबाबतची घोषणा केली. सभापती महोदय, हा आपल्या सभागृहाच्या प्रतिष्ठेचा प्रश्न आहे. आता आम्ही या ठिकाणी काय करावयाचे?

श्री.कमलकिशोर कदम : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. मा.सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख हे आपला मुद्दा या ठिकाणी मांडत आहेत. त्यांनी सभापतींना उद्देशून बोलावे. मा.मंत्रिमहोदय आरोपीच्या कोठडीत उभे आहेत अशा पद्धतीने ते बोलत आहेत. सातत्याने हातवारे करून मा.मंत्रिमहोदयांवर मानसिक दडपण आणण्याचा प्रयत्न करीत आहेत. तेव्हा या सभागृहामध्ये कुणाही मा.सदस्यांना जे काही सांगावयाचे असेल ते त्यांनी मा.सभापतींच्या माध्यमातून सांगितले पाहिजे. त्यांचे संपूर्ण जे काही निवेदन किंवा मुद्दे असतील ते त्यांनी आपणाला उद्देशून किंवा आपणाकडे पाहून सांगितले पाहिजेत हा माझा हरकतीचा मुद्दा आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मा.श्री.कमलकिशोर कदम हे सभापतीस्थानी बसलेले असतांना ज्या आदराने आम्ही त्यांना संबोधित असतो त्याच आदराने मी सांगत आहे...

सभापती : अजून मी आदेश दिलेला नाही. मा.सदस्यांनी जो मुद्दा याठिकाणी उपस्थित केला आहे तो निश्चितपणे योग्य आहे. यामध्ये कितीही तथ्य जरी असेल तरी दोन्ही बाजूने मा.सदस्य भावनावश होतात त्यावेळी त्यांचे लक्ष सभापतींकडे जात नाही. तसेच, अनेक वेळा असेही दिसते की, त्यांचे लक्ष सभापतींकडे नसते, मंत्र्यांकडेही नसते. लक्ष प्रेस गॅलरीकडे असते. तेव्हा या गोष्टी गांभीर्याने घेवू नयेत. तरीपण मा.सदस्यांचा मुद्दा अगदी बरोबर आहे.

(सभापतीस्थानी मा.उपसभापती)

श्री.बी.टी.देशमुख : उपसभापती महोदय, मी आपणाला उद्देशून बोलतो की, या सभागृहाची वेईज्जत करण्याचा कुणालाही अधिकार आहे का? माझे स्पष्ट म्हणणे आहे की, ही गोष्ट अत्यंत आक्षेपाई आहे. मा.सदस्य श्री.कमलकिशोर कदम यांची सूचना लक्षात घेवून मी लहान आवाजामध्ये बोलण्याचा प्रयत्न करतो. ही अत्यंत शरमेची आणि लाजिरवाणी गोष्ट आहे हे मला सांगितल्याशिवाय रहावत नाही. या राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी देशाच्या पंतप्रधानांसमोर जे घोषित केले आहे ते तुम्ही इथे वाचून दाखविले आहे हे खरे आहे. म्हणजे ही अत्यंत गांभीर्याची गोष्ट आहे. म्हणजे एका बाजूला तुम्ही १०० टक्के लोकांना वाढवून देता आणि दुसऱ्या बाजूला या १० टक्के लोकांना कमी देता. ते तीन महिन्यांमध्ये देण्याबाबत या सभागृहामध्ये राज्याच्या मा.आरोप्य मंत्र्यांनी कबूल केले त्याला दहा महिने होवून गेले. त्याबाबत मा.सभापती व मा.उपसभापतींनी सुद्धा आदेश दिले. त्याबाबत जर तुम्ही याठिकाणी सांगत नसाल तर याठिकाणी नुसते उभे राहण्याशिवाय आमच्याकडे दुसरा पर्याय नाही. म्हणून आपल्या माध्यमातून मी स्पष्ट मागणी करतो की, या बाबतीत आपण या सभागृहाचे मा.सभापती व मा.उपसभापती यांच्याकडे दिलगीरी व्यक्त केली पाहिजे. त्यांची माफी मागितली पाहिजे व योग्य ते आदेश काढले पाहिजेत ते काढणार कां?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, मी याठिकाणी थोडे सविस्तर उत्तर देणार आहे. हा प्रश्न मार्गी लावण्यासाठी कॅबिनेटपुढे जाण्याचा निर्णय घेतला. या प्रश्नातील सर्व मागण्या मंजूर झाल्या पाहिजेत यासाठी माझ्या विभागाकडून हा प्रश्न नव्याने कॅबिनेटपुढे मांडला. यामध्ये फोर्थ पे ९० टक्के यापूर्वी देत होतो...

श्री.बी.टी.देशमुख : फोर्थ पे चे काय सांगता? जो प्रश्न विचारला आहे त्याचे उत्तर देत नाही. या सभागृहामध्ये मा.सभापती व मा.उपसभापतींनी जे आदेश दिले आहेत त्याप्रमाणे कार्यवाही पूर्ण करणार की नाही?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, माननीय सदस्यांनी माझे पूर्ण उत्तर ऐकून घेतले पाहिजे. जी वस्तुस्थिती आहे ती मला याठिकाणी सांगितली पाहिजे. यापूर्वी आपण ९० टक्के फोर्थ पे देत होते. आणि याठिकाणी फीफथ पे ला कॅबिनेटपुढे नेवून मंजूर करून घेतले आहे. सभापती महोदय, कॅबिनेटने निर्णय घेऊन समिती गठीत केलेली आहे. माजी आमदार आणि आमचे समन्वय समितीचे अध्यक्ष श्री.एन.डी.पाटील साहेब यांच्याकडे हे काम सोपविले आहे. त्यांची याबाबतीत बैठक झालेली आहे. सन्माननीय सदस्य जी उर्वरित मागणी करीत आहेत ती एन.डी.पाटील समितीकडे चर्चेसाठी गेलेली आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, हे उत्तर आहे काय? माननीय मुख्यमंत्र्यांनी माननीय पंतप्रधानांच्या उपस्थित घोषणा केली होती. ती तुम्ही येथे वाचून दाखविली.

हे खरे आहे काय?

श्री.दिग्वीजय खानविलकर : सभापती महोदय, होय.

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, होय म्हटल्यावर संपले. मग मी दुसरा प्रश्न विचारतो. राज्याच्या माननीय मुख्यमंत्र्यांनी जे तुमचे माननीय नेते आहेत त्यांनी बाहेर उल्लेख केला होता येथे नाही. त्याची तुम्हाला कॅसेट दिली, ध्वनीमुद्रित प्रत दिली आणि तुम्ही ते मान्य केले, होय म्हटले आणि ते सभागृहाच्या रेकॉर्डवर आलेले आहे.

श्री.दिग्वीजय खानविलकर : सभापती महोदय, मी होय म्हटलेले आहे. यामध्ये पाचवा वेतनाप्रमाणे देण्याचे मान्य केलेले आहे...

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, पाचव्या वेतन आयोगाचा काय उजेड पडलेला आहे ते या निवेदनामध्ये आलेले आहे आणि ते अन्यायकारक आहे, त्यावर मी आता बोलत नाही. मी बेसिक गोष्टीबाबत बोलतो. सॅलरी स्किमच्या बाबतीत पवारसाहेबांनी बाहेर जाहीर केले आणि आपण सभागृहामध्ये असे कबूल केले की, असे असे माननीय मुख्यमंत्री बोलले. नागपूर येथे अखिल भारतीय आयुर्वेद महासंमेलनाच्या वेळेला ते बोललेले ते याठिकाणी सभागृहात बोललेले आहेत असे मी म्हटलेले नाही. त्यावेळी माननीय पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत माननीय मुख्यमंत्री असे असे बोलले आहेत. याची तुम्हाला कॅसेट दिली, ध्वनीमुद्रित प्रत दिली हे खरे आहे काय, तर त्याला आपण 'होय' असे सांगितले. पुढे आपण असे सांगितले की, तीन महिन्यांच्या आत आदेश काढले जातील, सॅलरी स्कीमच्या बाबतीत मी एवढा सेन्सेटीव्ह आहे याचे कारण असे की, महाराष्ट्रातील २० हजार महाविद्यालयीन शिक्षकांना हे लागू केले. चार ते पाच लाख माध्यमिक शिक्षकांना लागू केले पण तेच १५००-१६०० लोकांना लागू करण्यासाठी तुम्हाला त्रास होत आहे. येथे सभागृह संपेपर्यंत आम्ही असेच्या असे उभे राहू. **आपण माननीय सभापतींची, माननीय उप सभापतींची क्षमा मागितली पाहिजे आणि आदरपूर्वक म्हटले पाहिजे की, या सभागृहामध्ये आम्ही जे म्हटले ते करू. सभागृहाची काही डिग्री टी ठेवा, सभागृहाचा दर्जा ठेवा.** आज जर निवेदन अनुत्तरीत राहिले तर येथील चर्चेला काही अर्थ रहाणार नाही. १०० टक्के सॅलरी स्कीमच्या बाबतीत निवेदनात दिलेले आहे. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी, माननीय उपमुख्यमंत्र्यांची परवानगी घ्या. अधिवेशन काळामध्ये सुद्धा कॅबिनेटची बैठक होत असते. तेव्हा उद्यापर्यंत हे तहकूब करा आणि उद्या त्याप्रमाणे येथे या असे आपण करणार आहात का?

श्री.अरुण मेहता : सभापती महोदय, माझा पॉईंट ऑफ प्रोग्रायटी आहे. याठिकाणी एन.डी.पाटील कमिटीचा उल्लेख केलेला आहे. मी वी.टी.भाऊप्रमाणेच पण वेगळ्या अर्थाने बोलत आहे. या सदनमध्ये दोन वेळेला ब्लॅन्केट स्टेटमेंट केलेले आहे. त्यावेळेस मीही त्यात सहभागी होतो. मंत्रीमंडळाने कोणता प्रश्न कोणत्या समितीकडे सोपवावा हा या सदनचा विषय असू शकत नाही. मंत्रीमंडळातील मंत्र्यांनी एकदा याठिकाणी घोषित केल्यानंतर त्याची अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. म्हणून एन.डी.पाटील समितीचा उल्लेख येथे येणे हे माझ्यामते योग्य नाही. म्हणून माझे म्हणणे असे आहे की, १०० टक्के अनुदान देण्याचे मान्य झाल्यानंतर, १८ टक्के इतर अनुदान देण्याचे मान्य झाले त्याबाबतचा हा खरा मुलभूत प्रश्न आहे. म्हणून येथे जे मान्य केले आहे ते अंमलात का आले नाही ही गोष्ट माहिती होणे अत्यंत आवश्यक आहे. म्हणून मी पॉईंट ऑफ प्रोग्रायटी येथे उपस्थित केलेला आहे.

डॉ.अशोक मोडक : सभापती महोदय, निवेदनाच्या पान क्रमांक चारवर सगळ्यात शेवटी आंदोलनकर्त्यांना उद्देशून असे म्हटलेले आहे की, त्यांनी आंदोलन मागे घेणे आवश्यक आहे. सगळ्या चर्चेचा सूर लक्षात घेता, वाक्यात बदल करण्याची आवश्यकता आतातरी आपल्याला वाटते काय? **त्यांनी आंदोलन का मागे घ्यावे?** त्यांची आपण एकही मागणी मान्य केली नसेल.... बेसिक डिमांडच्या बाबतीत दोन्ही सन्माननीय वक्त्यांनी उल्लेख केला. जवळजवळ १९८६ पासून... म्हणता म्हणता १६ वर्षे झाली असतील, १०० टक्के वेतन अनुदान मिळावे, अशी त्यांची मागणी आहे. स्वच्छपणे बोलायचे झाले तर या मागणीवर बोळा फिरविण्यात आलेला आहे. कौशल्याने तो मुद्दा वाजूला ठेवून पाचवा वेतन आयोग दिला जातो असे वारंवार सांगितले जाते. पण जो मुळ मुद्दा आहे, ज्याच्या करिता आंदोलनकारी उन्हामध्ये बसलेले आहेत, त्याबाबत काही सांगितले नाही. आपणच म्हणत आहात की, ते १२ फेब्रुवारीपासून आंदोलन सुरु करणार होते, पण त्यांनी १२ मार्चला आंदोलन सुरु केलेले आहे. म्हणजे १ महिन्याचा ग्रेस पिरिअड त्यांनी आपल्याला दिला होता. आता झाले, गेले वाजूला ठेवू. आतातरी आपण या दृष्टीने विचार करावा. आम्हा सगळ्यांना क्लेपदायक गोष्ट वाटते.. ज्याचा उल्लेख मी परवा केला. **एन.डी.पाटील समिती हे नवीनच प्रकरण आम्हा सगळ्यांसमोर मांडण्यात आलेले आहे. आतापर्यंतच चर्चेमध्ये अशाप्रकारची समिती नेमली जाईल, असा कधी उल्लेखही आलेला नव्हता.** समजा जर आंदोलनकर्त्यांचा आणि आमचा असा समज झाला असेल की, ही टोलवा टोलवी आहे. यांना काही घायचेच नाही, असे म्हटले तर ते वावगे होणार नाही. मला वाटते, त्यांना दोष देता येणार नाही. कोणत्या ग्राउंडवर आंदोलन मागे घेणे आवश्यक आहे, असे म्हटलेले आहे. किमान आम्ही अपेक्षा केली होती की, **आंदोलन मागे घेण्याची विनंती आम्ही करतो आहोत, असे म्हटले असते तर त्याला काहीतरी अर्थ होता.** परंतु आंदोलन मागे घेणे आवश्यक आहे. असे आपण कोणत्या आधारावर म्हणता आहात? आपण याचाही गंभीरपणे विचार करावा.

श्री.छगन भुजबळ : अध्यक्ष महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी ज्या गोष्टी

सभागृहासमोर मांडलेल्या आहेत. ज्या गोष्टींचा त्यांनी आग्रह धरलेला आहे. त्याबाबतीत मला एवढेच सांगावयाचे आहे की, डिटेल्समध्ये मा.मंत्री महोदयांकडे माहिती आहे, त्यामुळे मी त्याबाबत डिटेल्स बोलत नाही. पण मला आपल्यासमोर आग्रहपूर्वक सांगावयाचे आहे की, दर मंत्रिमंडळाच्या बैठकीमध्ये कोणत्या ना कोणत्या विभागाच्या वेतनविषयक मागण्या सातत्याने येत असतात. अनेक ठिकाणी अजूनही याबाबतीत त्रुटी राहिलेल्या आहेत. त्यांच्याकडून मागण्या येत असतात. आपली आर्थिक परिस्थिती लक्षात घेता, अनेक वेळेला मंत्रिमंडळाने या त्यांच्या सगळ्या मागण्या अमान्य केल्या असे नाही, परंतु थांबा, पुनः याचा अभ्यास करा, आणखी आर्थिक भार सोसणे शक्य आहे काय, याचा विचार करा, असे सांगून अनेकवेळेला मंत्रिमंडळाने या मागण्या विडंब करण्यास सांगितलेले आहे. त्यामध्ये मंत्र्यांचा दोष आहे, अशातला भाग नाही. दोष असेल तर संपूर्ण मंत्रिमंडळाचा दोष आहे, आमचा दोष आहे, सगळ्यांचा दोष आहे. **दोष हा सध्याच्या आर्थिक परिस्थितीचा आहे. आमची कोणालाही नाव देण्याची भूमिका नाही. म्हणून मी त्या समितीचा येथे उल्लेख करीत नाही. परंतु यासाठी आपल्याकडे इतर लोक उपलब्ध आहेत. त्यांच्या मदतीने यातून काही मार्ग काढता येईल काय, जेणेकरून आर्थिक भारही जास्त होणार नाही आणि प्रश्नही सुटेल.** अशारितीने मार्ग काढण्याचा प्रयत्न सुरु आहे. सन्माननीय सदस्यांची आग्रही भूमिका लक्षात घेता, पुनः एकदा मंत्रिमंडळासमोर हा विषय घेऊन जाऊ आणि आमच्या वतीने मंत्रिमंडळाला सांगण्याचा प्रयत्न करू.

श्री.वी.टी.देशमुख : मा.उपमुख्यमंत्री महोदयांनी जी गोष्ट मांडलेली आहे, त्यामध्ये या चारपाचही बावी विचारात घ्याव्यात. तोपर्यंत हा विषय पुढच्या सोमवारी चर्चेला घेतला तरी चालेल, काही बिघडत नाही. या चारपाच गोष्टी कोणत्या आहेत, त्या मी पुनः सांगतो. विशेषतः सॅलरी स्कीमच्या बाबतीमध्ये सांगावयाचे झाले तर पाच लाख शिक्षकांच्या बाबतीत सॅलरी स्कीम १०० टक्के देतो. परंतु एक बाब अशी आहे, ते लोक साधे आहेत. ते म्हणाले की, आम्ही मुख्यमंत्र्यांना भेटलेलो आहोत, त्यांनी सांगितलेले आहे, त्यामुळे त्यांना निवेदन देण्याची काय गरज आहे? त्यावर मी म्हणालो की, प्रश्न लावला म्हणजे त्या विषयाला चालना मिळते, पण ते अनेकदा मुख्यमंत्र्यांकडे गेलेले आहेत. मुख्यमंत्र्यांनी जाहीर केले ही एक गोष्ट. दुसरी गोष्ट म्हणजे सभागृहामध्ये मंत्रिमहोदयांनी सुद्धा सिरिसली हे कबूल केले आहे. मी त्याबाबत त्यांना दोष देत नाही. मा.सभापतींनी यासंबंधी आदेश दिले तसेच मा.उपसभापतींनी सुद्धा यासंबंधी आदेश दिले आहेत. **तेव्हा या चार पाच गोष्टी लक्षात घेवून हा विषय सोमवारी सभागृहात ठेवावा अशी माझी विनंती आहे.**

श्री.दिग्विजयसिंह खानविलकर : सभापती महोदय, हे अधिवेशन संपण्याच्या आत परत मंत्रिमंडळाकडे मी हा विषय आणतो. मी स्वतः मा.सभापतींना पत्र देवून त्या विषयासंबंधीची मुदत वाढवायला सांगितले होते. मी मा.सदस्यांचे आभार मानतो की त्यांनी हा उल्लेख केला. मंत्रिमंडळापुढे मी सुद्धा दोनदा हा विषय आणला आणि एक दोनदा अनऑफिशियल सुद्धा यावर चर्चा झाली. जे शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचारी आहेत त्यांचा हा प्रश्न मी स्वतः मंत्रिमंडळापुढे मांडून प्रयत्न केलेला आहे आणि **मी पहिला प्रश्न राखून ठेवण्याची सुद्धा विनंती केलेली होती म्हणून हा प्रश्न ठेवू या. आपण जे प्रश्न सांगितले ते सगळे त्या टेक्स्टमध्ये येणार आहे आणि मी मंत्रिमंडळापुढे हा प्रश्न घेवून पुन्हा जातो आहे.**

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मा.मंत्रिमहोदयांनी केलेली विनंती मान्य करायला हरकत नाही. त्यांनी जो प्रश्न राखून ठेवायला सांगितले आहे तो पुढच्या आठवड्यात घ्यावा अशी माझी विनंती आहे.

श्री.दिग्विजयसिंह खानविलकर : सभापती महोदय, मी मा.सदस्यांना विनंती करतो की, आंदोलनकर्त्यांनी आपले आंदोलन मागे घ्यावे अशी विनंती करावी आणि मी सुद्धा तशी विनंती करतो आहे.

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, मी सांगू इच्छितो की, त्यातील एका सदस्यांने नोटीस दिलेली आहे परंतु मी ते कोट करत नाही. कारण बाहेरच्या बावी मी कधीही सभागृहात आणत नाही. परंतु आपण तेथे जोवून विनंती करा की, थांबा म्हणून.

श्री.दिग्विजयसिंह खानविलकर : सभापती महोदय, मा.सदस्यांबरोबर मी तेथे जाईल आणि त्यांना विनंती करेल की त्यांनी आंदोलन मागे घेतले पाहिजे तसेच उपोषण मागे घेतले पाहिजे.

(२४)

‘अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयांना देण्यात येणारी भेदभावपूर्ण वागणूक संपुष्टात आणणे.

महाराष्ट्र विधानपरिषद : पहिले अधिवेशन, २००९

सोमवार, दिनांक १६ एप्रिल २००९

अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२४, क्रमांक १९, पृष्ठ १

(राखून ठेवलेल्या तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८१३ संबंधी)

सभापती : राखून ठेवलेला जो तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८१३ आहे त्या संबंधी मा.मंत्री महोदयांनी नंतर उत्तर देऊ असे पत्र पाठवून कळविलेले आहे. या आठवड्यामध्ये....

श्री.दिविजय खानविलकर : मागच्या आठवड्यामध्ये मी सभागृहामध्ये सांगितले होते की, कॅबिनेटपुढे हा विषय मला आणावयचा आहे. या बाबतचे पत्र मी मा.सभापतींना दिलेले आहे. मागच्या आठवड्यामध्ये हा प्रश्न या ठिकाणी उपस्थित झाला होता त्या वेळी मी कॅबिनेटपुढे हा प्रस्ताव घेऊन जाण्याचे मान्य केले होते. हा प्रस्ताव मी कॅबिनेटपुढे घेऊन जाईन.

श्री.नितीन गडकरी : मा.सभापती महोदय, या विषयावर या सभागृहामध्ये आतापर्यंत पाच सहा वेळा चर्चा झालेली आहे. तीन वेळा मा. मंत्री महोदयांनी हा प्रस्ताव घेऊन मी कॅबिनेटपुढे जातो असे सांगितले आहे. त्यांच्या गंभीरतेबाबत मला हसू येते. कॅबिनेट त्यांचे ऐकत नाही. आता चौथ्या वेळी ते म्हणताहेत की, मी हा प्रस्ताव घेऊन कॅबिनेटपुढे जातो. हा काय खेळ चालू आहे ? कर्मचारी उपोषणाला बसलेले आहेत. गंभीर प्रश्न असा आहे आणि तोच आपण गंभीरतेने घेत नाही याचा अर्थ काय ज्या वेळी हा प्रश्न या ठिकाणी उपस्थित झाला त्याच वेळी मा.मंत्री महोदयांनी स्पेशल कॅबिनेटपुढे जाऊन या बाबतचा निर्णय का घेतला नाही? हा प्रश्न पॉझिटीव्हली सुटेल या बाबत आपले मा. मुख्यमंत्र्यांशी बोलणे चालू आहे व हा प्रश्न सुटणार आहे असे मा.मंत्री महोदयांना सांगायचे आहे का? आता ते पुन्हा कॅबिनेटसमोर हा प्रस्ताव घेऊन जाणार आहेत. त्याठिकाणी हा प्रस्ताव रिजेक्ट झाला की, काय माहिती अधिवेशन किती दिवस चालणार आहे? हे आपले शुक्रवारी पळून जायला मोकळे, मग आम्ही काय करायचे? सभापती महोदय, आपण मला संरक्षण द्या.

श्री.प्रकाश जावडेकर : मा.सभापती महोदय, मला नाईलाजाने या ठिकाणी उल्लेख करावा लागत आहे. मा.मंत्री महोदयांकडील हा प्रश्न तिसऱ्यांदा राखून ठेवण्याची ते आज विनंती करीत आहेत. मॉर्डच्या प्रश्नावर देखील यांना निवेदन करायला मा. सभापती महोदय, आपण सांगितले होते परंतु ते देखील झालेले नाही. एका मंत्री महोदयांची अशी स्ट्राईल असणे हे बरोबर नाही. दर वेळी प्रश्न पुढे ढकलून कसे चालेल ?

सभापती : आपण सदर प्रश्न चर्चला घेऊ या

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, मा.मंत्री महोदय हा प्रश्न कॅबिनेटसमोर घेऊन जातील आणि त्याठिकाणी त्याबाबत पॉझिटीव्ह निर्णय होईल असे सांगण्यास ते तयार असतील तर सदर प्रश्न पुढे ढकलण्यासाठी आम्ही परवानगी घायला तयार आहोत.

श्री.दिविजय खानविलकर : सभापती महोदय, या प्रस्तावाच्या अंमलबजावणीसाठी आपल्याला पैसे द्यावे लागणार आहेत. कॅबिनेटपुढे हा प्रस्ताव जाणे मला आवश्यक वाटेल. मागच्या वेळी कॅबिनेट समोर हा प्रस्ताव आणला होता. कॅबिनेटने याला पार्शल मान्यता दिलेली आहे. फोर्थ पे कमीशन आणि ९० टक्के आम्ही देत आहोत त्याच्या अगन्त फिफ्थ पे कमीशन द्यावे याला मान्यता द्यावी असा प्रस्ताव कॅबिनेटमध्ये चर्चला आला होता. मागच्या आठवड्यामध्ये संध्याकाळी कॅबिनेट होती. त्याच दिवशी मी सभागृहामध्ये सांगितले होते की, या बाबतचा प्रस्ताव मी कॅबिनेटमध्ये घेतो आणि याबाबत निर्णय घेण्यासाठी माझ्या विभागाकडून प्रयत्न करतो. कॅबिनेटचा जो निर्णय होईल तो मी सभागृहापुढे ठेवीन.

सभापती : कॅबिनेट दर आठवड्याला होते ना ?

श्री.दिविजय खानविलकर : ज्यादिवशी हा प्रश्न सभागृहामध्ये चर्चला आला होता त्याच दिवशी संध्याकाळी कॅबिनेट झाली. त्यावेळी मी अनौपचारिक हा विषय काढला....

श्री.नितीन गडकरी : या प्रस्तावाला मा.मुख्यमंत्री हो म्हणाले का ?

श्री.दिविजय खानविलकर : कॅबिनेटमध्ये हा प्रस्ताव आणण्यासाठी मी मा.मुख्यमंत्र्यांशी बोललो आहे. येत्या आठवड्याच्या कॅबिनेटमध्ये हा प्रस्ताव चर्चला घेण्याचे ठरलेले आहे.....

सभापती: आपण अनौपचारिक चर्चा करणार की औपचारिक करणार?

श्री. दिविजय खानविलकर : मी स्वतः कॅबिनेटमध्ये त्यासंबंधीचा प्रस्ताव आणित आहे.

श्री.अण्णा डांगे : अध्यक्ष महोदय, आमची आणखी एकदा फसवणूक होण्याची शक्यता आहे. नागपूर अधिवेशनापासून हा विषय पुढेपुढे ढकलला जात आहे. हा विषय बुधवारी कॅबिनेटमध्ये आणतो असे मंत्री महोदय सांगत आहेत. तो विषय ते कॅबिनेटमध्ये आणतीलही. येत्या बुधवारी हे अधिवेशन संपणार असेल तर मग हा विषय येथेच राहिल. तरी माननीय मुख्य मंत्र्यांनी किंवा सभागृहाच्या नेत्यांनी या ठिकाणी येऊन यासंदर्भात सभागृहाला आश्वासन द्यावे. त्यांनी बुधवारी कॅबिनेटमध्ये निर्णय होईल आणि तो गुरुवारी सभागृहामध्ये जाहीर करण्यात येईल असे या ठिकाणी सांगणे आवश्यक आहे.

श्री.दिविजय खानविलकर : मी बुधवारी कॅबिनेटमध्ये हा प्रस्ताव आणतो आणि गुरुवारी त्याबाबत निवेदन करतो.

श्री.अण्णा डांगे : कॅबिनेटच्या कामकाजासंबंधी मला माहिती आहे. म्हणून मी या ठिकाणी सांगू इच्छितो की, बुधवारी हा विषय मंत्री महोदय कॅबिनेटमध्ये आणतील. त्यांच्या प्रामाणिकपणाबद्दल मला शंका नाही. पण बुधवारी कॅबिनेटमध्ये सर्वच विषयावर चर्चा होईलच असे नाही. कॅबिनेटमध्ये काही विषय राखून ठेवले जातात. त्यामुळे मंत्री महोदयांनी बुधवारी प्रामाणिकपणे हा विषय कॅबिनेटमध्ये आणला तरीसुद्धा त्यावर चर्चा होईल किंवा नाही हे मंत्री महोदय सांगू शकणार नाहीत. चर्चा झाली तर ती पॉझिटीव्ह होईल असेही मंत्री महोदय सांगू शकणार

नाहीत. त्यामुळे गुरुवारी त्यासंदर्भात निवेदन होईल किंवा नाही. हे सगळेच प्रश्न अनुत्तरीत आहेत. म्हणून माननीय मुख्य मंत्र्यांनी किंवा उप मुख्यमंत्र्यांनी या ठिकाणी येऊन सांगितले पाहिजे की बुधवारी यावर चर्चा करू आणि निर्णय घेऊ. त्यांच्याकडून अशा प्रकारचे निश्चित आश्वासन आम्हांला मिळाले पाहिजे.

सभापती : मंत्री महोदय यासंदर्भात निश्चित आश्वासन देतील काय?

श्री.अण्णा डांगे : मंत्री महोदयांच्या प्रामाणिकपणाबद्दल आमच्या मनामध्ये शंका नाही. त्यांनी कॅबिनेटमध्ये हा विषय आणला तरी कॅबिनेटमध्ये प्रत्येक विषयावर चर्चा होतेच असे नाही. कारण तो अधिकार माननीय मुख्य मंत्र्यांचा आहे. म्हणून त्यांनी विषय आणल्यानंतर त्यावर चर्चा होईलच असे नाही. जर चर्चा झाली नाही हे अधिवेशन शुक्रवारी संपले तर आम्हांला याबाबत काहीही कळणार नाही.

सभापती: मंत्री महोदयांनी या सभागृहाला यासंदर्भात आश्वासन देणे आवश्यक आहे. कॅबिनेटमध्ये हा विषय निश्चितपणे आणून त्यावर पॉझिटीव्ह अशा स्वरूपाचा निर्णय होईल आणि तो गुरुवारी या सभागृहामध्ये जाहीर करण्यात येईल असे मंत्री महोदय सांगू शकतील काय ?

श्री.दिविजय खानविलकर : अध्यक्ष महोदय, आठवड्याची कॅबिनेट या बुधवारी आहे. या कॅबिनेटमध्ये मी हा विषय आणणार आहे. यासंदर्भात निर्णय व्हावा यासाठी मी स्वतः प्रयत्न करणार आहे. तो निर्णय मी गुरुवारी या सदनमध्ये जाहीर करीन.

श्री.वी.टी.देशमुख: मंत्री महोदयांनी जे काही सांगितले ते आम्ही काळजीपूर्वक ऐकले आहे. या तिन्ही बाबतीतील शासन निर्णय तीन महिन्यांच्या आंत निर्गमित करण्यात येतील असे सांगूनही ते निर्गमित करण्यात आले नाहीत. म्हणून मी आता मुद्दाम काहीही प्रश्न विचारित नाही. आज मी त्यावेळची सारी छायाचित्रे या ठिकाणी सोबत घेऊन आलो आहे. अध्यक्ष महोदय, नागपूर येथे दिनांक २५ डिसेंबर १९९३ रोजी झालेल्या अखिल भारतीय आयुर्वेद महासम्मेलनाच्या उद्घाटन सोहळ्याच्या प्रसंगी देशाच्या मा.पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत राज्याचे त्यावेळेचे मा.मुख्य मंत्री श्री.शरद पवार यांनी असे सांगितले होते की,

“आजादी के बाद कोई ३० या ४० साल के बाद महाराष्ट्र शासन ने ९० प्रतिशत अनुदान देने की बात मान्य की, इस पर अमल आज भी हो रहा है. अभी उन्होंने कहा कि वेतन का अनुदान १०० प्रतिशत होना चाहिए. मेरा विधानमंडल का सत्र नागपूर शहर में शुरू है और सत्र शुरू होता है तो सरकारी नीतियों के बारे में सार्वजनिक रूप से बोलना ठीक नहीं होता. मगर यह बात सच है कि और शिक्षा पध्दतियों में हम लॉगो ने जिस रीति को स्विकार किया है उसे आयुर्वेद के बारे में लागू करने के लिए मुझे कोई तकलीफ नहीं होगी.”

सभापती महोदय, दिनांक २५ डिसेंबर १९९३ रोजी माननीय पंतप्रधानांच्या उपस्थितीमध्ये माननीय मुख्यमंत्र्यांनी हे विधान केले होते. सभापती महोदय., शासनाच्या नेत्यांनी बाहेर केलेल्या घोषणा सभागृहाच्या रेकॉर्डवर आणणे सभागृहाच्या कामकाजात त्या नोंदवून घेणे आणि त्यासंबंधीची पूर्तता करण्याचा प्रयत्न करणे हे आम्हा सर्व विधानमंडळ सदस्यांचे एक पवित्र काम आहे. दिनांक १४ मार्च २००० रोजी त्याहेतूने तारांकित प्रश्न क्रमांक २६५३ विचारण्यात आला होता. त्यातील भाग एक असा होता की, “उच्च शिक्षण खात्यांतर्गत असणाऱ्या महाविद्यालयांना वेतन खर्चावर शतप्रतिशत अनुदान दिले जाते, त्याप्रमाणे अनुदानित महाविद्यालयांनासुद्धा वेतन खर्चावर शतप्रतिशत अनुदान दिले जाईल अशी घोषणा मा.मुख्यमंत्र्यांनी मा.पंतप्रधानांच्या उपस्थितीत दिनांक २५ डिसेंबर १९९३ रोजी नागपूर येथे अखिल भारतीय आयुर्वेद महासम्मेलनाच्या उद्घाटन प्रसंगी केली असूनसुद्धा आजपावेतो या बाबतचे शासन आदेश निर्गमित करण्यात आलेले नाहीत ही बाब ३० एप्रिल १९९४ रोजी किंवा त्या दरम्यान अध्यक्ष, आयुर्वेद अध्यापक महासंघ, महाराष्ट्र यांनी मा.मुख्यमंत्री यांच्याकडे एक निवेदन पाठवून लक्षात आणून दिली. हे खरे आहे काय ?” त्याला ‘होय’ असे उत्तर देण्यात आले होते. त्यानंतर प्रश्न भाग दोन असा विचारण्यात आला होता की, “हे खरे असल्यास, उक्त निवेदना सोबत मा. मुख्यमंत्र्यांच्या भाषणाची (ध्वनिमुद्रित प्रतीवरून तयार केलेली) मुद्रित प्रत सुद्धा सहपत्र म्हणून जोडण्यात आलेली आहे, हे खरे आहे काय?” त्यालासुद्धा ‘होय’ असे उत्तर देण्यात आले होते. सभापती महोदय, यानंतर दिनांक ३ ऑगस्ट २००० रोजी लक्षवेधी सूचने वरील चर्चेत अनुसरून प्रश्न असा विचारण्यात आला होता की, “शतप्रतिशत वेतन अनुदानावर आधारित सॅलरी स्कीम निवृत्तीवेतन व्यवस्था व पाचव्या वेतन आयोगाची वेतनश्रेणी लागू करणे या तीनही बाबतीत तीन महिन्यात शासननिर्णय निर्गमित होतील काय?” या प्रश्नाला माननीय मंत्रिमहोदयांनी ‘होय’ असे उत्तर दिले होते. सभापती महोदय, यानंतर दिनांक ५ डिसेंबर २००० रोजी माननीय उपसभापतींनी असे निदेश दिले की, “तेव्हा मी या सभागृहामध्ये शासनास स्पष्टपणे निदेश देत आहे की, आपण या बाबतीत तीन महिन्यांची मुदत मागितली आहे. पण कोणत्याही प्रकारची मुदत न देता या संपूर्ण प्रकरणातील कार्यवाही या आठवड्यामध्ये शासनाने करावी.” माननीय उपसभापतींनी असे निदेश दिल्यानंतर स्वतः माननीय मंत्रिमहोदय, विरोधी पक्ष नेते आणि आम्ही काही सदस्य त्या लोकांना जाऊन भेटलो, त्यांना उपोषण मागे घेण्याची विनंती केली, आम्ही त्यांना उपोषण मागे घ्यावयास लावले परंतु त्या बाबतीत काहीही कार्यवाही झालेली नाही. दिनांक १५ डिसेंबर २००० रोजी माननीय सभापतींनी असे निदेश दिले होते की, “तावडतोवीने या बाबतीत निर्णय करा व तो निर्णय एक आठवड्याच्या आत

आमच्याकडे पाठवा" सभापती महोदय, या सभागृहाकडे शासनाने एवढ्या तुच्छतेने पाहणे आम्ही सहन करू शकणार नाही.

या संदर्भात मी माननीय मंत्रिमहोदयांना आता काहीही प्रश्न विचारू शकत नाही. शासनाने जे सभागृहात मान्य केलेले आहे ते शासनाने केले पाहिजे. माननीय पंतप्रधानांच्या उपस्थितीमध्ये माननीय मुख्यमंत्र्यांनी ते जाहीर केलेले आहे. ते केले पाहिजे. परंतु त्याप्रमाणे केले जात नाही ही अभिमान वाटणारी गोष्ट नाही. माननीय सभापतींचे आणि माननीय उपसभापतींचे निदेश पाळले जात नाही. तेव्हा आता आम्ही असा निर्णय घेतला आहे की अशा प्रकारे सभागृहाचे कामकाज चालविणे चूक आहे. सभागृहाकडे पाठ फिरवून शासन म्हणून तुम्ही बसणार असाल तर आम्ही सभागृहामध्ये तुमच्याकडे पाठ फिरवून बसणार आहोत.. त्याकरता जी शिक्षा होईल ती सहन करण्यास आम्ही तयार आहोत. आम्ही येथून उठणार नाही.

(सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख आणि अन्य काही सन्माननीय सदस्य सरकारी पक्षाकडे पाठ फिरवून बसतात)

सभापती : आपण माझ्याकडे पाठ फिरवून बसलेला आहात.

श्री.वी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, आम्ही आपल्याकडे पाठ फिरवून बसलेलो नाही आम्ही शासनाकडे पाठ फिरवून बसणार आहोत.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख आणि अन्य काही सन्माननीय सदस्य अगतिक झालेले आहेत त्यामुळे त्यांनी असा निर्णय घेतलेला आहे. शासनाने वारंवार आश्वासन देऊन सुध्दा त्याप्रमाणे निर्णय घेतला जात नाही त्यामुळे त्यांच्या मनात निराशा निर्माण झाली आहे. त्यामुळे शासनावरील विश्वास ढासळला आहे. त्यामुळे त्यांनी अशा प्रकारची कृती केलेली आहे. त्याची आपण दखल घेतली पाहिजे. आज जो प्रसंग येथे निर्माण झाला आहे असा प्रसंग यापूर्वी कधीही निर्माण झाला नव्हता. तेव्हा आपण सभागृहाची बैठक ५ मिनिटांसाठी स्थगित करावी मधल्या काळात माननीय मुख्यमंत्र्यांना बोलावून घ्यावे त्यांची मा.मुख्यमंत्र्यांची चर्चा होऊ द्यावी.. अशा प्रकारे निषेध व्यक्त करणे मला योग्य वाटत नाही. त्यांनी अशा प्रकारे बसणे योग्य वाटत नाही. तेव्हा सभागृहाची बैठक आपण स्थगित करावी आणि यातून तातडीने मार्ग काढावा अशी माझी आपल्याला विनंती आहे.

सभापती : प्रश्नोत्तराच्या तासातील वेळ वाया जात आहे याचे मला दुःख वाटते.

श्री.अण्णा डांगे : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी सुचविल्याप्रमाणे ५-१० मिनिटांसाठी सभागृहाची बैठक तहकूब करावी आणि माननीय मुख्यमंत्र्यांना येथे पाचारण करावे. आणि त्यांनी येथे उपस्थित होऊन याबाबत निर्णय घ्यावा, जाहीर करावा. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी आश्वासन येथे दिल्यानंतर त्यावर आम्ही विश्वास ठेवू..

सभापती: हा मार्ग योग्य आहे असे मला वाटते...

डॉ.अशोक मोडक : अध्यक्ष महाराज, खरे म्हणजे या पक्षा माझ्या भावना काही या विषयाबाबत वेगळ्या नाहीत. पण एक महत्वाचा विषय मला येथे मांडावयाचा आहे. या सभागृहाबद्दल नागरिकांच्या मनात विश्वासाहर्तेबद्दलच या मुळे प्रश्नचिन्ह लागले आहे आणि ही गोष्ट महाराष्ट्राच्या दृष्टीने परवडणारी नाही. मग आम्ही येथे चर्चा करायची कशासाठी ? आणि आपणही उच्च स्तरावरून निदेश द्यायचे कशासाठी ? यापूर्वी मंत्री महोदयांनी जे सांगितले होते त्यापेक्षा एक अवाक्षर देखील त्यांनी आता वेगळे असे काही सांगितलेले नाही...

सभापती : होय. त्यांनी याबाबत निर्णय करावा आणि तो निर्णय एक आठवड्यामध्ये आमच्याकडे पाठवा असे मागील वेळेस त्यांना सांगितले होते, पण प्रत्यक्षात त्याबाबत काहीही घडलेले नाही. त्यांनी निर्णय घेऊन आमचेकडे पाठविलासुध्दा नाही.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : अध्यक्ष महाराज, आपण सांगितल्याप्रमाणे मी दोन वेळा हा विषय कॅबीनेटपुढे घेण्याविषयी सांगितले...

श्री.नितीन गडकरी : अध्यक्ष महाराज, माननीय मंत्री महोदय वारंवार तेच तेच कशासाठी सांगत आहेत...

श्री.दिग्विजय खानविलकर : अध्यक्ष महाराज, मी माझ्या बोलण्यात काहीही बदल करीत नाही. मी केवळ येथे वस्तुस्थिती नेमकी काय आहे तेच सांगत आहे. यामध्ये आर्थिक अडचण देखील आहे. याबाबत औरंगाबाद आणि सगळीकडे कॅबीनेटमध्ये दोन-तीन वेळा चर्चा केली आहे. पाचव्या वेतन आयोग वगैरे तिन्ही गोष्टी होत्या. तोही विषय होता, ते कॅबीनेटने करून दिले...

श्री.नितीन गडकरी : पार्श्व निर्णय दिलेले आहेत.. अध्यक्ष महाराज, हा आपलाही अपमान आहे. आपण तो कसा काय सहन करून घेता आहात...

श्री.दिग्विजय खानविलकर : अध्यक्ष महाराज, मी याबाबत गुरुवारी निश्चितपणे काय तो निर्णय घेऊन त्याबाबतचे निवेदन येथे करतो..

सभापती : हो, पण येथे मी सन्माननीय सदस्यांना हे कोणत्या तोंडाने सांगू की तुम्ही असे करू नका म्हणून ... त्यांना विनंती करण्याची माझी क्षमताही आता संपुष्टात आली आहे.. तेव्हा मी आता सभागृहाची बैठक १५ मिनिटांसाठी तहकूब करतो. आणि मंत्री महोदय, आपणही ताबडतोबीने सभागृहाचे नेते किंवा माननीय मुख्यमंत्र्यांना याबाबत भेटून, त्यांना सभागृहातील एकंदर वातावरणाची माहिती द्यावी तसेच त्या दोघांपैकी कोणीही एकाने येथे येऊन याबाबत शासनाची भूमिका स्पष्ट करण्यास सांगावे. तेव्हा सभागृहाची बैठक मी १५ मिनिटांसाठी येथे तहकूब करीत आहे.

सभागृहाची बैठक २.१७ वाजता, १५ मिनिटांसाठी तहकूब झाली.

सभापतीस्थानी : मा.उपसभापती

श्री.नितीन गडकरी : माननीय सभापती महोदय, मा.वी.टी.देशमुख आणि इतर माननीय शिक्षक आमदार या ठिकाणी वेगळ्या प्रकारे आंदोलन करीत आहेत. माननीय उपसभापती महोदय, आपण सुध्दा या प्रश्नांच्या बाबतीत ताबडतोब कारवाई करावी, असे निर्देश दिले होते. सहा ते सात वेळा हा विषय या सदनत आला आहे. असे असतानाही या प्रश्नाला अजून न्याय मिळत नाही. सभागृहात दिलेल्या आश्वासनाची पूर्ती शासनाकडून होत नाही. अशा प्रकारची परिस्थिती या पूर्वी केव्हाही निर्माण झाली नव्हती. श्री.वी.टी.देशमुख यांना उत्कृष्ट संसदपट्ट्या पुरस्कार मिळालेला आहे. शिस्तप्रिय असे ते प्राध्यापक आहेत. म्हणून असा प्रसंग या सभागृहात येणे हे लांछनास्पद गोष्ट आहे. म्हणून या बाबतची गंभीर स्थिती लक्षात घेता जोपर्यंत माननीय मुख्यमंत्री सभागृहात या प्रश्नासंबंधी निवेदन करीत नाहीत, तोपर्यंत सभागृहाचे कामकाज पंधरा मिनिटाकरिता स्थगित करावे.

श्री.अण्णा डांगे : सभापती महोदय, आपल्या आसनावरून माननीय सभापतींनी निषेध नोंदविला आहे. याबाबतचे निवेदन करण्यासाठी सभागृहाचे कामकाज माननीय सभापतींनी १५ मिनिटांकरिता स्थगित केले होते. आता मा. आरोग्य मंत्री माननीय मुख्यमंत्र्यांकडे गेलेच नाहीत. गोफणही तेथे आणि धोंडाही तेथे अशी परिस्थिती या ठिकाणी निर्माण झाली आहे. आरोग्यमंत्री आता या ठिकाणी आले नाहीत. हा सभागृहाचा अपमान आहे. याबाबत मा. आरोग्यमंत्र्यांना समज देण्याची आवश्यकता आहे.

उपसभापती : मी या बाबतची वस्तुस्थिती सभागृहाच्या निदर्शनास आणीत आहे. टांझानियाचे शिष्टमंडळ विधानमंडळात आले आहे. टांझानियाचे मा.स्पीकर सुध्दा आलेले आहेत. त्या ठिकाणी माननीय सभापती तसेच माननीय मुख्यमंत्री आहेत. आरोग्यमंत्री सुध्दा त्या ठिकाणी आहेत. मी आता सभागृहाची बैठक ३.०० वाजेपर्यंत स्थगित करीत आहे. आता यानंतर सुट्टी घेण्याची आवश्यकता नाही, असे वाटते.

(सभागृहाची बैठक २ वाजून ३८ मिनिटांनी, ३.०० वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

सभापतीस्थानी मा. उपसभापती

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, सभागृहामध्ये माननीय आरोग्य मंत्री आले आहेत. तेव्हा पुढे काय निर्णय झाला तो सभागृहाला समजला पाहिजे.

उपसभापती : मंत्रिमहोदय आपले काय म्हणणे आहे?

श्री. दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, या प्रश्नावर शासनाला आज निर्णय घेणे शक्य नसल्यामुळे आपण सभागृहाचे कामकाज पुढे चालवावे अशी मी आपणाला विनंती करतो.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, या सभागृहामध्ये माननीय सभापतींना शासनाकडून देण्यात आलेले आश्वासन आणि माननीय सभापतींनी दिलेले निदेश यांचे पालन शासनाकडून होईल एवढेच आम्हाला आश्वासन पाहिजे, बाकी काही नको.

श्री.रविंद्र मिल्लेकर : सभापती महोदय, या सभागृहामध्ये माननीय सभापतींनी दिलेले निदेश जर शासनाकडून पायदळी तुडविले जाणार असतीलतर आपण त्याची गंभीर दखल घेतली पाहिजे.

श्री.प्रकाश जावडेकर : सभापती महोदय, शासनातर्फे या प्रश्नावर निवेदन करायला कुणीही यायला तयार नाही याचा अर्थ काय?

श्री. प्रमोद नवलकर : सभापती महोदय, याचा निषेध म्हणून आपण सभात्याग करा.

श्री.अण्णा डांगे : सभापती महोदय, आपण दिलेल्या निदेशांना वाटाण्याच्या अक्षता लावल्या जात आहेत. हा या सभागृहाच्या आणि आपल्या प्रतिष्ठेचा प्रश्न आहे. आपण दिलेल्या आदेशाप्रमाणे आम्ही मंत्रिमहोदयांकडे त्यांना भेटायला गेलो होतो. तेव्हा या सभागृहाची आणि आपल्या दिलेल्या आदेशाची हे शासन स्पष्ट दखल घेत नसेल तर आपण सभागृहाचे कामकाज तहकूब करावे.

उपसभापती : माननीय सभापती मंत्रिमहोदयांशी विचारविनिमय करीत असल्यामुळे मी सभागृहाचे कामकाज साडे तीन वाजेपर्यंत तहकूब करीत आहे.

(सभागृहाची बैठक दुपारी ठीक ३ वाजून २ मिनिटांनी ,३.३० वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

सभापतीस्थानी-मा.सभापती

(काही सन्माननीय सदस्य शासनाकडे पाठ करून बसतात.)

सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास समाप्त झालेला आहे.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, मघापासून तीन वेळा सभागृहाचे कामकाज स्थगित झाले. आम्ही वारंवार विनंती करीत आहोत.

सभापती : तत्पूर्वी एक छोटी घोषणा करावयाची आहे.

पृ.शी./मु.शी. : विविध विद्यापीठांच्या निवडणुकांच्या पुनरीक्षित कार्यक्रमांची घोषणा.

सभापती : विद्यापीठांच्या रिक्त जागांच्या निवडणुकीचे फॉर्म भरण्याची मुदत उद्या मंगळवार, दिनांक १७ एप्रिल २००९ रोजी दुपारी तीन वाजेपर्यंत वाढविण्यात आलेली आहे.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, मघापासून तीन वेळा सभागृहाचे कामकाज स्थगित झाले. या सभागृहातील सन्माननीय ज्येष्ठ सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख, शिक्षक आमदार, आपल्या या सभागृहामध्ये सहा-सात वेळा आयुर्वेदिक व युनानी कर्मचाऱ्यांचा प्रश्न चर्चेसाठी आला होता. त्यावर चर्चा झाली. त्याबाबत आपण निर्देश दिले, माननीय उप सभापतींनी निर्देश दिले. माननीय मंत्री महोदयांनी आश्वासन दिले. सरकार त्यांचा प्रश्न बाजूला ठेवा. मला फक्त एवढेच विचारावयाचे आहे की, या सभागृहामध्ये दिलेली आश्वासने माननीय मंत्री महोदय पाळणार आहेत की नाहीत ? आपण दिलेले निर्देश, माननीय उप सभापतींनी दिलेले निर्देश हे सरकार पाळणार आहे की नाही एवढेच त्यांनी आम्हाला एकदा सांगावे. जर याची सॅन्टीटी रहाणार नसेल आणि आपला अपमान होणार असेल, या सभागृहाची प्रतिष्ठा रहाणार नसेल तर हे कामकाज पुढे कशासाठी चालवावयाचे ? हा प्रश्न आहे. जर हे होत नसेल तर या कामकाजामध्ये आम्हाला स्वारस्य नाही. सन्माननीय सदस्य याठिकाणी अशा प्रकारे येथे बसलेले आहेत, जे आजपर्यंत कधी असे घडलेले नाही ते या सभागृहामध्ये घडलेले आहे. अशा अवस्थेमध्ये आम्हाला सभागृहाच्या कामकाजामध्ये स्वारस्य नाही. आपण सभागृह स्थगित करून टाकावे. याठिकाणी काम करण्यामध्ये आम्हाला विलकूल कोणत्याही प्रकारची रुची नाही.

सभापती : माननीय मंत्री महोदय, काही निवेदन करावयाचे आहे काय? ज्या विषयासाठी सभागृह दोन वेळा-तीन वेळा तहकूब झाले, त्यासंबंधी माननीय मंत्री महोदयांना काही निवेदन करावयाचे आहे का? निवेदन करा.

(अनेक सन्माननीय सदस्य एकदम बोलत असतात)

सभापती : पाहू, नवीन काही.....

श्री.नितीन गडकरी : आपण मुख्यमंत्र्यांना आदेश दिला होता.

सभापती : होय, ते माननीय मुख्यमंत्र्यांशी चर्चा करून आलेले आहेत. त्यामुळे ते काय म्हणतात ते आपण ऐकून तर घेऊ या. आपण सर्वांनी खाली बसावे.

श्री.नितीन गडकरी : माननीय मुख्यमंत्री, माननीय उप मुख्यमंत्री आपल्याला भेटलेले आहेत का?

सभापती : मला ते भेटले, परंतु टांझानियाचे शिष्टमंडळ येथे आलेले होते, ज्या शिष्टमंडळाचे आम्ही स्वागत करण्यामध्ये गुंतलेले होते. त्याठिकाणी ते भेटले आणि तेथे ही चर्चा करणे बरोबर नव्हते.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, ते अजूनपर्यंत येथे आलेले नाहीत.

सभापती : माननीय आरोग्य मंत्र्यांची माननीय मुख्यमंत्र्यांबरोबर चर्चा झालेली आहे. त्या संबंधी ते येथे निवेदन करू इच्छितात. मी त्यांना तसे करण्यास सांगत आहे

(अनेक सन्माननीय सदस्य एकदम बोलतात)

त्यांना काय म्हणावयाचे आहे ते ऐकून तर घेऊ.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, आम्ही ऐकण्यास तयार आहोत. पण आपण सांगितल्यानंतर माननीय उप मुख्यमंत्री, या सभागृहाचे नेते आपल्याला भेटावयास येत नाहीत, आपल्याला काही सांगत नाहीत हे योग्य आहे का?

सभापती : माननीय मुख्यमंत्र्यांची आणि माझी भेट झाली पण मी मघाशी सांगितल्याप्रमाणे ती वेगळ्या ठिकाणी झाली.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, पण त्यांनी घेऊन आपल्याला सांगितले पाहिजे, निदान निरोप तरी दिला पाहिजे.

सभापती : टांझानियाच्या संसदेचे शिष्टमंडळ येथे आलेले होते आणि त्यांच्या स्वागताचा छोटासा कार्यक्रम होता. तेथे मी थांबलो होतो. उलट या कामकाजामुळे मलाच तेथे जावयास उशीर झाला. मीच तेथे जवळजवळ 9५ मिनिटे उशीरा गेलो. मी तेथे माननीय मुख्यमंत्र्यांना सांगितले की, असे- असे घडलेले आहे. सन्माननीय सदस्य येथे अशा अवस्थेमध्ये बसलेले आहेत हेही मी त्यांना सांगितले. ते म्हणाले की, मी माननीय आरोग्यमंत्र्यांशी याबाबतीत ताबडतोब चर्चा करतो आणि माननीय आरोग्यमंत्री सभागृहामध्ये याबाबतीत योग्य त्या प्रकारची घोषणा करतील.

(अनेक सन्माननीय सदस्य एकदम बोलतात)

श्री.अण्णा डांगे : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे.

सभापती : जोपर्यंत माननीय आरोग्य मंत्री काय म्हणत आहेत हे आपण ऐकत नाही. त्यांना काय म्हणावयाचे आहे ते तरी ऐकून घेऊ.

श्री.रामदास फुटाणे : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे.

(अनेक सन्माननीय सदस्य एकदम बोलतात)

श्री.अण्णा डांगे : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. मघाशी पहिल्यांदा सभागृह तहकूब केले, त्यावेळी आम्ही हा विषय मांडलेला होता की, सन्माननीय आरोग्य मंत्री श्री.दिग्विजय खानविलकर हे मंत्रीमंडळाचे सदस्य आहेत. कॅबिनेटच्या वेळी ते हजर राहू शकतात. परंतु मंत्री मंडळासमोर असलेली कार्यक्रम पत्रिका, विषय पत्रिका आहे, त्यामधील सगळेच विषय घेतले जातील हे ते सांगू शकत नाहीतच. कोणते विषय गाळले जातील हे ते सांगू शकत नाहीत. कॅबिनेटसमोर कोणता विषय हाताळावयाचा हे मुख्यमंत्री, उप मुख्यमंत्री हे सभागृहाला सांगू शकतील. मा. मुख्यमंत्री आणि उपमुख्यमंत्र्यांनी या ठिकाणी आश्वासन दिले पाहिजे आणि सांगितले पाहिजे, की बुधवारच्या कॅबिनेटसमोर हा विषय घेतो आणि त्यासंबंधात गुरुवारी सांगू. या विषयावर सभागृह तहकूब झाले, परंतु कॅबिनेटमध्ये काय करायचे हे ते सांगू शकत नाहीत, त्यांना तो अधिकार नाही. त्यांना अधिकार नसल्यामुळे त्यांनी निवेदन करणे

योग्य होणार नाही, असा माझा हरकतीचा मुद्दा आहे.

श्री.रामदास फुटाणे : माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. हा प्रश्न गंभीर असल्यामुळे पाच वर्षे युतीचे सरकार सत्तेवर होते, त्याही अगोदरचे सरकार सत्तेवर होते, त्यांना हा प्रश्न सोडविता आला नाही. म्हणजे नऊ वर्षे हा प्रश्न कोणालाही सोडविता आलेला नाही. प्रश्न गंभीर आहे. मा. आरोग्य मंत्र्यांना आपण जे सांगितले, त्याप्रमाणे मा. मुख्यमंत्री महोदयांना आरोग्य मंत्री भेटल्यानंतर त्यांनी सभागृहामध्ये निवेदन केलेले आहे. आता प्रश्नोत्तराचा तास संपलेला असल्यामुळे पुनः त्या विषयावर चर्चा पुढे सुरु करू नये अशी आपल्याला विनंती करावयाची आहे.

सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास समाप्त झाला आहे, हे मी घोषित केले आहे. प्रश्न तो नाही. ज्या कारणामुळे हे सभागृह दोनदा-तिनदा तहकूब झाले, या बाबत आरोग्य मंत्र्यांनी मुख्यमंत्र्यांशी चर्चा केलेली आहे.

(अडथळ)

सभापती : या संदर्भात मा.मंत्री महोदयांना काय म्हणावयाचे आहे ते कृपया आपण ऐकून घ्यावे.

श्री.प्रमोद नवलकर : आरोग्य मंत्र्यांनी मघाशी सांगितलेले आहे.

(गोंधळ)

सभापती : या विषयावर मा. मुख्यमंत्री आणि आरोग्य मंत्र्यांची चर्चा झालेली आहे की नाही.... (अडथळ).. सन्माननीय सदस्यांनी माझ्यावर विश्वास ठेवावा. माननीय मंत्र्यांना काय म्हणावयाचे आहे ते आपण ऐकून घेऊ या.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : आपण मघाशी सभापतीस्थानी नव्हता, उपसभापती महोदय होते, त्यावेळेला मी सांगितलेले आहे. या विषयाच्या संदर्भात या आठवड्याच्या कॅबिनेटसमोर माझ्या विभागाकडून चर्चा उपस्थित करण्याचा मी प्रयत्न करणार आहे. त्यानंतर त्याबाबतीत मी निवेदन करणार आहे. मा.मुख्यमंत्री महोदयांबरोबर मी आताच चर्चा केली. परंतु फायनान्शीयल वाव असल्यामुळे याबाबत आता निर्णय घेणे शक्य होणार नाही. दोनच मिनिटे या विषयावर त्यांच्याशी चर्चा झालेली आहे....

(गोंधळ)

श्री.नितीन गडकरी : मा. सभापती महोदय आपण या बाबत आदेश दिल्यानंतरही मा.मुख्यमंत्री महोदय स्वतः यायला तयार नाहीत, उपमुख्यमंत्री महोदय यायला तयार नाहीत. या ठिकाणी आम्हाला कोणत्याही प्रकारचे निट उत्तर मिळत नाही. आपण दिलेल्या सूचनेचा त्यांनी अवमान केलेला आहे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, आपल्या सूचनेचा अवमान कधीही केलेला नाही.

श्री.नितीन गडकरी : मा. सभापतींनी दिलेल्या निर्देशाचे पालन केले नाही. आपण दिलेल्या आश्वासनाचे पालन केले नाही.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : माझी आणि मा. मुख्यमंत्री महोदयांची दोन मिनिटे चर्चा झाली.

श्री.रविंद्र मिल्लकर : मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी या विषयावर चर्चा करण्यासाठी दोनच मिनिटे वेळे दिलेला आहे काय?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : मा.मुख्यमंत्री मिटींगमध्ये होते. त्यानंतर या विषयावर चर्चा केली.

श्री.रविंद्र मिल्लकर : एका महत्त्वाच्या विषयावर मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी दोनच मिनिटे दिलेली आहेत काय?

सभापती : अजूनही माननीय मुख्यमंत्री एका बैठकीत आहेत. येथे येण्यापूर्वी मा.मुख्यमंत्री महोदयांबरोबर आरोग्य मंत्री महोदयांनी संपर्क साधला असेल. आपण असे गृहित धरू की, मा.आरोग्य मंत्री महोदयांनी जे येथे सांगितले, तो शासनाचा निर्णय आहे. तो शासन निर्णय आहे असे गृहित धरून आपण पुढे जाऊ.

श्री.प्रमोद नवलकर : आपण निर्देश दिला, त्यानंतर आश्वासन देण्यात आले, त्याचे काय झाले...

(गोंधळ)

(अनेक मा.सदस्य वेलमध्ये येवून मा.सभापतींना सभागृह स्थगित करण्याची विनंती करतात)

सभापती : आता ३ वाजून ४० मिनिटे झालेली आहेत

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, आजचे सभागृहाचे कामकाज आपण स्थगित करा. आम्ही कामकाजात भाग घेऊ इच्छित नाही.

(अनेक मा. सदस्य एकदम बोलण्याचा प्रयत्न करतात)

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, ते सभापतीचे निदेश ऐकत नाहीत. उपसभापतींचे निदेश ऐकत नाहीत असे होत असेल तर आम्हाला आज सभागृहाच्या कामकाजात भाग घ्यावयाचा नाही.

(अनेक मा. सदस्य सभागृह स्थगित करण्याबाबत विनंती करतात)

श्री. प्रमोद नवलकर : सभापती महोदय, त्यांनी जेव्हा आश्वासन दिले तेव्हा त्यांची अक्कल कोठे होती ?

(अनेक मा. सदस्य बोलण्याचा प्रयत्न करतात)

सभापती : मला हे मान्य आहे की, जरूर दिसायला ते बरे दिसत नाही. परंतु

मी कोणत्या तोंडाने त्यांना आव्हान करू.

श्री.अण्णा डांगे : सभापती महोदय, अशा पध्दतीने काम करणे योग्य होणार नाही. या सभागृहाच्या प्रतिष्ठेचे आपण जतन केले पाहिजे. सभागृहाचे कामकाज थांबविण्याशिवाय आता मार्ग नाही.

श्री.प्रकाश जावडेकर : सभापती महोदय,माझा हरकतीचा मुद्दाआहे. प्रश्न केवळ आयुर्वेदाचा किंवा त्यावद्दलच्या सरकारच्या निर्णयाचा नाही. या सभागृहामध्ये चार वेळा सांगूनही आणि आता त्यासाठी आपण तीन वेळा सभागृह स्थगित केले आहे ते कशासाठी केले ? ते यासाठी की, मा. मंत्रिमहोदय या ठिकाणी स्वतः एकटे काही सांगू शकत नाही म्हणून मा. मुख्यमंत्र्यांच्या वतीने सभागृहाच्या नेत्यांनी येथे यावे आणि सांगावे. त्यावेळेला दुसरे सभागृह चालू होते आणि त्यामुळे दोघेही जण त्याठिकाणी होते असे आपण गृहीत धरू. परंतु आता दुसरे सभागृह स्थगित झाले आहे आणि त्यामुळे त्यांनी आता येथे यावयाला पाहिजे. ज्यांचे या सभागृहाविषयी प्राथमिक कर्तव्य आहे ते मा. उपमुख्यमंत्री तसेच मा.गृहमंत्री हे या सभागृहाचे नेते आहेत. तेव्हा त्यांनी येथे यायला पाहिजे आणि मा. सभापतींनी दिलेल्या निदेशाबाबत आपले म्हणणे सांगायला पाहिजे की, या पदांसाठी विषय ते मंत्रिमंडळाच्या चर्चेमध्ये घेणार की नाही आणि त्यावर चर्चा करणार की नाही? ते मा. मुख्यमंत्र्यांच्या वतीने हे सांगू शकतात. मंत्री सांगू शकत नाहीत. म्हणून माझे म्हणणे असे आहे की, यासाठी एवढे मौल्यवान सभागृह तीन वेळा तहकूब केले आणि त्यासंबंधी सरकार पक्षाच्या वतीने कोणतीही दखल घेतलेली नाही. यासंबंधी स्वतः सभागृहाच्या नेत्यांनी खुलासा करावयाला पाहिजे परंतु त्यांनी केलेला नाही. म्हणून माझा हरकतीचा मुद्दा असा आहे की, सभागृहाचे कामकाज आजच्या दिवसाकरिता आपण तहकूब करावे.

सभापती : आपण या विषयावर आणखी एक संधी द्या. आता ३ वाजून ५३ मिनिटे झालेली आहेत. ४ वाजून १५ मिनिटांपर्यंत आपण सभागृहाची बैठक स्थगित करित आहोत.

(३ वाजून ५३ मिनिटांपासून ४ वाजून १४ मिनिटांपर्यंत मध्यंतर)

(स्थगितानंतर)

(सभापतीस्थानी मा.उप सभापती)

(सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख आणि अन्य काही सन्माननीय सदस्य सरकारी पक्षाकडे पाठ फिरवून बसतात.)

सुधीर जोशी : अध्यक्ष महोदय, अशा परिस्थितीमध्ये काम करणे कठीण आहे.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, आपण निलेला निदेश पालन करू असे सांगायला माननीय मुख्य मंत्री किंवा उपमुख्य मंत्री तयार नाहीत. एवढी त्यांची नैतिकता घसरून गेली आहे. त्यामुळे या सभागृहामध्ये काय करायचे ? आपण दिलेल्या निदेशांची आणि माननीय सभापतींनी दिलेल्या निदेशांची यांनी वाट लावली आहे. या सभागृहामध्ये सभापतींनी दिलेले निदेश आणि आदेश, त्याचप्रमाणे मंत्री महोदयांनी दिलेली आश्वासने पाळली पाहिजेत. याबाबतीत आपण मंत्री महोदयांना सांगितले पाहिजे. माननीय सभापतींनी असे सांगितले होते की १५ मिनिटांमध्ये माननीय मुख्य मंत्री भेटायला येतील. पण ते या ठिकाणी आले नाहीत. त्यामुळे माननीय आरोग्य मंत्र्यांची अवस्था केविलवाणी झाली आहे. मला त्यांच्याबद्दल सहानुभूती आहे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : याबाबतीत चर्चा करून सभागृहामध्ये निवेदन करतो असे मी सांगितले आहे.

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : अध्यक्ष महाराज, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे....

श्री.प्रकाश जावडेकर : अध्यक्ष महाराज, माझा हरकतीचा मुद्दा मी पहिल्यापासून मांडित आहे. अध्यक्ष महाराज, आता हा प्रश्न माननीय आरोग्य मंत्र्यांचा राहिलेला नाही. हा प्रश्न आता या सभागृहाचा आणि या सभागृहाच्या सभापतींचा झालेला आहे. उद्या मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत हा प्रश्न घेतला जाणार आहे किंवा नाही हे माननीय मुख्यमंत्र्यांनी आणि माननीय उप मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले पाहिजे. खालच्या सभागृहाचे कामकाज बंद झालेले आहे. तरी सभापती महोदय, माननीय मुख्य मंत्री किंवा उप मुख्यमंत्र्यांनी येऊन आपली भेट घेतली आहे काय? त्यांनी या ठिकाणी येऊन सभागृहाला काहीही सांगितले नाही. या सभागृहामध्ये गेले तीन तास काम होऊ शकले नाही. याची कोणतीही दखल हे सरकार घेत नाही. हा यातील अत्यंत महत्त्वाचा मुद्दा आहे. सभागृहाची प्रतिष्ठा त्यांनी धूळीला मिळविल्यानंतर आपल्याला सभागृहाचे कामकाज दिवसभरासाठी तहकूब करावे लागणार आहे आणि तसा निषेधही आपण नोंदवावा अशी मी आपल्याला विनंती करतो.

श्री.नितीन गडकरी : अध्यक्ष महोदय, आपण दिलेल्या निदेशाची शासनाने काय वाट लावली आहे हे आपण पाहिले आहे. या सभागृहाची प्रतिष्ठा रहावी. सन्मान रहावा आणि आपण ज्या पदार बसला आहात त्या पदाचा सन्मान रहावा म्हणून आपण आजच्या दिवसाचे कामकाज स्थगित करावे. माननीय मुख्य मंत्र्यांमध्ये आणि उप मुख्य मंत्र्यांमध्ये कोणतीही संवेदना नसेल तर आपल्या प्रतिष्ठेकरिता आपण दिवसभरासाठी सभागृहाचे कामकाज स्थगित करावे अशी मी आपल्याला विनंती करतो. ज्यांना उत्कृष्ट संसदपटू म्हणून पुरस्कार मिळालेला आहे असे सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख यांना आज शासनाकडे पाठ फिरवून बसावे लागले आहे. याची कोणीही दखल घेत नाही. त्यांना भेटायला कोणीही येत नाही. मग कशाकरिता आज या सभागृहाचे कामकाज चालवावयाचे ? माननीय मुख्य

मंत्र्यांना सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख यांना विनंती करता आली असती. त्यांना विनंती करण्यासुद्धा ते तयार नाहीत. हे काय चालले आहे? त्यांची गंड्याची कातडी आहे. अशा परिस्थितीमध्ये सभागृह कशाला चालवावयाचे ? अशा वेळी ते काय सांगणार आहेत? सभागृहाचे नेते मुख्यमंत्री याठिकाणी येण्यास तयार नाहीत. हे खूप झालेले आहे. मी आपल्याला पुन्हा एकदा नम्र विनंती करतो की या सभागृहाच्या प्रतिष्ठे करता सभागृहाचे कामकाज चालवावे असे आम्हाला वाटत नाही तेव्हा आपण सभागृहाची बैठक तहकूब करावी. आमच्या तीव्र भावना व्यक्त करण्यासाठी आपण बैठक तहकूब करावी अशी मी आपल्याला पुन्हा एकदा विनंती करतो. उद्या काय होईल ते नंतर पाहू. माननीय मुख्यमंत्री आणि माननीय उपमुख्यमंत्री सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख यांना विनंती करण्यास यावयाला तयार नाही. हे सरकार कसे चालले आहे?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील (उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री) : सभापती महोदय, सन्माननीय आरोग्य मंत्र्यांनी सभागृहामध्ये परिस्थिती विशद केली आहे. या सगळ्या प्रकरणामध्ये मोठ्या प्रमाणावर फायनांशिअल कन्स्ट्रेंट येणार असल्यामुळे कॅबिनेटसमोर आणि वित्त विभागासमोर हा विषय जाण्याची आवश्यकता आहे. ज्या वेळी विभागाचे मंत्री असे सांगत आहेत की, हा विषय मी कॅबिनेटसमोर मांडतो. सभापती महोदय, आपण आदेश दिलेला असला तरी सुद्धा माननीय सभापतींनी दिलेल्या आदेशाची पायमल्ली करण्याचा या शासनाचा विचार नाही. परंतु या ठिकाणी अशा प्रकारची अनेक आश्वासने असू शकतात. शासनाने दिलेले आश्वासन पाळले नाही तर त्याचा काय निर्णय करावयाचा याची प्रोसिजर विधानसभेच्या कामकाजामध्ये ठरलेली आहे. परंतु आम्ही सांगू तसेच उत्तर मंत्रिमहोदयांनी दिले पाहिजे. अशा प्रकारचा आग्रह या सभागृहामध्ये सन्माननीय सदस्यांना धरता येणार नाही. मंत्रिमहोदयांनी वस्तुस्थिती विशद केलेली आहे. मंत्रिमंडळासमोर जाण्याचा निर्धार त्यांनी व्यक्त केलेला आहे. ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख यांना तसेच अन्य सन्माननीय सदस्यांना मी विनंती करतो की सरकारने दिलेल्या आश्वासनाचा विचार करून त्यांनी पुन्हा आपआपली स्थाने ग्रहण करावीत. शासनाच्या वतीने मी त्यांना विनंती करतो आणि सभापती महोदय. आपण सभागृहाचे पुढचे कामकाज सुरु करावे अशी आपल्याला विनंती करतो.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, आम्ही एवढेच म्हणतो की, माननीय मंत्रीमहोदय श्री.दिग्विजय खानविलकर यांनी जे उत्तर दिलेले आहे ते सभागृहाचे आश्वासन आहे. त्याचे सरकार पालन करील हे सभागृहामध्ये यापूर्वी ७ वेळा येऊन गेलेले आहे. सभापती महोदय, आपण सुद्धा ३ वेळा सांगितलेले आहे. तेव्हा त्याबद्दल आम्हाला आश्वासन पाहिजे आहे. आम्हाला पाहिजे तसे उत्तर द्या असे आम्ही सांगत नाही. शासनाने जे आश्वासन दिलेले आहे त्याचे पालन करा एवढेच आम्ही सांगत आहोत आणि त्याकरता मनस्ताप व्यक्त करित आहोत. तुम्हाला पूर्ण प्रकरण माहीत नाही. यापूर्वी ७ वेळा हा विषय येथे आलेला आहे.

(एकाच वेळी अनेक सन्माननीय सदस्य बोलतात.)

उप सभापती : जोपर्यंत सभागृहात शांतता होत नाही तोपर्यंत मी पुढचे कामकाज पुकारू शकणार नाही.

श्री. रविंद्र मिलेंकर : या पूर्वी ४ वेळा बैठक तहकूब करण्यात आलेली आहे.

उप सभापती : माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांना या संदर्भात नेमके काय म्हणावयाचे आहे ते त्यांनी सांगावे.

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, सहा सात वेळा या प्रश्नावर चर्चा उपस्थित झाली होती. यापूर्वी नागपूर अधिवेशनात चर्चा झाली होती तसेच या अधिवेशनात चर्चा झाली होती. परवाच्या दिवशी हा प्रश्न राखून ठेवण्यात आला होता. यासंबंधीचे रेकॉर्ड आपण तपासून घ्या. सर्व रेकॉर्ड येथे उपलब्ध आहे. त्यावेळी माननीय मंत्रिमहोदयांनी असे आश्वासन दिले होते की, आठ दिवसात आम्ही हा प्रश्न सोडवू. आम्ही सगळे पुरावे दिले होते. नागपूरच्या अधिवेशनामध्ये आपणसुद्धा निदेश दिले होते. आपल्याला ते आठवत असेलच. मी त्याची पुनरावृत्ती करित नाही. माननीय मंत्रिमहोदयांनी आश्वासन दिले होते. आम्ही कोणत्याही प्रकारची जबरदस्ती करू इच्छित नाही. त्यांनी अमुकच निर्णय घेतला पाहिजे असे आम्ही म्हणत नाही. सात सात वेळा चर्चा होऊन, माननीय सभापती आणि माननीय उपसभापतींनी निदेश दिलेले असतांना सुद्धा मंत्र्यांनी दिलेल्या आश्वासनाचे पालन सरकार करण्यास तयार नाही. या सभागृहाच्या सॅन्टीटला काही अर्थ नाही. सभागृहातील ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख या ठिकाणी अशा प्रकारे बसलेले आहेत तेव्हा कमीत कमी माननीय मुख्यमंत्र्यांनी किंवा माननीय उपमुख्यमंत्र्यांनी या ठिकाणी यावे. या ठिकाणी चर्चा करावी, आम्हालाही बोलवावे.. पण काहीही तसे झालेले नाही. माननीय सभापतींनी निर्देश दिले, पण तरीही काहीही झालेले नाही. टांझानियाचे शिष्टमंडळ आले होते त्याला माननीय मुख्यमंत्री महोदय भेटले, पण त्यानंतरही काहीही याबाबत झालेले नाही. असे असतांना अध्यक्ष महाराज, या सदनतील सन्माननीय सदस्य या अवस्थेमध्ये, पाठमोऱ्या अवस्थेत बसलेले असतांना आपण या ठिकाणी कामकाज कसे काय चालवायचे ? या सदनाने लोकप्रतिनिधींच्या बाबतीत हे सरकार इतक्या संवेदनाशून्यतेने वागून कोठल्याही प्रकारची दखल घ्यायला तयार नाही म्हणजे या सरकारमध्ये साधी माणुसकी देखील शिल्लक राहिलेली नाही हे उघड आहे. उद्या आम्ही असे करू, तुम्ही असे करू नका, असे सांगण्यासाठी सुद्धा सत्तारूढ पक्षातर्फे कोणीही पुढे येत नाही, आलेले नाही. तेव्हा सत्तारूढ पक्षाला या सदनतील सन्माननीय सभापती, उपसभापती आणि सदस्य या कोणाही बद्दल कोठल्याही प्रकारची चिंता नाही,

सन्मान नाही हेच सिध्द होत आहे आणि म्हणूनच त्याच्या निषेधार्थ आपण सभागृहाचे आजचे कामकाज स्थगित करावे. आम्हालाही अशा परिस्थितीत आज सभागृहाच्या कामकाजामध्ये स्वारस्य राहिलेले नाही. तरी आपण कृपा करून सभागृहाचे कामकाज दिवसभरासाठी तहकूब करावे अशी माझी आपल्याला नम्र विनंती आहे, हात जोडून विनंती आहे.

श्री.दिग्विजय खानविलकर : अध्यक्ष महाराज, मी मघाशीही सांगितले आहे की, सध्या आर्थिक परिस्थिती थोडी गंभीर असल्याने हा निर्णय एकदम घेणे शक्य नाही. म्हणूनच याबाबत कॅबिनेट पुढे जाऊनच निर्णय घेण्यात येईल. त्यासाठी येत्या कॅबिनेट बैठकीमध्ये हा विषय निश्चितपणे घेतला जाईल हे मी आपल्याला सांगू इच्छितो. पाचव्या वेतन आयोगाप्रमाणे पैसे देण्याचे आपण मान्य केलेच आहे, त्याप्रमाणे हेही...

डॉ. अशोक मोडक : अध्यक्ष महाराज, या संदर्भात मला असे वाटते की, विधान परिषदेच्या इतिहासातील आजचा दिवस हा काळा दिवस आहे. मी हे विधान फार जाणीवपूर्वक करित आहे. कारण या ठिकाणी या प्रकारे सन्माननीय शिक्षक प्रतिनिधी सदस्य बसलेले आहेत, यापैकी एकाही सदस्य उथळ बोलणारा नाही. अध्यक्ष महाराज, या सदन्यातील चर्चेची अशा प्रकारे वासलात लागणार असेल तर मग येथे आम्ही लोकप्रतिनिधींनी चर्चा करायचीच कशासाठी? त्यातही एक गंभीर घटना अशी घडली आहे की, मघाशी माननीय सभापती येथे काय म्हणून गेले याची आपणास कल्पना यावी म्हणून मी आपल्याला सांगतो की, माननीय सभापती असे म्हणाले ... “मी कोठल्या तोंडाने या मंडळींना नीट बसण्यास सांगू?” .. अध्यक्ष महाराज, या सभागृहातील एक सर्वोच्च व्यक्ती, नेता , या उच्चासनावर बसून आपली हतबलता व्यक्त करतो आहे... म्हणूनच मला हा आजचा दिवस या सदन्याच्या इतिहासामधील अतिशय काळा दिवस मानावा लागेल. अध्यक्ष महाराज, हा विषय, हा प्रश्न तरी किती दिवस चालतो आहे? हा काही एकमेकांवर कुरघोडी करण्याचा विषय वा प्रश्न नाही सन्माननीय सदस्य श्री.फुटाणे यांना मी हेच सांगू इच्छितो. .. मला म्हणावयाचे आहे ते असे की, सभागृहातील आमचे सन्माननीय सहकारी अशा प्रकारे पाठमोऱ्या अवस्थेत बसलेले आहेत.. त्यांना काही अशा प्रकारे बसण्याची हौस नाही. जर या मंडळींवर आपल्या वर्तनामुळे ही वेळ आली असेल तर त्या वर्तनाचा निषेध करणे ही काळाची गरज आहे. म्हणून मी अत्यंत व्यथित अंतःकरणाने आपणा सर्वांनाच सांगेन की, कृपया आपण कोणीही याचे समर्थन करू नका. त्यावर चर्चा कशासाठी करायची? मी आमच्या समोरच्या मित्रांना सांगेन की, आपण जरा आझाद मैदानावर जाऊन पहा, त्या ठिकाणी ते लोक महिना झाला उपोषणाला बसले आहेत... दर वेळेस ते आमचेकडे येऊन खेते या प्रश्नावर घालत असतात... तुम्हाला जर त्या कोणाही बदल अनुकंपा नसेल, करुणा नसेल तर हे सरकार संवेदनशून्यच आहे असे म्हणायचे नाही तर आणखी काय म्हणायचे ? प्रत्येक वेळी या प्रश्नावर अशा प्रकारे जर आपणाकडून टोलवाटोलवी होऊ लागली.. ज्याप्रमाणे कोर्टाच्या तारखा पडतात तशा तारखा याबाबतही पडू लागल्या..आता तिजोरी खाली झाल्याचे आपण बोलू लागला आहात, पण काटकसरीचे बाकीही मार्ग आहेत हे आपण लक्षात घ्या. अध्यक्ष महाराज, म्हणूनच मला आपल्याला विनंती करावयाची आहे की, शासनाच्या या वर्तनाचा निषेध म्हणून आपण सभागृहाचे आजचे कामकाज संपूर्ण दिवसासाठी तहकूब करावे.

(काही सन्माननीय सदस्य जागेवरूनच मोठ्यामोठ्याने बोलतात....अडथळा...)

उपसभापती : आतापर्यंत या विषयावर सदन्यामध्ये भरपूर चर्चा झाली आहे. माननीय मंत्री महोदयांनी देखील शासनातर्फे जे काही निवेदन करावयाचे ते केलेले आहे. मी सभागृहाच्या आणि सन्माननीय सदस्यांच्या भावनांचा विचार करून हा विषय पुन्हा फेरविचारार्थ कॅबिनेटसमोर आणावा. या लोकांची जी अक्षय्य हेळसांड आहे, त्यांना आपणाला न्याय देता येईल. या ठिकाणी मी शासनाला विनंती केली आहे. या ठिकाणी ज्येष्ठ सदस्य बाकड्यावर बसले आहेत. मी त्यांना विनंती करतो की, त्यांनी आपल्या आसनावर बसावे.

(गोंधळ)

श्री.दिग्विजय खानविलकर : सभापती महोदय, मी शासनाच्या वतीने माननीय सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख यांना विनंती करतो की, त्यांनी सभागृहाच्या कामकाजात सहभागी व्हावे.

श्री.वी.टी.देशमुख : मा. सभापती महोदय, आपण दिलेले आदेश ते पालन करणार आहेत असे जर ते म्हणत असतील तर मी आनंदाने खाली बसेन. सभापती महोदय, मघाशी श्री.दिलीप वळसे- पाटील हे बोलल्यानंतर मी बोलणार होतो. परंतु मी त्यावेळी मुद्याम बोललो नाही. सभापती महोदय, आश्वासनाची वेगळी गोष्ट आहे. सभापती महोदय, मा. सभापती आणि उपसभापती ज्यावेळी निदेश देत असतात तेव्हा त्यांचे पालन न होणे.. त्याचा डेकोरम आणि डिग्निटी न कळणे हे सहन करण्यापलीकडेच आहे. याचा प्रतिकार म्हणून अध्यक्ष महाराज, मी आज हे पाऊल उचलले आहे. मी यापूर्वी कधीच वेलमध्ये गेलो नाही. मा. सभापती महोदय, आपण दिलेले आदेश त्यांना निट समजले असतील, आणि मला जे समजले आहे ते असे की त्याचे पालन ते करित नाहीत या ठिकाणी मा. सभापती महोदयांनी दिलेले आदेश शासन पाळणार नसेल तर.. त्यांच्या तो पार्लमेंटरी एटीकेटसचा प्रश्न आहे. सांसदिय सभ्याचाराला ते सोडून आहे. आता आम्ही या ठिकाणी जे पाऊल उचलले आहे, त्याची शिक्षा भोगावयाला आम्ही सर्व तयार आहोत. त्यांनी दिलेल्या आश्वासनाचे त्यांच्याकडून पालन होत नसेल तर

जरूर आम्ही असे करू आणि असेच करू.

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : मा. सभापती महोदय, सभापतींनी तसेच उपसभापतींनी दिलेल्या निदेशाच्या बाबतीत कोणत्याही प्रकारची अनास्था दाखविण्याचा प्रश्न सरकारच्या वाजुने उपस्थित होत नाही. हा विषय आर्थिक बाबीशी संबंधित आहे. मा. मंत्रिमहोदयांनी या बाबत प्रामाणिकपणाने प्रयत्न केला आहे. मंत्रिमंडळासमोर हा विषय एकदा नाही तर दोनदा आला होता. राज्याची आर्थिक स्थिती पाहता यापुढे कोणत्याही क्षेत्रात पाचवा वेतन आयोग लागू करण्याच्या बाबतीत काळजीपूर्वक निर्णय घेत आहोत. माझी सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे. या ठिकाणी मा. मंत्रिमहोदयांनी आश्वासीत केले आहे. पुन्हा एकदा हा विषय कॅबिनेटसमोर नेण्याचा प्रयत्न करणार आहेत. या बाबत मंत्रिमंडळात चर्चा होईल. त्या बाबतचा निर्णय मंत्रिमंडळासमोर काय होईल तो या सदन्याला कळविला जाईल. हा प्रश्न आता सुटू शकत नाही. म्हणून माननीय सभापतींनी सर्व सदस्यांना आपल्या जागेवर बसण्याची विनंती करावी. सन्माननीय सदस्यांनी ही विनंती स्वीकारावी. शेवटी ही कलेक्टीव्ह रिस्पॉन्सीबिलिटी आहे. मी शासनाच्या वतीने बोलत आहे. या विषयावर भरपूर चर्चा झाली आहे. तीन वेळा सभागृह स्थगित झाले आहे. आपणाला आणखी कामकाज करावयाचे आहे. सभागृहासमोर महत्वाचा विझिनेस आहे. म्हणून आता मा.सभापतींनी निर्णय घ्यावा आणि सभागृहाचे कामकाज सुरु करावे, अशी विनंती आहे.

श्री. अरविंद सावंत : सभापती महोदय, सरकारच्या वर्तनाची आपल्याला वेगळी दखल घ्यावी लागेल. खालच्या सदन्यात जे काही घडले होते, त्या बाबत सन्माननीय मंत्रिमहोदयांनी आश्वासन दिले होते. त्यानंतर त्याच विषयावर खालच्या सदन्यात गोंधळ झाला होता, तेव्हा त्या मंत्र्यांना असे विचारले होते की, आपण असे आश्वासन दिले होते की, नाही? तेव्हा त्या मंत्र्यांनी सांगितले की, असे आश्वासन मी दिले होते, परंतु आता ते मी पाहू शकत नाही. आता या ठिकाणी सभागृहाचे नेते नाही, मुख्यमंत्री नाहीत. म्हणून या ठिकाणी मंत्र्यांनी दिलेले आश्वासन ते पाळत नाहीत. तेव्हा आता दिलेले आश्वासन ते पाळतील असा प्रकारची विश्वासाहता राहिलेली नाही. या ठिकाणी मा. मुख्यमंत्री तसेच सभागृहाचे नेते याबाबत आश्वासन देत नाहीत. या ठिकाणी मा.मंत्रिमहोदय जे आश्वासन देत आहेत, त्यावर विश्वास ठेवता येणार नाही. या ठिकाणी आता आश्वासन देतील आणि नंतर सांगतील की, मला पाळता येत नाही. ते पुन्हा पाठीमागे जातील. या संदर्भात सभागृहाचे नेते किंवा माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले तर त्यावर विश्वासाहता ठेवता येईल.

श्री.विजय गिरकर : सभापती महोदय, याठिकाणी चार वेळा सभागृह तहकूब केले आहे ते कशासाठी ?

श्री.नितीन गडकरी : सभापती महोदय, मी पुन्हा हात जोडून विनंती करतो, नम्रतापूर्वक विनंती करतो. या सभागृहाची प्रतिष्ठा, सन्मान आपली प्रतिष्ठा व आपला सन्मान ठेवून अशा वातावरणामध्ये या सभागृहाचे ज्येष्ठ सदस्य बसलेले असतांना या सभागृहाचे कामकाज करणे आम्हाला शक्य नाही.एकतर आपण माननीय ज्येष्ठ सदस्य श्री.वी.टी.देशमुख यांना आपल्या आसनावर बसण्यासाठी कर्चीस करावे. ते जर मान्य करणार असतील तर गोष्ट वेगळी. आज हा प्रश्न सुटत नाही, आणि त्यांची ही अवस्था वघतांना आमची संवेदनशीलता संपलेली नाही. सत्ताधारी पक्षाची संवेदनशीलता संपलेली असेल तर तो त्यांचा प्रश्न आहे. या सभागृहाच्या ज्येष्ठ सदस्यांना अशा अवस्थेत बसलेले पाहून सभागृहाचे कामकाज करणे आम्हा विरोधी पक्षांना शक्य नाही. म्हणून मी आपणास विनंती करतो की, आपण आता ही चर्चा पुढे वाढविण्यापेक्षा सभागृहाच्या प्रतिष्ठेसाठी आजचे सभागृहाचे संपूर्ण कामकाज दिवसभरासाठी तहकूब करावे आणि उद्या सकाळी सभागृहाचे कामकाज सुरु होण्याच्या एक तास अगोदर माननीय सभापतींनी सर्व संबंधितांची बैठक बोलवावी. या सभागृहाच्या भावना त्यांच्या कानावर घालाव्यात आणि यातून मार्ग काढावा अशी माझी विनंती आहे. कारण यांना आता विनंती करण्याच्या लायकीचे हे नाहीत. या सभागृहाच्या नेत्याला एक मिनिट सभागृहामध्ये यायला वेळ नाही. मा. मुख्यमंत्र्यांना एक मिनिट यायला वेळ नाही. त्यामुळे हे विनंती करण्याच्या लायकीचे नाहीत. सभापती महोदय, आता आपला अपमान पुक्कळ झाला आहे...

श्री.दिलीप वळसे पाटील : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्षनेत्यांचे वक्तव्य सभागृहाच्या कामकाजातून काढले गेले पाहिजे.

श्री.नितीन गडकरी : यामध्ये चुकीचे काय आहे ते सांगा....

उपसभापती : मी सभागृहाचे कामकाज ५ वाजेपर्यंत तहकूब करित आहे.

(सभागृहाची बैठक ठीक ४ वाजून ३७ मिनिटांनी , ५.०० वाजेपर्यंत स्थगित करण्यात आली.)

सभापतीस्थानी-मा.उप सभापती

(काही सन्माननीय सदस्य शासनाकडे पाठ करून बसतात.)

उप सभापती : मी आता विषय पत्रिकेवरील नियम ९३ अन्वये सूचना पुकारित आहे.

(विरोधी पक्षाचे सर्व सन्माननीय सदस्य आपापल्या जागा सोडून वेलमध्ये येऊन एकदम बोलतात.)

उप सभापती : या गोंधळामध्ये कामकाज करणे अशक्य असल्यामुळे मी आजच्या विषयपत्रिकेवरील च चर्चेचा भाग सोडल्यास, म्हणजे एम.आय.डी.सी.वरील चर्चा पुढे ढकललेली आहे आणि सभागृहाचे कामकाज तहकूब करतो.

सभागृहापुढील कामकाज संपलेले आहे. सभागृहाचे बैठक आता स्थगित होऊन उद्या मंगळवार, दिनांक १७-४-२००९ रोजी दुपारी १.०० वाजता पुन्हा भरेल.

(सभागृहाची बैठक ५ वाजून ०१ मिनिटांनी, मंगळवार, दिनांक १७-४-२००९ च्या दुपारी १.०० वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

(२६)

महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या मागण्याबाबत

महाराष्ट्र विधानपरिषद : : दुसरे अधिवेशन, २००९
मंगळवार, दिनांक १७ जुलै २००९
अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२५, क्रमांक २, पृष्ठ २८

* १७४७४. सर्वश्री दीपक सावंत, राजेंद्र पाटणी, अनंत तरे, विजय वडेट्टिवार, अरविंद सावंत, विलास अवचट, सुरेश पाटील, बी.टी.देशमुख, व्ही.यू.डायगव्हाणे, प.म.पाटील, नानासाहेब बोरस्ते, रामदास तडस, सुभाष देशमुख, नितीन गडकरी, प्रकाश जावडेकर, सुभाष दापके, दिवाकर पांडे, श्रीमती संजीवनी रायकर, श्री सुरेश भालेराव : तारांकित प्रश्न क्रमांक १३९७८ ला दिनांक १९ मार्च २००९ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्रातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या मागण्याबाबत नेमलेल्या समितीने आपला अहवाल शासनास सादर केला आहे काय ;

(२) असल्यास, या अहवालातील शिफारसी कोणत्या आहेत ;

(३) उक्त शिफारसीवर शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे ;

(४) अद्यापि निर्णय घेतला नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिग्विजय खानविलकर : (१) राज्यातील अनुदानित आयुर्वेद व युनानी महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या मागण्याबाबत शासनाने स्वतंत्र समिती नेमलेली नाही. मात्र राज्याच्या शिक्षण व्यवस्थेत सुसुत्रता आणण्याकरिता प्रा.एन.डी.पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमलेली आहे. या समितीकडे शासनाने मागण्याबाबतचे प्रकरण अभ्यास करण्याकरिता सोपविले आहे. शिफारसी प्राप्त झाल्यानंतर शासन पुढील निर्णय घेणार आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही. कारण शिफारशीबाबतचा अद्यापि अहवाल प्राप्त झालेला नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(२७)

समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू करणेबाबत मा. उच्च न्यायालयाचा निर्णय

महाराष्ट्र विधानपरिषद : : दुसरे अधिवेशन, २००९
गुरुवार, दिनांक २६ जुलै २००९
अधिकृत प्रतिवेदन, खंड १२५, क्रमांक ३, पृष्ठ १

*१६१११ सर्वश्री नानासाहेब बोरस्ते, बी.टी.देशमुख, व्ही.यू.डायगव्हाणे, सुरेश पाटील, प.म.पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२१४० ला दिनांक १३ मार्च २००९ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय समाजकल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय-

(१) समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या "शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही." हा शासनाचा दिनांक ८ जुलै १९९८ रोजी घेतलेला निर्णय नमूद असलेले संचालक, समाजकल्याण विभाग यांचे दिनांक ३१ मार्च १९९९ चे आदेश रद्दबादल ठरविणारा निर्णय मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने रिट पिटीशन नंबर ५४६७ ऑफ १९९९ या प्रकरणात दिनांक १८ जानेवारी २००० रोजी दिला व त्या निवाड्यातच सदर निवृत्ती वेतनयोजना टप्पाटप्प्याने लागू करण्यासंबंधी न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याच्या विचाराधीन प्रश्नावरील शासनाचा विचार पूर्ण झालेला आहे काय;

(२) असल्यास, उक्त निर्णयाच्या अंमलबजावणीसाठी काय उपाययोजना करण्यात आलेली आहे;

(३) उपाययोजना केलेली नसल्यास, याबाबत होणाऱ्या विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.जयवंत आवळे : (१) होय.

(२) अनुदानित समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना

सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू न करण्याचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने घेतला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री.बी.टी.देशमुख : सभापती महोदय, प्रश्नाला नकारार्थी उत्तर दिलेले आहे. ही योजना लागू न करण्याचा धोरणात्मक निर्णय घेतला आहे असे म्हटले आहे. खरे म्हणजे आम्ही काही या उत्तरामुळे निषेधही करीत नाही आणि बहिर्गमनही करत नाही. खरे म्हणजे या उत्तरामुळे मा.मंत्रिमहोदयांनीच बहिर्गमन केले पाहिजे असे हे उत्तर आहे. आम्ही प्रश्न असा विचारला होता की, "समाजकार्य महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही हा शासनाचा दिनांक ८ जुलै १९९८ रोजी घेतलेला निर्णय नमूद असलेले संचालक समाज कल्याण विभाग यांचे दिनांक ३१ मार्च १९९९ चे आदेश रद्दबादल ठरविणारा निर्णय मुंबई उच्च न्यायालयाने रिट पिटीशन नंबर ५४६७ ऑफ १९९९ या प्रकरणात दिनांक १८ जानेवारी २००० रोजी दिला आहे व त्या निवाड्यातच सदर निवृत्ती वेतन योजना टप्पाटप्प्याने लागू करण्यासंबंधी न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याच्या विचाराधीन प्रश्नावरील शासनाचा विचार पूर्ण झालेला आहे काय?" या प्रश्नाला "होय" असे उत्तर दिलेले आहे. जो निर्णय रद्दबादल ठरविला तोच निर्णय पुन्हा घेतला आणि हायकोर्टाने हा निर्णय सेट असाईड केला होता. मी एक ओळ हायकोर्टाच्या निर्णयातील वाचून दाखवितो. "The decision of the State Government to deny benefits of pension-cum-gratuity scheme to teaching and non-teaching staff working in colleges/institutions under Social Welfare Department, taken on 8-7-98 and communicated by the Director Social Welfare vide it's letter dated 31st March, 99, is set aside." म्हणजे हायकोर्टाने तो निर्णय रद्द ठरविला आणि पुन्हा तुम्ही तो जिवंत करत आहात. याबाबत आम्ही निषेध करत नाही आणि बहिर्गमनही करणार नाही. फक्त तुमची किव करणे एवढेच आमच्या हाती आहे. घटनेच्या कलम १४ विरुद्ध तुमचा हा निर्णय आहे. समाज कार्य महाविद्यालया पैकी एका महाविद्यालयाला म्हणजे मातृसेवा संचाला मिळते आणि दुसऱ्याला मिळत नाही. हे अनकॉन्स्टीट्युशनल आहे म्हणून हायकोर्टाने तुमचा जुना निर्णय रद्दबादल केला आहे. तो निर्णय होऊन एक ते दीड वर्ष झाले आहे. यासंबंधी समाजकल्याण खात्याने विधी व न्याय विभागाचा सल्ला ६/६/२००० ला घेतला. त्यांनी सल्ला काय दिला? तो मी आपणाला वाचून दाखवितो. ते म्हणतात "This department, vide it's UOR dated 19-5-2000, has already given the opinion that no fruitfull purpose will be served by approaching the Hon. Supreme Court in the aforesaid matter. Now, the Social Welfare, Cultural and Sports Department has forwarded the opinion of the Assistant Government Pleader who has conducted the aforesaid writ petition before the High Court on behalf of State of Maharashtra, Shri C.R.Sonawane, Asstt. Govt. vide his letter dated 23-3-2000 has opined that this is not a fit case to file special leave petition against the order dated 18.1.2000 passed by the High Court in W.P. No. 5467 of 1999 म्हणजे तुमचे प्रतिनिधीत्व करणे म्हणजे गुन्हा आहे काय? हायकोर्टासमोर सर्व शक्तीनिशी त्यांनी प्रयत्न केले आणि केस मांडली आणि हायकोर्टाने सांगितले की, सेट असाईड. म्हणून माझे म्हणणे असे आहे की, या उत्तरावरून तुम्हीच बहिर्गमन करा. आम्ही फक्त तुम्हाला एक्सपोज करणारे प्रश्न विचारू शकतो. हायकोर्टाने निर्णय दिला तो सुप्रिम कोर्टाच्या निर्णयाच्या आधारावर आहे. तो निर्णय मी पाहिजे तर वाचून दाखवितो. ते जजमेंटमध्येच म्हटलेले आहे. चूक दुरुस्त करण्याला कधीही उशीर होत नाही. आणि असा उशीर आम्ही होऊ देणार नाही असे काही उत्तर आपण द्याल का? आपण चूक केली ती दुरुस्त कराल काय?

श्री.विजयकुमार गावित : मा.सभापती महोदय, मा.सदस्यांनी या ठिकाणी कोर्टाची ऑर्डर वाचून दाखविलेली आहे. त्यामध्ये पुढे असे म्हटलेले आहे की, "The State Government is directed to consider the extension of such benefit to the teaching and non-teaching staff working in the colleges/institutions under Social Welfare Department, in the phased manner."

मा.उच्च न्यायालयाने असे आदेश दिलेले आहेत ही गोष्ट जरी खरी असली तरी देखील एकंदरीत राज्याची आर्थिक परिस्थिती पहाता आपल्याला ताबडतोब ही योजना लागू करता येणार नाही. ही आर्थिक परिस्थिती सुधारल्यानंतर टप्पाटप्प्याने सेवानिवृत्ती वेतन देण्याच्या बाबत शासन निश्चित विचार करील.

सभापती : शासनाने आपल्या लेखी उत्तरामध्ये म्हटलेले आहे की, ही योजना लागू न करण्याचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने घेतलेला आहे. अशा प्रकारची जी महाविद्यालये शिक्षण खात्याच्या अंतर्गत येतात त्यांना ही योजना लागू आहे पण समाजकल्याण खात्याअंतर्गत येणाऱ्या महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना लागू नाही ही सरळ सरळ डिस्पॅरीटी आहे. वास्तविक पहाता १० वर्षापूर्वी याची चर्चा याच सभागृहामधून झाली आहे. हे अनुदान कोणी द्यायचे असा प्रश्न उपस्थित झाला होता. सोशल वर्क असा शब्द आल्याबरोबर शिक्षण खाते म्हणाले की, सोशल

वेल्फेअर डिपार्टमेंटने अनुदान द्यावे. हा फार लांबलेला प्रश्न आहे. हायकोर्टाने आपला निर्णय दिल्यानंतरही शासन या बाबत असा निर्णय घेणार असेल तर शासन अडचणीमध्ये येईल. हे सर्व लक्षात घेऊन या ठिकाणी शासनाने उत्तर द्यावे.

श्री.विजयकुमार गावित : हायकोर्टाने ज्या ऑर्डर दिलेल्या आहेत त्या मध्ये अनुदान टप्प्याटप्प्याने द्यावे असे म्हटलेले आहे. मी या बाबतीत अगोदरच सांगितलेले आहे की, राज्याची आजची आर्थिक परिस्थिती पहाता ताबडतोब ही योजना लागू करता येणार नाही. राज्याची आर्थिक परिस्थिती सुधारेल तशी टप्प्याटप्प्याने यांना ही योजना लागू करण्याचा विचार करू.

श्री.बी.टी.देशमुख : टप्प्याटप्प्याने यांना सेवानिवृत्ती वेतन देण्याचा निर्णय मंत्रिमंडळाने घेतलेला आहे का?

श्री.विजयकुमार गावित : अशा प्रकारचा निर्णय मंत्रिमंडळाने घेतलेला नाही.

श्री.बी.टी.देशमुख : मंत्रिमंडळाने न घेतलेला निर्णय आपण आम्हाला का म्हणून सांगता आहात? एक तर मंत्रिमंडळाने जो निर्णय घेतलेला आहे तो या देशाच्या घटनेविरुद्ध आहे. तुम्हाला अनकॉन्स्टिट्युशनल विहेविअरची फुल अॅथॉरिटी आहे का? सुप्रीम कोर्टामध्ये यांनी अॅफिडेव्हीट केले. फेज्ड मॅनरमध्ये लागू करण्याचा निर्णय घेतला असेल..

सभापती : ते उत्तरामध्ये यायला हरकत नव्हती.

श्री.बी.टी.देशमुख : होय ना. आम्ही बर्हिगमन करण्यापूर्वी आपण विचारपूर्वक उत्तर द्या. आता आम्हाला नाहीतर आपल्याला बर्हिगमन करावे लागेल. तसे केले नाहीतर आपल्याला कोठेतरी याचा जाव द्यावाच लागेल. शासनाने लेखी उत्तरामध्ये म्हटलेले आहे की, “ही वेतन व्यवस्था लागू करण्यात येणार नाही असा शासनाचा धोरणात्मक निर्णय झालेला आहे.” शासनाचे हे उत्तर उध्वटपणाचे, अनकॉन्स्टिट्युशनल आणि हायकोर्टाच्या आदेशाचा अवमान करणारे आहे. आता मा.मंत्री महोदय, तोंडी सांगत आहेत की, आम्ही टप्प्याटप्प्याने ही योजना लागू करणार आहोत. असा निर्णय मंत्रिमंडळाने घेतलेला आहे का?

श्री.विजयकुमार गावित : मंत्रिमंडळाने सध्या हे लागू करायचे नाही असा निर्णय घेतलेला आहे. राज्याची आर्थिक परिस्थिती पहाता सध्या ही योजना लागू करणे उचित होणार नाही. राज्याची आर्थिक परिस्थिती सुधारल्यानंतर त्यांना टप्प्याटप्प्याने निवृत्ती वेतन देण्याचा विचार करता येईल.

सभापती : न्यायालयाने या बाबत एकदा निर्णय दिल्यानंतर आपण असे सांगू शकता का की, आमची आर्थिक परिस्थिती नसल्यामुळे आम्ही हा आदेश अंमलात आणू शकत नाही. असे असेल तर आपण न्यायालयाला हे कळविणार आहात का?

श्री.विजयकुमार गावित : कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट झाले आहे त्यानुसार कोर्टासमोर अॅफिडेव्हीट सादर केले जाणार आहे.

श्री.प्रकाश जावडेकर : सभापती महोदय, कोर्टाच्या आदेशानुसार द्यावयाला पाहिजे असे म्हटल्यावर आर्थिक परिस्थिती नाही म्हणून देणे उचित होणार नाही असे माननीय मंत्री महोदय म्हणतात. उचित कसे नाही होणार. तुम्हाला निर्णय मान्य असेल तर शक्य नाही असे म्हणा. उचित होणार नाही असे कसे म्हणता.

सभापती : तेवढी दुरुस्ती करा.

श्री.जयवंत आवळे : अध्यक्ष महोदय, या ठिकाणी सन्माननीय सदस्यांनी विचारल्याप्रमाणे ही संपूर्ण कागदपत्रे आम्ही कॅबिनेटसमोर आणली होती. कॅबिनेटने याच्यावर सारासार विचार केलेला आहे. आजचा पगाराचा खर्च, अनुदानाच्या सगळ्या रकमा पाहिल्यानंतर ६० टक्क्यांपर्यंत हा खर्च या ठिकाणी गेलेला आहे. म्हणून शासनाने यावर असा निर्णय घेतला आहे की, सध्या तरी अशा प्रकारे निवृत्ती वेतन देणे शक्य नाही. म्हणून त्यांना निवृत्ती वेतन देऊ नये हा निर्णय कॅबिनेटने घेतलेला आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : कॅबिनेटने निर्णय घेतला हे मंत्री महोदयांनी खरे सांगितल्याबद्दल मी त्यांचा आभारी आहे. पण सन्माननीय राज्यमंत्री टप्प्याटप्प्याने

देणार असे सांगत आहेत. त्याचा आधार काय?

सभापती : हे त्यांचे वैयक्तिक मत आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : त्यांच्या वैयक्तिक मताला काही महत्त्व नसते, हे त्यांना कळायला हवे. शासनाचे ते सांगा. मंत्रीमंडळाने असा निर्णय घेतला आहे की, त्यांना निवृत्ती वेतन लागू करावयाची नाही. हा निर्णय दोन-तीन वर्षापूर्वी घेतला तो हायकोर्टाने सेट असाईड केला. का सेट असाईड केला हे मी सांगतो. यांनी म्हणजे राज्य सरकारने सुप्रीम कोर्टामध्ये अॅफिडेव्हीट केले. त्यासंदर्भात सुप्रीम कोर्टाने जज्जमेंट दिले आहे त्यात असे म्हटले आहे की, “The apex court, i.e. the Supreme Court, appreciated the stand taken by the Government to extend the policy in a phased manner.” म्हणजे तुमच्या पॉलिसीचे सुप्रीम कोर्टाने स्वागत केले आहे. ह्यूज फायनान्शील बर्डन असल्यामुळे आम्ही लागू करू शकणार नाही असे तुमच्या वकिलानी सांगितले. तेथे सांगितल्यानंतर सुप्रीम कोर्टाने असे म्हटले की, “We appreciate the stand that they will implement the scheme in the phased manner.” आज हायकोर्टानेसुद्धा सांगितले. सुप्रीम कोर्टामध्ये निर्णय झाला. त्यामुळे हे घटनेच्या १४ व्या कलमाच्या विरुद्ध आहे त्यामुळे तुम्हाला तसे करता येणार नाही, your decision is set aside असा हायकोर्टाचा निर्णय आहे, म्हणून फेर निर्णय घ्या असे सांगितले. यांनी निर्णय काय घेतला? लागू करावयाचे नाही. हायकोर्टाने आणि सुप्रीम कोर्टामध्ये जे अॅफिडेव्हीट तुम्ही केले आणि हायकोर्टाने जो निर्णय दिला या दोन्हीच्या विरोधात जाणारा हा तुमचा निर्णय आहे. ही गोष्ट खरी आहे काय?

डॉ.विजयकुमार गावित : सन्माननीय सभापती महोदय, मी अगोदरच सांगितले आहे की, हे कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट झालेले आहे आणि सध्या आम्हाला आर्थिक परिस्थिती बघता ते करता येणार नाही. परंतु ते टप्प्याटप्प्याने पुढे करता येईल. अशा पध्दतीचे अॅफिडेव्हीट आम्ही दिलेले आहे.

सभापती : सन्माननीय मंत्री महोदय म्हणतात त्याप्रमाणे हे कंटेम्प्ट ऑफ कोर्टाचा विषय झाला असेल आणि हे प्रकरण जर कोर्टामध्ये गेले असेल तर मला असे वाटते की, आता आपण यावर चर्चा करणे योग्य होणार नाही.

श्री.सुरेश पाटील : जर कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट असेल आणि हे मॅटर सबज्युडिस असेल तर हे उत्तर दिले कसे?

सभापती : उत्तर आपल्याला दिले पाहिजे म्हणून दिले. हे उत्तरसुद्धा माननीय न्यायालयाकडे कोणी सादर करू शकतो.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महोदय, कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट आहे असे आपणही म्हणालात. मंत्रिमंडळाने हा निर्णय कोणत्या तारखेला घेतला आहे?

श्री.जयवंत आवळे : अध्यक्ष महोदय, ८ जुलै १९९८ रोजी हे प्रकरण मंत्रिमंडळासमोर ठेवण्यात आले. त्यानंतर दिनांक ११ जुलै २००१ रोजी मंत्रिमंडळासमोर ठेवण्यात आले आहे आणि त्यावर सारासार विचार करून मंत्रिमंडळाने हा निर्णय घेतलेला आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : दिनांक ११ जुलै २००१ रोजी जो निर्णय घेतला आहे त्यावर कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट झालेला नाही हे खरे आहे काय?

डॉ.विजयकुमार गावित : हा निर्णय लागू केला नाही. त्यांनी कन्सीडर म्हणून आदेश दिलेले. लागू केले नाही म्हणून हा कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट केला आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : सुप्रीम कोर्टामध्ये अॅफिडेव्हीट तुम्ही केले त्याचे पालन तुम्ही करत नाही हा विषय कंटेम्प्ट ऑफ कोर्टामध्ये आहे काय?

डॉ.विजयकुमार गावित : पूर्वी जो निर्णय घेतलेला होता त्यावर त्यांनी कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट केलेला आहे.

श्री.बी.टी.देशमुख : अध्यक्ष महाराज, यातून आता पुरेसे स्पष्ट झालेले आहे आणि त्यामुळे यांच्या निषेधाई निर्णयामुळे आम्ही आता प्रश्न विचारून सभागृहाचा वेळ घेत नाही.

NUTA BULLETIN (Official Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION)
CHIEF EDITOR : Prof. Vivek S. Deshmukh, Balaji Society, Yavatmal 445 001. **PUBLISHER** : Prof. Vivek S. Deshmukh, Balaji Society, Yavatmal 445 001.
 Type Setting at NUTA Bulletin Office, Phundkar Bhavan, Behind Jain Hostel, Maltekadi Road, Amravati-444 601. **PRINTED AT** Bokey Printers, Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) **REGD NO.** MAHBIL/2001/4448 Postal Registration No. ATI/RNP/078/2012-14 Price : Rs. Five / Name of the Posting office : **R.M.S. Amravati.** Date of Posting **15.02.2014**

If Undelivered , please return to : NUTA Bulletin Office, Phundkar Bhavan, Behind Jain Hostel, Maltekadi Road, Amravati-444 602.

To,.....

.....

.....

.....